

MRF 2025.117

Vestre Landsrets dom af 4. november 2025, 3. afd., sag BS-5930/2019-VLR
(Claus Rohde, Erik P. Bentzen og Tina Lang Christensen (kst.))

Selskab 1 (adv. Michael Christiani Havemann) mod Miljø- og Fødevareklagenævnet (adv. Louise Solvang Rasmussen)

Ikke grundlag for at underkende Natur- og Miljøklagenævnets afgørelser fra 2016 om, at nye vilkår i revurdering af miljøgodkendelse af en asfaltfabrik kunne meddeles uden ny miljøgodkendelse, men med supplerende vilkår, og om at manglende VVM-screening forud for tilladelse til ny skorsten i november 2014 og senere nye revurderingsvilkår i april 2015 var lovliggjort med kommunens lovliggørende VVM-screening i juni 2015.

Retssagen angik gyldigheden af Natur- og Miljøklagenævnets to afgørelser af 21. april 2016 vedrørende A A/S' asfaltvirksomhed med emulsionsanlæg i Vojens, der første gang var miljøgodkendt i 1995, og hvor der som følge af driftsændringer blev meddelt ny miljøgodkendelse i 2001 og siden i 2006. Baggrunden for sagen var, at Haderslev Kommune i 2013 konstaterede overskridelser af lugtvilkår, hvorefter kommunen indskærpede A A/S, at vilkårene skulle overholdes. Dette førte til, at A A/S efter ansøgning den 11. november 2014 fik tilladelse til at erstatte den eksisterende skorsten med en ny skorsten, der blev forhöjet fra 22,8 m til 43,2 m, udskiftning af tørretromle, nyt blandetårn, etablering af nyt filteranlæg og ændret håndtering af genbrugsmaterialer. Kommunen traf to dage senere afgørelse om, at ændringerne ikke krævede ny miljøgodkendelse, og at tilladelserne ikke kunne påklages med henvisning til miljøbeskyttelseslovens § 37. Den 8. december 2014 meddelte kommunen påbud i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 41, stk. 1, jf. § 41 b, stk. 1, om midlertidigt at begrænse andelen af genbrugsasfalt i produktionen til 30 %. Påbuddet blev påklaget af nabovirksomheden N til Natur- og Miljøklagenævnet. Den 15. april 2015 traf kommunen afgørelse om revurdering af A A/S' miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 41, jf. § 41 b, hvori bl.a. var indeholdt det i december 2014 meddelte vilkår om begrænsning af genbrugsasfalt. Denne afgørelse blev ligeledes påklaget af nabovirksomheden N. De i november 2014 godkendte arbejder var afsluttet 1. maj 2015. Den 15. juni 2015 traf kommunen VVM-screeningsafgørelse efter den dagældende planlov om, at de påbudte vilkår ikke var VVM-pligtige, hvilket ligeledes blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af N. Den 22. september 2015 traf Natur- og Miljøklagenævnet afgørelse (NMK-10-00890) i N's klage over påbuddet fra

december 2014 og besluttede, at klagen var uaktuel, da påbuddet fra december 2014 var erstatet/indarbejdet i de i april 2015 fastsatte revurderingsvilkår. Den 21. april 2016 traf klagenævnet afgørelse i de to klagesager vedr. revurderingen fra april 2015 og VVM-screeningen fra juni 2015. I klagen over revurderingsvilkårene afviste nævnet i MAD 2016.189 Nmk N's indsigelse om, at der skulle fastsættes konkrete grænseværdier for lugt med henvisning til godkendelsesbekendtgørelsens standardvilkår for asfaltvirksomheder. Klagenævnet afviste også N's indsigelse om, at den i november 2014 tilladte renovering krævede miljøgodkendelse og ikke kunne tillades som et revurderingsvilkår efter miljøbeskyttelseslovens § 41, idet nævnet henviste til, at denne afgørelse ikke kunne påklages efter miljøbeskyttelseslovens § 37. Herefter stadfæstede klagenævnet revurderingsvilkårene med den ændring, at nævnet på baggrund af en beregning af immissionskoncentrationen tilføjede vilkår om minimum for afkasthøjder fra laboratoriet og en afkasthøjde for asfaltfabrikken, som svarede til den højde, kommunen havde meddelt tilladelse til i november 2014, og som siden var opført. I klagen over den lovliggørende VVM-screening fandt nævnet ikke grundlag for at underkende kommunens screening af de ændrede vilkår, idet nævnet bl.a. anførte, at projektet ikke indebar en forøget emission af stoffer til luften, og at en forøgelse af skorstenshøjden ville indebære formindskede immissionsniveauer i omgivelserne ved uændret emission, og at der nu i revurderingssagen forelå en beregning af immissionskoncentrationen, som viste, at de nuværende afkast overholdt B-værdierne (NMK-34-0513). N anlagde herefter sag mod klagenævnet med påstand om, at de to afgørelser var ugyldige, og gjorde til støtte herfor bl.a. gældende, at den manglende VVM-screening forud for fastsættelsen af revurderingsvilkårene

medførte ugyldighed, og at der var tale om så væsentlige ændringer af godkendelsesvilkårene, at det krævede en ny miljøgodkendelse, hvilket nævnet skulle have efterprøvet, og at det var en fejl, at der ikke var fastsat lugtvilkår for de samlede lugtemissioner fra virksomheden. Natur- og Miljøklagenævnet (nu Miljø- og Fødevareklagenævnet) påstod frifindelse og gjorde bl.a. gældende, at de gennemførte ændringer af virksomhedens anlæg var sket på grundlag af en afgørelse om, at ændringerne ikke krævede miljøgodkendelse, hvilket efter miljøbeskyttelseslovens § 37 ikke kunne påklages. Byretten lagde til grund, at asfaltvirksomheden var omfattet af miljøgodkendelse fra 2006, at det var korrekt, at kommunen havde truffet afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 41, jf. § 41 b, og ikke efter miljøbeskyttelseslovens § 33, og at både kommunen og klagenævnet havde været forpligtet til at anvende standardvilkårene ved revurderingen. Den omstændighed, at tilføjelsen i det tidligere lugtvilkår om, at der ”som væsentlighedskriterium anvendes mere end 10 LE/m i 1,5 m højde”, udgik ved revurderingen, kunne efter byrettens vurdering ikke føre til, at nævnets afgørelse var ugyldig, da sagen skulle afgøres efter den dagældende godkendelsesbekendtgørelse. Byretten fandt herefter ikke grundlag for at underkende nævnets stadfæstelse af revurderingspåbuddet. I forhold til den manglende VVM-screening forud for revurderingen fandt byretten, at den efterfølgende screeningsafgørelse var gyldig, og bemærkede, at kommunen og nævnet ”med rette har fundet, at der ikke er tale om en nyetablering, men at de anmeldte renoveringsarbejder skal VVM-screenses”, idet retten ikke fandt grundlag for at tilsidesætte

kommunens og klagenævnets vurdering af, at renoveringsarbejderne ikke kunne antages at få væsentlig indvirkning på miljøet, ”da arbejderne må vurderes at indebære en formindskelse af emissionen af stoffer til luft”, hvorefter nævnet også blev frifundet i denne sag. N ankede til landsretten, hvor der blev udmeldt syn og skøn, men hvor parterne i det væsentlige gentog deres anbringender. Landsretten lagde til grund, at kommunens afgørelse i november 2014 om, at tilladelse til renovering ikke medførte øget forurening og derfor krævede miljøgodkendelse, ikke kunne påklages, jf. miljøbeskyttelseslovens § 37, stk. 1. Landsretten tilsluttede sig herefter, at det var en rigtig afgørelse, at kommunen besluttede at revurdere godkendelsesvilkårene i stedet for at meddele en ny godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33, idet landsretten lagde vægt på, at ændringerne havde til formål at mindske forureningen. Da kommunen på baggrund af den forudgående dialog med asfaltvirksomheden havde tilstrækkelige oplysninger, var der ikke grundlag for at underkende nævnets stadfæstelse af revurderingsvilkår. I forhold til nævnets afgørelse om VVM-screening lagde landsretten til grund, at den senere VVM-screening var udtryk for en retlig lovliggørelse, men fandt ”ikke grundlag for at kræve, at der skal gennemføres en fuldstændig VVM-vurdering, fordi VVM-screeningen blev foretaget for sent”, og frifandt herefter klagenævnet med bemærkning om, at der ikke var grundlag for at konstatere, at medarbejdere ved Haderslev Kommune var inhabile, fordi de senere foretog VVM-screeningen, selvom kommunen to måneder tidligere havde truffet afgørelse om revurdering af miljøgodkendelsen.

Kommentar: Dommen vedrører et sagsforløb, hvor myndighedernes håndtering har gjort sagen unødigt kompliceret, bl.a. fordi kommunen overså, at den i november 2014 tilladte renovering med ændrede anlæg krævede forudgående VVM-screening, og fejlen herefter blev rettet ved, at kommunen 8 måneder senere gennemførte en lovliggørende VVM-screening, og klagenævnet i 2016 indføjede den forhøjede skorsten som vilkår i revurderingsvilkårene efter miljøbeskyttelsesloven. Det er derfor velbegrundet, at landsretten indledte med en kort opridsning af sagsforløbet. I forhold til den lovliggørende VVM-screening kan supplerende bemærkes, at EU-Domstolen i sag C-117/17, *Comune di Castelbellino*, fastslog, at når et projekt er tilladt uden iagttagelse af VVM-reglerne, er det ikke i modstrid med EU-retten at gennemføre en efterfølgende lovliggørende VVM-screening til ikke-VVM-pligt, forudsat at denne også omfatter miljøvirkninger efter anlæggets etablering. Det er uklart, om denne betingelse for lovliggørelse er opfyldt i den foreliggende sag, da der alene synes lagt vægt på, om forureningen er forøget, men ikke på miljøvirkningen af asfaltvirksomhedens emissioner. Supplerende må anføres, at miljøgodkendelsen af asfaltvirksomheden fra 2006 formentlig er meddelt uden

*forudgående VVM-screening, da asfaltvirksomheder i dansk praksis først blev omfattet af VVM-reglerne efter Naturklagenævnets afgørelse i MAD 2010.656 (tiltrådt af Højesteret i U 2014.1953 H). Konsekvensen heraf er formentlig, at der skulle være sket VVM-screening af virksomhedens samlede miljøvirkninger i forbindelse med revurderingsafgørelsen, smh. sag C-278/21, AquaPri (**MRF 2022.193**) om udbedring af en tilsidesættelse af procedurereglen i habitatdirektivets art. 6(3) som led i en senere godkendelsesprocedure af projektet. Dette ses der dog ikke at være procederet på i ovennævnte sag, hvilket svækker præjudicen af landsrettens dom på dette punkt.*

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 23. januar 2019 i sag nr. BS C4-1363/2016:

A ApS
Vejnavn 1, Skrydstrup
6500 Vojens
mod
Miljø- og Fødevareklagenævnet (tidligere Natur- og Miljøklagenævnet)
Rentemestervej 8
2400 København NV

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen drejer sig om gyldigheden af to afgørelser, der blev truffet af Natur- og Miljøklagenævnet (nu Miljø- og Fødevareklagenævnet) den 15. juni 2015, vedrørende B A/S i Vojens.

Sagsøgeren, A ApS (i den følgende benævnt: A ApS), har nedlagt påstand om, at sagsøgte, Miljø- og Fødevareklagenævnet, tilpligtes at anerkende, at Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 21. april 2016 (j. nr. NMK-10-00956), der stadfæstede Haderslev Kommunes afgørelse af 15. april 2015 om revurdering af miljøgodkendelse for B A/S (i det følgende benævnt: B A/S), og nævnets afgørelse af samme dato (j. nr. NMK34-00513), der stadfæstede Haderslev Kommunes screeningsafgørelse af 15. juni 2015, begge tilsidesættes som ugyldige.

Sagsøgte, Miljø- og Fødevareklagenævnet, har nedlagt påstand om frifindelse.

Sagen er anlagt den 18. oktober 2016.

Oplysningerne i sagen

Den 27. november 2006 meddelte Sønderjyllands Amt B A/S miljøgodkendelse i henhold til miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 til renovering, udbygning og fortsat drift af selskabets virksomhed i Skrydstrup. Af miljøgodkendelsen fremgik bl.a. følgende:

"...

Resumé

Projektet omfatter udbygning af et [REDACTED] anlæg, med en paralleltromle og pulverdoseringsanlæg, i industriområdet i Skrydstrup ved Vojens. Anlægget har en maksimal produktionskapacitet på 240 tons i timen. Anlægget er løbende blevet vedligeholdt og er miljøvenligt blandt andet på

grund af genbrug af gammelt [REDACTED]. Ændringerne optimerer virksomhedens anvendelse af genbrugs[REDACTED].

...

DEL 1

Sagens lovgrundlag og baggrund

Virksomheden er omfattet af Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 943 af 16. september 2004 om godkendelse af listevirksomhed, og er opført under bilag 2 - listens punkt C202, som omfatter: [REDACTED] fabrikker og anlæg til fremstilling af vejmaterialer med en produktionskapacitet på 10 tons pr. time eller derover, bortset fra kold forarbejdning af rene stenmaterialer.

...

Baggrunden for denne afgørelse er:

- Amtet vurderer, at vilkårene i følgende miljøgodkendelser, hvis retsbeskyttelsesperiode er udløbet, skal revurderes og godkendelserne sammenskrives:

Miljøgodkendelse til fortsat drift af [REDACTED] værk m.v., dateret 8. december 1995,

Miljøgodkendelse af C I/S [REDACTED], dateret 29. juni 2001.

Det er Amtets vurdering, at driften på [REDACTED] værket er ændret i en sådan grad at den miljøtekniske beskrivelse trænger til at blive justeret. Blandt andet er et semimobilt anlæg fjernet fra virksomheden. En ældre granulator er også fjernet fra virksomheden.

...

DEL 2

Amtets afgørelse

Sønderjyllands Amt meddeler:

- Miljøgodkendelse efter Miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, jf. lovens § 36 til planlagte udvidelser eller ændringer af eksisterende [REDACTED] anlæg, hvor udvidelsen består i opsætning af paralleltromle til opvarmning af gammel [REDACTED], så genbrugsandelen kan hæves fra ca. 15 % til ca. 70 % i produktionen af bærelagsmaterialer, samt installering af anlæg til pulverdossering af modificeringsanlæg i [REDACTED].

...

Vilkår for afgørelsen

...

Luftforurening

16. Emissionen af totalstøv fra skorstenene må som timemiddelværdi ikke overskride 55 mg/Nm³ ved 10 % O₂ og normalt tilstand. Luftoverskuddet (λ) må maksimalt være 5,5.

...

22. Emissionen fra tørretromler og tromleblandere samt afsug fra varmeelevator og blandetårn skal overholde emissionsgrænserne anført i tabel 1:

...

Lugt

25. [REDACTED] fabrikkens drift må ikke medføre væsentlige lugtgener udenfor virksomhedens område. Såfremt driften medfører lugt, der efter tilsynsmyndighedens vurdering er generende, kan tilsynsmyndigheden forlange at virksomheden gennemfører yderligere lugtbegrænsende foranstaltninger. Som væsentlighedskriterium anvendes mere end 10 LE/m³ i 1,5 m højde.

...

Jord- og grundvandsforurening

37. [REDACTED] fabrikkens produktionsanlæg og [REDACTED] emulsionsfabrikken skal være etableret på befæstet og vandugennemtrængeligt areal.
42. Tankene T10-T13 i forbindelse med [REDACTED] emulsionsfabrikken skal være etableret over en sump med et volumen på 800 l. Solvent tanken skal være etableret over en sump med et volumen på 12 m³.

...

Egenkontrol

Virksomheden skal udføre følgende:

Luftforurening

51. Ugentlig inspektion af posefiltret. Inspektionen og evt. bemærkninger skal fremgå af driftsjournalen.
52. Tørretromlens brænder skal efterses og reguleres mindst 1 gang årligt af et autoriseret firma, som skal udarbejde en tilsynsrapport. Rapporten skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden.
53. I skorstenen skal der kontinuerligt måles CO eller λ -værdi (måling af O₂ eller CO₂) til kontrol af forbrændingen. Registreringen skal foretages i [REDACTED] værkets driftsperiode. Måleudstyret skal placeres i overensstemmelse med gældende luftvejledning fra Miljøstyrelsen.
54. Med en kontrol periode på 1 måned skal de registrerede data vurderes. Emissionen anses for overholdt, når der aritmetiske gennemsnit af samtlige målinger i løbet af kontrolperioden er mindre eller lig med kravværdien.

...

DEL 3**Afgørelsens forudsætninger**

...

VVM-pligt

Virksomheden er ikke omfattet af §6c i lov om planlægning (VVM proceduren).

..."

Den 24. september 2013 skrev sektionsschef D , B A/S ,
således til E , Haderslev Kommune:

"...

Vi har i dag modtaget en klage fra A ApS , att F

Klagen går ud på:

Støvgener. Der kommer støv på deres biler samt pladsområde.

Lugtgener. De får hovedpine.

Krav. Enten lukker jeg min produktion, eller så lukker de deres, hvilket han ikke fandt rimeligt.

Mine kommentarer til klagen.

Vinden er i dag mod sydøst, og det vil sige den går lige ned over A ApS
luftventilationsanlæg, som ligger i røgfanen.

Der er stor sandsynlighed for at røgfanen slår ned i hjørnet ved
ventilationsanlægget.

Påfyldning af færdigvarer fra siloanlægger giver en smule Røg/lugt, som også
trækker i den retning.

Vi producerer med genbrugstromlen, som sandsynligvis giver forhøjet lugt af
 i vores røgfane.

Vi havde i sidste uge et posebrud, hvor 4 kamre blev lukket ned i filtret. Disse
poser blev udskiftet lørdag den 21/9.

Resten af filtret gennemgås, og hvis der er flere defekte poser udskiftes disse.

Jeg har foretaget mig følgende.

Bestilt G A/S til at komme og lave alle målinger i hh til Kap. 5
godkendelsen vedr. støv og lugt.

G A/S vender tilbage i eftermiddag med tidspunkt.

..."

Dagen efter skrev E , Haderslev Kommune, således til D
:

"...

Hermed opfølgning på vores telefonsamtale d.d.

I miljøgodkendelsen af 27. november 2006 er der følgende vilkår om støv- og
lugtgrænser:

- Vilkår 16 om totalstøv fra skorstenene
- Vilkår 17 om det samlede bidrag af støv mindre end 10 µm (B-værdi)
- Vilkår 21 om støv fra siloerne
- Vilkår 22 om støv fra brændsler (gasser og fuelolie) ved tørretromler,
tromleblandere samt afsug fra varmeelevator og blandetårn
- Vilkår 25 om lugt

I bør sikre, at målingerne udføres, så måleresultaterne kan holdes op mod
godkendelsens grænser.

Du oplyser, at I forventer, at Force udtager prøver på mandag den 30. september.

Desuden at der var tale om en specifik klage fra A ApS for generne på et par specifikke dage.

..."

Af en rapport af 15. oktober 2013 fra FORCE Technology (i det følgende benævnt: FORCE) vedrørende en spredningsberegning med OML for støv og lugt udført i oktober 2013 fremgår følgende:

"...

Resumé

På baggrund af målingerne foretaget den 30. september 2013 i skorstenen fra [REDACTED] produktionen er der udført OML-beregning for parametrene støv og lugt.

For støv er den maksimale immissionskoncentration beregnet til 0,056 mg/m³ udenfor virksomhedens skel.

For lugt er den maksimale immissionskoncentration beregnet til 740 LE/m³ udenfor virksomhedens skel.

Begge maksima er fundet i en afstand på 60 m fra skorstenen, retning 270° fra nord og i måned 10.

B-værdien for støv er 0,08 mg/m³ og er overholdt.

B-værdien for lugt er 10 LE/m³ og er overskredet.

..."

Den 21. marts 2014 skrev E, Haderslev Kommune, således til F
A ApS :

"...

Jeg har haft kontakt til D fra B A/S i denne uge.

Jeg vil gerne komme forbi ved jer og selv opleve generne, men B A/S har kun meget lidt produktion frem til 1. april. Jeg har aftalt, at B A/S giver mig besked, når de har produktion.

Jeg har modtaget en redegørelse fra B A/S vedrørende:

- de tiltag, de allerede har gjort
- de løsningsmuligheder de har undersøgt og resultatet heraf
- de løsningsmuligheder de er ved at undersøge.

D oplyser, at B A/S forventer at få to tilbud på en mulig løsning inden 1. april.

Løsningsmuligheden vil blive sat i værk, når tilbuddene foreligger.

Jeg kan desuden oplyse, at B A/S har fået lavet beregninger på løsningen med

højere skorsten, som viser, at skorstenen skal være over 100 m høj.

Jeg har desuden oplyst B A/S om dine observationer, herunder også at du ikke mener, at der er forskel på de oplevede gener ved A ApS, om B A/S kører med eller uden genbrugs[REDACTED].

Efter vores telefonsamtale forleden har jeg tænkt på, om I på A ApS har ændret noget, som kan være årsag til, at genen er opstået ved jer for ca. 1½ år siden. Det ændrer ikke på, at B A/S skal overholde deres miljøgodkendelse, men der kan måske også ligge en løsningsmulighed der!

Jeg har ferie i hele april, men B A/S vil arbejde videre med løsning af problemet. Vi har aftalt at mødes og drøfte videre, når jeg er tilbage fra min ferie, hvis ikke der er fundet en løsning inden da.
..."

Af en rapport af 11. juli 2014 fra FORCE vedrørende en spredningsberegning med OML for støv og lugt udført i juli 2014 fremgår følgende:

"...

Resumé

På baggrund af målingerne foretaget den 30. september 2013 i skorstenen fra [REDACTED] produktionen er der udført OML-beregning for parametrene støv og lugt ved forskellige skorstenshøjder.

I nedenstående tabel er vist resultatet af beregningerne.

Afkasthøjde Meter	Beregnet koncentration i omgivelserne (udenfor skel)	
	Lugt LE/m ³	Partikler µg/m ³
22,8	95	7
40	35	3
50	23	2

...

1.1 Formål

På baggrund af emissionsmålingerne foretaget d. 30. september 2013 i skorstenen hos B A/S ved Skrydstrup ønskes vurderet bidrag i omgivelserne ved forskellige afkasthøjder.

...

2.3 Kommentarer til resultaterne

Såfremt koncentrationen af lugt skal ned på 10 LE/m³ skal skorstenen være 90 meter.

..."

Den 3. november 2014 skrev E, Haderslev Kommune, således til

B A/S:

"...

Handlingsplan for nedbringelse af lugt og støv samt deltagelse af fagkyndig person ved måling af udledninger fra skorsten

I henhold til Haderslev Kommunes fremsendte indskærpelser af 12. september 2014 og 24. oktober 2014 skal udledninger af lugt og støv fra [REDACTED] værket på Vejnavn 2, 6500 Vojens nedbringes til grænserne i vilkår 25 og 22 i virksomhedens miljøgodkendelse af 27. november 2006.

B A/S har som konsekvens af indskærpelserne fornylig opført en ny, forhøjet skorsten.

Den forhøjede skorsten giver anledning til, at kommunen stiller nedenstående krav.

Anmodning om handlingsplan

Haderslev Kommune skal anmode om, at B A/S fremsender en handlingsplan for nedbringelse af udledning af lugt og støv til miljøgodkendelsens grænser.

Handlingsplanen skal indeholde:

1. En detaljeret beskrivelse af tiltag for at nedbringe udledningerne for lugt og støv.
2. En beskrivelse af effekten for de enkelte tiltag og en beskrivelse af den samlede effekt for tiltagene.
3. En tidsplan for gennemførelse af tiltagene.

Handlingsplanen skal indsendes til Haderslev Kommune senest den 17. november 2014.

Måling af udledninger fra den nye skorsten

Udledningen fra den nye skorsten skal eftervises snarest.

Målingen skal foretages af et dertil akkrediteret laboratorium ved mest forurenende, tilladte driftsforhold.

Kommunen har besluttet, at der ved målingen skal være en fagkyndig person til stede.

Den fagkyndige person repræsenterer kommunen og skal observere produktionen under målingen, således at forudsætningen for målingen registreres til den fremtidige drift.

Målingen må derfor ikke udføres før den fagkyndige person er udpeget. Kommunen vender tilbage til jer, når vi har udpeget den fagkyndige person.

Målingen skal være udført senest 14 dage efter, at kommunen har udpeget en fagkyndig person.

...

Det videre forløb

Når ovennævnte handlingsplan og måling af udledning foreligger, tager

kommunen stilling til de videre håndhævelsesskridt i sagen.
..."

Den 6. november 2014 skrev divisionsdirektør H , B A/S ,
således til Haderslev Kommune:

"...
Handlingsplan for nedbringelse af lugt og støv fra B A/S ,
Vejnavn 2 , **8800 Vojens**

Som svar på Haderslev kommunes indskærpelser af 12. september 2014, 24. oktober 2014 og 3. november 2014, skal vi hermed fremkomme med vores handlingsplan.

B A/S har som aftalt med Haderslev kommune, opsat en ny skorsten med den højest acceptable højde på 43 meter, med henblik på at nedbringe udledningen af lugtenheder.

I henhold til skrivelse af 12. september 2014, aftaltes det, at der derefter skulle foretages fornyede kontrolmålinger af vilkår 22 og 25 beskrevet i vor miljøgodkendelse af 27. november 2006.

Disse målinger skal foretages, når fabrikken producerer med maksimal anvendelse af ■■■■■ genbrugsmateriale på 70 %. Force, der udfører målingerne, kræver at der produceres sammenhængende i min. 4 timer.

I vores planlagte produktion frem til jul, har vi ikke ordrer med genbrugsprocenter og mængder i dette omfang.

Da der samtidig fra omverden er sået tvivl, om vi kan overholde ovennævnte krav, og for at imødekomme enhver tvivl, har vi besluttet, at vi fra d.d. og året ud begrænser vor produktion med anvendelse af ■■■■■ genbrugsmaterialer i vor nuværende genbrugstromle til max. 30 %.

For at der ikke fremadrettet kan sættes spørgsmålstegn ved vor overholdelse af miljøgodkendelsen, vil vi fortage kontrolmålinger af ■■■■■ produktionen med ■■■■■ genbrugsmateriale d. 19 og 20 november 2014 eller i uge 51, såfremt produktionernes omfang er tilstrækkelige.

Denne kontrolmåling udføres af det akkrediterede analysefirma Force, og gerne med deltagelse af Haderslev Kommunes tilsyn. Ovennævnte datoer er eneste mulige for analysefirmaet Force.

B A/S har tidligere i mail af 23. oktober 2014, i punktform beskrevet de forbedringstiltag, som vi har overvejet at iværksætte i stilstandsperioden fra 1. januar til 31. marts 2015.

Såfremt vi får godkendt nedenstående forbedringstiltag, vil vi ikke længere gøre brug af vor ■■■■■ genbrugstromle. Vores forbedringstiltag i forhold til nedbringelse af lugt og støver som følger:

- Der monteres et nyt blandetårn med en mindre kapacitet på 210 ton pr. time mod nuværende 240 ton pr. time. Blandetårnet inddækkes således at støvudledninger begrænses til omverdenen.
- Den nuværende tørretromle udskiftes til en ny, med en indbygget genbrugsring. Fremadrettet vil vi sortere vor ■■■■■ genbrugsmateriale, og således tilsætte de grove fraktioner, hvorpå ■■■■■ andelen er begrænset,

i denne enhed.

- De finere fraktioner af [REDACTED] genbrugsmaterialerne tilsættes i [REDACTED] blanderen, der ikke er under opvarmning, hvorfor der ikke er mulighed for en forbrænding.
- Ovennævnte tiltag betyder at den samlede genbrugsandel reduceres til max. 60 %, mod tidligere 70 %.
- Der monteres et nyt filteranlæg, med en kapacitet der svarer til den nye produktionsmetode.
- De gamle råvaredosseringskasser udskiftes til nye som eksisterende.
- Vores færdigvareanlæg, varmeelevator og el-opvarmede [REDACTED] tanke genanvendes. Vores nuværende naturgasbrænder neddrosles til den mindre kapacitet, hvilket også vil give en reduktion i vores CO2 udledning.

Forbedringstiltagene udføres af anerkendt producent af [REDACTED] blandeanlæg i henhold til standard-vilkår for [REDACTED] fabrikker og anlæg til fremstilling af vejmaterialer, Miljøministeriets bekendtgørelser nr. 682 af 18. juni 2014.

Der vil efterfølgende i foråret 2015 blive udført kontrolmålinger for at eftervise at vi overholder vilkårene, gerne med deltagelse af Haderslev kommunes tilsyn.

Vi håber med ovenstående at have imødekommet Haderslev kommunes indskærpelser og ønske om handlingsplan.

For at nå at gennemføre ovennævnte tiltag inden 1. april 2015, skal dette ordres senest 17. november 2014, derfor er vi nødsaget til at bede om en hurtig sagsbehandling.

..."

Den 11. november 2014 skrev E , Haderslev Kommune, således til B A/S:

"...

Ansøgning om miljøgodkendelse af renovering af [REDACTED] værk

B A/S har den 23. oktober 2014 søgt om at renovere [REDACTED] værket, Vejnavn 2 , 6500 Vojens. Ansøgningen er suppleret af oplysninger i handlingsplan indsendt til Haderslev Kommune den 6. november 2014.

Afgørelse

Haderslev Kommune har vurderet, at den ansøgte vedligehold og renovering af [REDACTED] værket ikke giver anledning til øget forurening og derfor ikke kræver miljøgodkendelse, jf. miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1.

Ansøgningens oplysninger om vedligehold og renovering

B A/S søger om at gennemføre følgende vedligehold og renovering på anlægget:

- Montere nyt blandetårn med lidt mindre kapacitet, 210 ton/time mod nuværende 240 ton/time. Blandetårnet inddækkes således at støvudledning

- begrænses, som følge af ny tættere beklædning og låger.
- Fjerne paralleltromle på toppen af anlægget for genbrugs[REDACTED], og dermed reducere genbrugstilsætning.
- Etablere tilsætning af [REDACTED] genbrugsmateriale direkte i [REDACTED] blanderen, som tidligere.
- Montere ny tørretromle med kapacitet som nuværende til "jomfrumaterialer" med genbrugsring for tilsætning af [REDACTED] genbrugsmateriale midt i tørretromlen. Fremadrettet bliver [REDACTED] genbrugsmaterialet sorteret således, at det er de grove fraktioner, der tilsættes. [REDACTED] andelen er begrænset i den grove fraktion. De finere fraktioner af [REDACTED] genbrugsmaterialerne tilsættes i [REDACTED] blanderen, der ikke er under opvarmning, hvorfor der ikke er mulighed for en forbrænding.
- Montere nyt filter med kapacitet til ovennævnte tørretromle og blandetårn.
- Montere nye fødekasser for råvarer som eksisterende.

Ovennævnte tiltag betyder, at den samlede genbrugsandel reduceres til maks. 60 % mod hidtil 70 %.

B A/S oplyser desuden, at færdigvareanlæg, el-opvarmede [REDACTED] tanke, varmeelevator og nuværende brænder bliver genanvendt. Naturgasbrænderen nedrosles til den mindre kapacitet, og dermed reduktion af CO₂-udledning. De ansøgte ændringer vil ikke øge anlæggets kapacitet.

B A/S oplyser, at ændringerne vil medføre, at anlægget efter vedligeholdelsen og renovering vil overholde Miljøstyrelsens standardvilkår for [REDACTED] fabrikker.

Vurdering af ansøgning

Kommunen vurderer, at de ansøgte tiltag samlet vil give mindre forurening fra [REDACTED] værket på alle områder, men i særdeleshed mht. udledning af stoffer og lugt både diffust og via skorsten.

Klagemuligheder

Denne afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. miljøbeskyttelseslovens § 37, stk. 1, og godkendelsesbekendtgørelsens § 47, stk. 1.
..."

Den 13. november 2014 skrev E , Haderslev Kommune, således til B A/S:

"...

Udskiftning af skorsten kræver ikke miljøgodkendelse

B A/S har den 25. oktober 2014 udskiftet skorstenen på [REDACTED] værket, Vejnavn 2 , 6500 Vojens.

Afgørelse

Haderslev Kommune har vurderet, at udskiftningen af skorstenen ikke giver anledning til øget forurening og derfor ikke kræver miljøgodkendelse, jf. miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1.

Baggrund og beskrivelse af udskiftning af skorsten

Hidtil har [REDACTED] værket haft en skorsten på 22,3 m. Analyser og beregninger viser, at lugtbidraget fra skorstenen ikke overholder grænsen i virksomhedens miljøgodkendelse af 27. november 2006.

Skorstenen er derfor udskiftet med en skorsten på 43,2 m.

Overslagsberegninger fra Force af 11. juli 2014 på en forhøjet udgave på 40 m af den eksisterende skorsten viser, at bidraget af lugt og støv vil blive mindre overalt.

Der vil blive lavet en kontrolmåling og beregning af lugten fra den udskiftede skorsten.

Vurdering af udskiftningen

Kommunen vurderer, at udskiftningen af skorstenen vil give mindre forurening fra [REDACTED] værket.

Klagemuligheder

Denne afgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jf. miljøbeskyttelseslovens § 37, stk. 1, og godkendelsesbekendtgørelsens § 47, stk. 1.

..."

Den 19. november 2014 skrev [REDACTED] E, Haderslev Kommune, således til B A/S:

"...

Reaktion på aflysning af luft- og lugtmålinger og varsel af påbud om vilkårsændring

Haderslev Kommune har den 14. november 2014 modtaget B A/S' orientering om, at der ikke kan udføres luft- og lugtmåling på udledningen fra jeres nye skorsten ved B A/S, Vejnavn 2, 6500 Vojens.

Målingen var en væsentlig del af jeres handlingsplan af 6. november 2014. Aflysningen giver anledning til følgende bemærkninger og anmodninger:

1. Kommunen forudsætter, at når der ikke er tilstrækkelig produktion den 19. og 20. november skyldes det, at det i perioden som sådan ikke er tilstrækkelig produktion. Kommunen anmoder om at få tilsendt jeres arbejdsprogram for denne uge med henblik på at påse dette forhold, jf. mail sendt til D den 17. november 2014.
2. B A/S anmodes om at oplyse hvilke dage frem til sæsonafslutningen, der kan forventes at være tilstrækkelig produktion til at udføre luft- og lugtmåling.
3. Kommunen vil udføre tilsyn på og omkring virksomheden i uge 47. Hvis der ved tilsynet konstateres væsentlige lugtgener efter kommunens vurdering, vil kommunen indgive politianmeldelse.
4. I har i handlingsplanen af 6. november 2014 oplyst, at I året ud vil begrænse produktionen med anvendelse af [REDACTED] genbrugsmaterialer i den

nuværende genbrugstromle til maks. 30%. Kommunen har i sit svar på handlingsplanen oplyst, at vi vil meddele påbud om, at der ikke må produceres med mere end 30% genbrugs[REDACTED]. Påbuddet er varslet nedenfor.

5. Renoveringen af [REDACTED]værket giver anledning til, at kommunen vil revurdere vilkårene i jeres miljøgodkendelse af 27. november 2006. Revurderingen forventes at være meddelt til jeres sæsonstart forår 2015. Revurderingen vil medføre, at I vil få meddelt Miljøstyrelsens standardvilkår for [REDACTED]fabrikker. Det betyder, at I bør inddrage de ændringer, som overførslen til standardvilkår vil betyde, i projekteringen af renoveringen.
6. Når I starter op forår 2015, skal der ved først kommende lejlighed med tilstrækkelig produktion, udføres en luft- og lugtmåling. Nærmere vilkår herom vil indgå i revurderingen af miljøgodkendelsens vilkår.

Oplysningerne i punkterne 1 og 2 skal indsendes til kommunen **senest den 24. november 2014.**

Varsel af påbud om vilkårsændring

På baggrund af de konstaterede overskridelser af vilkår 22 (støv) og 25 i B A/S' miljøgodkendelse af 27. november 2006 har B A/S indsendt en handlingsplan. I handlingsplanen er det oplyst, at I året ud vil begrænse produktionen med anvendelse af [REDACTED]genbrugsmaterialer i den nuværende genbrugstromle til maks. 30 %.

I godkendelsens vilkår 1 er der givet tilladelse til, at B A/S kan anvende op til 70 % genbrugs[REDACTED].

Kommunen overvejer på baggrund af overskridelserne og den indsendte handlingsplan at ændre vilkår 1 til følgende (ændringen er markeret med fed tekst):

Godkendelsen til at udføre planlagte udvidelser eller ændringer af eksisterende [REDACTED]anlæg bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år efter offentliggørelsen.

Udvidelsen består i opsætning af paralleltromle til opvarmning af gammel [REDACTED], så genbrugsandelen kan hæves fra ca. 15 % til **maksimalt 30 %** i produktionen af bærelagsmaterialer, samt installation af fiberdoseringsanlæg til tilsætning af fibre i [REDACTED]materialerne.

Påbuddet vil i givet fald blive meddelt i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 41, stk. 1, jf. § 41b, stk. 1.

Et meddelt påbud vil gælde indtil påbuddet er ændret ved nyt påbud, f.eks. revurdering af vilkår, jf. ovenstående punkt 5.

Inden kommunen beslutter, om B A/S skal påbydes begrænsningen i anvendelse af genbrugs[REDACTED] i produktionen, skal kommunen oplyse, at I har ret til at udtale jer til sagen, så jeres synspunkter kan indgå i overvejelserne om påbuddet. I bedes specielt oplyse om hvilke omkostninger, fordele og

ulempen en evt. påbudsbeslutning vil have for B A/S .

B A/S' eventuelle bemærkninger bedes sendt til Haderslev Kommune, Miljø og Industri **senest mandag den 24. november 2014.**

..."

Den 8. december 2014 skrev E , Haderslev Kommune, således til B A/S :

" ...

Påbud om nyt vilkår vedr. B A/S , Vejnavn 2 , 6500 Vojens

Med henvisning til kommunens varselsbrev af 19. november 2014 påbydes B A/S nedenstående nye vilkår i B A/S' godkendelse til drift af [REDACTED] fabrik på Vejnavn 2 , 6500 Vojens af 27. november 2006.

B A/S har haft bemærkninger til udkastet til påbud på møde den 24. november og ved efterfølgende mail af 24. november 2014. B A/S ønsker at sikre sig, at de ikke bliver fastholdt på maks. 30 % genbrugs[REDACTED], når renoveringen og kontrolmålingen er gennemført, hvis kontrolmålingen viser, at miljøgodkendelsens krav er overholdte.

Der indsættes således følgende vilkår 1b i miljøgodkendelse af 27. november 2006:

"Genbrugsandelen i vilkår 1 må ikke overstige 30 %.

Såfremt det ved en akkrediteret kontrolmåling dokumenteres, at vilkår 22 og 25 kan overholdes ved en større genbrugsandel, vil genbrugsandelen dog kunne forøges til den genbrugsandel som blev anvendt i forbindelse med kontrolmålingen. Genbrugsandelen må ikke overstige 60 %.

Begrænsningen på 30 % må overskrides i forbindelse med kontrolmålingen nævnt ovenfor og i forbindelse med indkøring af det renoverede anlæg. Overskridelser og årsag hertil skal journalføres."

Påbuddet gælder straks fra meddelelsen og indtil påbuddet er ændret ved nyt påbud, f.eks. revurdering af miljøgodkendelsen.

Det bemærkes, at påbuddet ikke ændrer på, at godkendelsen øvrige vilkår, herunder vilkår om lugt, skal overholdes.

Påbuddet meddeles i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 41, stk. 1, jf. § 41b, stk. 1.

..."

Den 17. december 2014 skrev E , Haderslev Kommune, således til B A/S :

" ...

Miljøtilsyn med B A/S Skrydstrup

Vedlagt fremsendes tilsynsrapport for miljøtilsyn foretaget den 9. december 2014 på B A/S, Vejnavn 2, 6500 Vojens.

Der er følgende bemærkninger til de besigtigede miljøforhold.

Revurdering af miljøgodkendelse, herunder opbevaring af kemikalier, og lign.

Ved tilsynet blev det forestående arbejde med revurdering af miljøgodkendelsen fra 27. november 2006 drøftet, herunder hvad B A/S fremsender af beskrivelse af anlægget.

...

Emulsionsfabrikken er ikke umiddelbart omfattet af standardvilkårene. Der kan derfor komme supplerende vilkår til denne aktivitet.

..."

Af tilsynsrapporten fremgår følgende:

"...

Virksomhedsoplysninger

...

Produktionsforhold

...

Emulsionsfabrikken er under renovering. Tegninger over anlægget blev udleveret. ...

...

På baggrund af konstateret overskridelse af lugtvilkår, har B A/S udskiftet skorsten fra produktionen med en højere skorsten på 43,2 m. B A/S har desuden planlagt en renovering af produktionsanlægget i løbet af den kommende vinterlukning af anlægget. B A/S har indsendt anmeldelse heraf, og kommunen har truffet afgørelse om, at ændringerne ikke kræver særskilt miljøgodkendelse. Der er dog truffet afgørelse om, at kommunen revurderer miljøgodkendelsen fra 27. november 2006.

...

Luftemissioner

...

Tilsynskommentar

Produktionen var i gang under tilsynet.

I oktober 2013 fik B A/S udtaget en luftprøve, som viste en væsentlig overskridelse af lugtvilkåret. I oktober i år er skorstenen fra produktionsanlægget udskiftet med en væsentlig højere skorsten på 43,2 m. B A/S har yderligere planlagt en renovering af produktionsanlægget i løbet af den kommende vinterlukning af anlægget. Når renoveringen er udført, skal der laves en kontrolmåling af luft- og lugtudledninger fra produktionsanlægget.

...

Vinden kom fra sydvest og røgfanen fra B A/S' skorsten gik henover det nordlige hjørne af A ApS' grund.

Kontrolmålingen af lugt og lugt, der udledes via skorstenen fra produktionen, forventes at ske i maj 2015. Renoveringen af anlægget forventes afsluttet den

13. april 2015. B A/S forventer at have brug for ca. 2 uger til indkøring af anlægget.

...

Samlet vurdering

...

Tilsynskommentar

Virksomhedens miljøgodkendelse af 27. november 2006 vil inden sæsonstart 2015 blive revurderet over på miljøstyrelsens standardvilkår for [REDACTED] fabrikker.

Virksomheden skal være opmærksom på de kommende standardvilkår ved renovering af emulsionsfabrikken og af [REDACTED] produktionen.

Luft- og lugtudledninger vil blive kontrolmålt efter sæsonstart 2015.

..."

Den 15. april 2015 foretog Haderslev Kommune revurdering af B A/S' eksisterende miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 41, jf. § 41 b. Af afgørelsen fremgår følgende:

"...

Resumé

B A/S omfatter en [REDACTED] fabrik med tilknyttede funktioner i form af laboratorium og nedknusning af genbrugs [REDACTED] m.v. Endvidere har virksomheden et anlæg til fremstilling af [REDACTED] emulsion. Virksomheden, der er beliggende i et erhvervsområde, er senest miljøgodkendt den 27. november 2006.

Med nærværende afgørelse revurderes virksomhedens miljøgodkendelse, således at vilkårene for indretning og drift fastsættes på grundlag af standardvilkår for [REDACTED] fabrikker, som fremgår af miljøministeriets bekendtgørelse nr. 682 af 18. juni 2014 om standardvilkår i godkendelse af listevirksomhed. Endvidere fastsættes der reviderede vilkår for de dele af virksomhedens aktiviteter, som ikke er omfattet af de nævnte standardvilkår.

Revurderingen af miljøgodkendelsen omhandler således den samlede virksomhed.

De væsentligste miljøforhold, hvortil der med afgørelsen fastsættes reviderede vilkår, omfatter luftforurening, støj, affald og foranstaltninger til at imødegå risiko for forurening af jord og grundvand.

...

DEL 1

Sagens lovgrundlag og baggrund

Virksomheden B A/S, Vejnavn 2, 6500 Vojens er omfattet af Godkendelsesbekendtgørelsen, og er opført under bilag 2 - listens punkt C 202, som omfatter [REDACTED] fabrikker og anlæg til fremstilling af vejmaterialer

med en produktionskapacitet på 10 tons pr. time eller derover, bortset fra kold forarbejdning af rene stenmaterialer. På virksomheden er der endvidere et anlæg til fremstilling af [REDACTED] emulsion, der er en biaktivitet under godkendelsesbekendtgørelsens bilag 2 - listens punkt D 201 ...

...

Baggrunden for afgørelsen er, at kommunen vurderer, at vilkårene i virksomhedens miljøgodkendelse af 27. november 2006 skal revurderes, således at vilkårene for virksomhedens aktiviteter under listepunkt C202 fastsættes på grundlag af standardvilkår i henhold til afsnit 4 i bekendtgørelse nr. 682 af 18. juni 2014 om standardvilkår i godkendelse af listevirksomhed. Endvidere finder kommunen, at der samtidig hermed skal foretages en revurdering af virksomhedens øvrige miljøgodkendte aktiviteter. Revurderingen omhandler således den samlede virksomhed.

...

DEL 2

Kommunens afgørelse

Haderslev Kommune meddeler:

- Revurdering af godkendelse af 27. november 2006 efter Miljøbeskyttelseslovens § 41, jf. § 41b

Revurderingen omfatter kun de miljømæssige forhold, som defineret i Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 og i Godkendelsesbekendtgørelsen.

...

Indretning og drift

...

4. Virksomheden må ikke give anledning til lugt- og støvgener udenfor virksomhedens område, der efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige for omgivelserne.

...

10. Genbrugsandelen ved produktion af [REDACTED] må ikke overstige 30 %. Såfremt det ved en akkrediteret måling dokumenteres, at vilkår 4 og vilkår 12 kan overholdes ved en større genbrugsandel, vil genbrugsandelen dog kunne forøges til den genbrugsandel, som blev anvendt i forbindelse med kontrolmålingen, dog må den ikke overstige 60 %.

Begrænsningen på 30 % må overskrides i forbindelse med kontrolmålingen nævnt ovenfor og i forbindelse med en indkøringsperiode af det renoverede anlæg på op til 4 uger regnet fra produktionsstart efter renovering.

Virksomheden skal orientere tilsynsmyndigheden om tidspunkt for produktionsstart senest samme dag som produktionen starter.

Den anførte kontrolmåling skal fremsendes i form af dokumentation udført i henhold til bestemmelserne i afgørelsens vilkår 46 – 48, og være fremsendt til Haderslev Kommune inden genbrugsandelen må forøges til over 30 %.

...

Supplerende vilkår vedrørende emulsionsfabrikken

- 36. Tank til opbevaring af solvent skal placeres ...
- 37. Oplag af kemikalier knyttet til emulsionsfabrikken skal placeres ...
- 38. Rørforbindelser til transport af kemikalier knyttet til emulsionsfabrikken skal ...
- 39. Emulsionsafkoger skal under drift være placeret ...

...

Præstationskontrol

- 46. Senest 2 måneder efter start af produktion, jf. vilkår 10, skal der ved præstationskontrol foretages 3 enkeltmålinger, hver med en varighed på 1 time med henblik på at dokumentere, at emissionsgrænseværdierne i vilkår 12 er overholdt. Endvidere skal der tilsvarende foretages præstationsmålinger for lugt i afkast fra [REDACTED] fabrik og i afkast fra forbrændingsovne i laboratorium samt foretages præstationsmåling for PAH i afkast fra forbrændingsovne i laboratorium.

...

Målingerne skal foretages under repræsentative driftsforhold (maksimal normaldrift med maksimalt indhold af genbrugs[REDACTED]). Alle målinger skal udføres af et firma/laboratorium, der er akkrediteret hertil af Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond eller et tilsvarende akkrediteringsorgan. Rapport over målingerne skal indsendes til tilsynsmyndigheden senest 2 måneder efter, at disse er foretaget. Herefter kan tilsynsmyndigheden kræve, at der foretages yderligere præstationskontrol, dog højest 1 gang årligt. Hvis resultatet af en præstationskontrol (det aritmetiske gennemsnit af samtlige enkelte målinger) er under 60 % af emissionsgrænseværdien, kan der dog kun kræves kontrol hvert andet år.

Sammen med resultaterne af præstationsmålinger skal der endvidere fremsendes OML-beregninger til dokumentation for overholdelse af de i vilkår 14 anførte B-værdier samt OMLK-beregninger for emission af lugt fra virksomhedens faste afkast.

- 47. Emissionsgrænseværdierne i vilkår 12 anses for overholdt, når gennemsnittet af alle enkeltmålinger udført ved præstationskontrollen er mindre eller lig med emissionsgrænseværdierne.

...

DEL 3

Afgørelsens forudsætninger

...

Forholdet til VVM-reglerne

Nærværende afgørelse om revurdering indebærer ingen forpligtelser i henhold til VVM-reglerne.

...

Beliggenhed

Virksomheden er beliggende i rammeområde 11.12.EH.04 i henhold til Kommuneplan 2013 for Haderslev Kommune. Områdets anvendelse er i kommuneplanen fastlagt til erhvervsområde til virksomheder, der giver

anledning til væsentlige støj-, luftforurenings- eller lugtgener, og som derfor bør placeres i betydelig afstand fra forureningsfølsomme arealer. Der kan placeres administrationsfaciliteter m.v. til de enkelte virksomheder, men derudover kan der ikke placeres bebyggelse til kontorer og lignende samt boliger.

...

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Virksomheden har tidligere tilkendegivet, at anlægget efter vedligeholdelse og renovering vil overholde standardvilkår for [REDACTED] fabrikker, jf. afsnit 4 i miljøministeriets bekendtgørelse nr. 682 af 18. juni 2014. Endvidere har virksomheden oplyst, at idet B A/S er miljøcertificeret arbejder man kontinuerligt med at forbedre miljøet på alle virksomhedens fabrikker. Der bliver hvert år sat nye mål, som der løbende følges op på.

Forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger

Luftforurening

Afkast fra [REDACTED] værk

Afkastluft fra tørretromle og blandetårn, herunder fra varmelevator og blander, føres via filteranlæg til udledning til det fri via skorsten.

Force Technology udførte i 2013 præstationskontrol af emissioner af partikler, CO, NOx og lugt på afkast fra [REDACTED] produktionen samt på grundlag heraf spredningsberegninger for støv og lugt. Forces Technologys spredningsberegninger viste overholdelse af B-værdien for støv på 0,08 mg/m³, mens den maksimale immissionskoncentration for lugt væsentligt overskred 10 LE/m³ i omgivelserne. Præstationskontrollen viste for CO og NOx resultater under de i miljøgodkendelsen af 27. november 2006 fastsatte emissionsgrænseværdier.

I 2014 udførte Force Technology præstationskontrol med det formål at dokumentere emissionen af PAH under produktion af genbrugs[REDACTED]. Koncentrationen af PAH blev fundet til værdier lavere end den anførte emissionsgrænseværdi i virksomhedens miljøgodkendelse.

På baggrund af konstateret overskridelse af lugtvilkår har virksomheden i efteråret 2014 udskiftet skorstenen fra produktionen med en højere skorsten på 43,2 meter, hvilket modsvarer den maksimalt acceptable højde som følge af virksomhedens beliggenhed i indflyvningszonen til Flyvestation Skrydstrup. Det er endvidere oplyst, at der gennemføres en renovering og forbedringer af produktionsanlægget i forbindelse med vinterlukning 2014/2015. I det renoverede [REDACTED] anlæg tilsættes genbrug koldt i ring på tørretromle og koldt direkte i blanderen. Det er oplyst, at der på anlægget maksimalt kan tilsættes 50-60 % genbrug, afhængigt af fugtprocenten i materialet. Genbrugs[REDACTED] opvarmes direkte i tørretromlen.

...

Indhentede udtalelser

...

- For så vidt angår spørgsmål om dokumentation for overholdelse af vilkår har Haderslev Kommune ikke fundet anledning til at anfægte, at virksomheden ved en gennemførelse af tiltag og foranstaltninger, jf. bl.a.

en handlingsplan for nedbringelse af virksomhedens lugt og støvforurening som B A/S fremsendte til Haderslev Kommune den 6. november 2014 – kan sikre en overholdelse af vilkårene.

...

- vedrørende spørgsmål om udformning af vilkår for lugt skal bemærkes, at der i udkastet til revurdering er optaget vilkår herom, der modsvarer standardvilkår for [REDACTED] værker under listepunkt C 212. I vilkår 25 i den gældende miljøgodkendelse af 27. november 2006 er anført, at der som væsentlighedskriterium i forhold til lugtgener anvendes mere end 10 LE/m³ i 1,5 m højde, men der er ikke – som for en række andre parametre – angivet specifikke emissionsgrænseværdier.

Der indgår i afgørelsen om revurdering – som en specifik skærpelse i forhold til standardvilkårenes bestemmelser om kontrolmålinger – krav om præstationsmålinger for lugt som led i dokumentation for, at virksomhedens drift ikke giver anledning til væsentlige lugtgener. Resultaterne af den krævede egenkontrol for lugt vil under iagttagelse af udkastets vilkår 4 blive vurderet ud fra de kriterier, der følger af Miljøstyrelsens gældende vejledning om lugtforurening fra virksomheder.

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at de fastsatte vilkår sikrer en dækkende og fyldestgørende regulering, således at indretning og drift under overholdelse af vilkårene sikrer omgivelserne mod væsentlig forurening og gener. Kommunen har på baggrund af de foreliggende oplysninger i sagen ikke fundet grundlag for at anfægte, at virksomheden drift kan ske under overholdelse af de fastsatte vilkår.

...

Kommunens vurdering og begrundelse

Hensynet til omgivelserne

Virksomheden er placeret i et erhvervsområde, og det vurderes, at virksomheden under overholdelse af de i afgørelsen fastsatte vilkår kan drives uden at påføre omgivelserne væsentlig forurening under hensyntagen til den faktiske og planlagte anvendelse heraf.

..."

Den 15. juni 2015 traf Haderslev Kommune følgende afgørelse:

"...

Screeningsafgørelse om ikke VVM-pligt for udskiftning af skorsten og renovering af [REDACTED] fabrik på Vejnavn 2, 6500 Vojens

Haderslev Kommune har den 23. oktober 2014 og den 27. marts 2015 modtaget anmeldelser fra B A/S om VVM-screening af udskiftning af skorsten henholdsvis renovering af [REDACTED] fabrik på Vejnavn 2, 6500 Vojens.

Den anmeldte ændring af anlægget er omfattet af VVM-bekendtgørelsens punkt 5f og punkt 14 på bilag 2, og projektet skal VVM-screenes for eventuel VVM-pligt.

Haderslev Kommune vurderer, at der ikke er VVM-pligt til udskiftningen af skorsten og renovering af [REDACTED] fabrikken på [REDACTED] Vejnavn 2, 6500 Vojens.

Det anmeldte anlæg

Ændringen af anlægget er anmeldt i henhold til § 2 i VVM-bekendtgørelsen.

Haderslev Kommune har den 23. oktober 2014 modtaget anmeldelse fra B A/S om VVM-screening af udskiftning af skorsten og den 27. marts 2015 modtaget anmeldelse om renovering af [REDACTED] fabrik på [REDACTED] Vejnavn 2, 6500 Vojens ... har foretaget en screening af det anmeldte som et samlet projekt.

Udskiftningen af skorstenen indebærer at [REDACTED] fabrikkens eksisterende skorsten på 22,8 meter erstattes af en ny stålskorsten på 43,2 meter på uændret placering. Renoveringen af [REDACTED] fabrikken omfatter i henhold til en af virksomheden fremsendt handleplan af 6. november 2014:

- Montering af nyt, inddækket blandetårn med en kapacitet på 210 ton pr. time (udskiftning af eksisterende blandetårn med en kapacitet 240 ton pr. time)
- Udskiftning af nuværende tørretromle til en ny med indbygget genbrugsring. Fremadrettet sorteres [REDACTED] genbrugsmateriale med tilsætning af grove fraktioner, hvorpå [REDACTED] andelen er begrænset i denne enhed (reduktion af genbrugsandel til maks. 60 % mod tidligere 70 %)
- Etablering af nyt filteranlæg med en kapacitet, der svarer til den nye produktionsmetode
- Udskiftning af gamle råvaredoseringskasser til tilsvarende nye
- Neddrosling af eksisterende naturgasbrændere til en mindre kapacitet

Projektet i form af højere skorsten og de beskrevne ændringer i henhold til handleplanen af 6. november 2014 i øvrigt, indgår som led i virksomhedens tiltag til at begrænse påvirkningen af omgivelserne i forhold til luftforurening, herunder særligt lugt.

...

Partshøring af udkast til VVM-screening

Haderslev Kommune har foretaget en høring, hvor virksomheden i perioden fra den 18. maj 2015 og to uger frem. A ApS, og I A/S

(grundejer) er blevet hørt i denne forbindelse. Endvidere er J, Naviair og Forsvarets Bygnings- og Etablissementservice blevet hørt.

Det vurderes ikke at være andre parter indenfor området end ovenstående som har en væsentlig interesse i ændringen af anlægget. Dette da der i intet punkt inden for den beregnede geneafstand på 900 meter sker en forøgelse af lugt og støvemissioner, som følge af ændringerne.

- Naviair har sendt et høringssvar, hvor de kommenterer, at skorstenens højde ikke vurderes at have en negativ effekt på deres flytrafik, så længe den er under 52 meter.
- Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har ligeledes svaret, at skorstenens

- totalhøjde ikke er problematisk.
- På vegne af A ApS er der kommet et høringssvar fra Havemann Advokataktieselskab, der mener, at afgørelsen ikke redegør for eksisterende lovlige produktion, at afgørelsen er truffet på et mangelfuldt grundlag, at Haderslev Kommune ikke har oplyst A ApS grundigt nok i høringsmaterialet.

Havemann Advokataktieselskab har desuden indsendt bemærkninger vedrørende den eksisterende produktion, der ikke vedrører den aktuelle VVM-screening for ændringen. Disse bemærkninger er videregivet til sagsbehandler for miljøgodkendelse og tilsyn

Ifølge den eksisterende miljøgodkendelse af 27. november 2006 må der anvendes 70 % genbrugs i produktionen af bærelagsmaterialer. Det er en del af den anmeldte ændring, at dette reduceres til 60 %, hvilket Haderslev Kommune vurderer, har en positiv indvirkning på emissionerne fra fabrikken. I forhold til det omtalte påbud om 30 % genbrugs, så er dette et påbud med et tidsfrist og denne produktion vurderes derfor som midlertidig og ikke en del af den anmeldte ændring. Det danner af denne årsag ikke baggrund for VVM-screeningen.

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at det anmeldte ændring ikke vil give anledning til forøget forurening og der træffes derfor afgørelse om ikke-VVM-pligt. Haderslev Kommune tager i VVM-screeningen ikke stilling til andre verserende sager eller til historiske sagsforhold. Der vil i forbindelse med miljøtilsyn med virksomheden blive fulgt op på om alle vilkår i miljøgodkendelsen er overholdt og om produktionen stemmer overens med det tilladte.

VVM-screeningen vedrører alene ændringen af eksisterende anlæg, og der tages i VVM-screeningen kun stilling til om ændringen vil påvirke miljøet væsentligt, og dermed kræver VVM-redegørelsen.

Ovenstående høringssvar giver ikke anledning til at ændre i Haderslev Kommunes vurdering af om ændringen kræver VVM-redegørelse.

Afgørelse om VVM-screening

Haderslev Kommune har på baggrund af en VVM-screening vurderet, "*at det anmeldte projekt må antages ikke at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet*", og derfor ikke kræver udarbejdelse af en særlig vurdering af projektets virkninger på miljøet (VVM-redegørelse). Afgørelsen er truffet efter kriterierne i bilag 3 til VVM-bekendtgørelsen.

Afgørelsen begrundes ud fra, at anlægget ligger i et industriområde, der er udlagt til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, og at det indgår i projektets formål at begrænse påvirkningen af omgivelserne i forhold til luftforurening, herunder særligt lugt.

Det er især fundet relevant, at foretage en vurdering af projektets påvirkning af omgivelserne med lugt samt i forhold til landskabelige og lysmæssige konsekvenser af at forøge skorstenshøjden fra 22,8 til 43,2 meter.

For så vidt angår påvirkning af omgivelserne med lugt vurderes det, at

projektet ikke vil medføre forøget emission. Virksomheden har tidligere fremsendte OML-beregninger, der viser, at en forhøjelse af skorstenen til 40 eller 50 meter vil medføre formindskede lugtemissionsbidrag i omgivelserne i en afstand af op til 900 meter.

På grund af den nye skorstens større højde og da der som følge af dens beliggenhed tæt på Flyvestation Skrydstrup skal etableres hindringslys, vil skorstenen være synlig i et større område end den hidtidige skorsten. Skorstenens farve er mat metalgrå. Hindringslyset etableres som et fast, rødt lys på toppen af skorstenen.

Projektområdet ligger uden for områder udpeget som bevaringsværdige i forhold til kulturhistoriske, geologiske og landskabelige værdier. Det vurderes, at projektets påvirkning af udpegede områder herfor (vest og øst for virksomheden) ikke vil være væsentlig. Selve området er udpeget som værende til tung industri.

Den nye skorsten og de anlægsdele på [REDACTED] fabriken, der udskiftes, etableres med et farve- og materialevalg, der imødegår risiko for gener ved refleksioner eller genskin.

Projektet vurderes således ikke at være VVM-pligtigt.

Det anmeldte projekt, og den samlede begrundelse for afgørelsen og afgørelsens forudsætninger kan ses i vedlagte VVM-screeningsskema Bilag A.

VVM-screeningsafgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om at projektet ikke skal gennem en VVM-redegørelse.

..."

Af VVM-screenings-skemaet fremgår det af pkt. 14, at de vejledende grænseværdier for luftforurening overskrides. Om Haderslev Kommunes vurdering heraf fremgår følgende:

"...

Projektet vurderes ikke at indebære forøget emission af stoffer til luft. I henhold til tidligere fremsendte OML-beregninger (11. juli 2014) vil en forøgelse af skorstenshøjden til mellem 40 og 50 meter indebære formindskede immissionsværdier i omgivelserne ved uændret emission, se endvidere pkt. 35.

Der er udført en måling af emissioner af partikler (støv), CO, NO_x og lugt med tilhørende spredningsberegning af partikler og lugt fra afkastet fra [REDACTED] produktionen på det eksisterende anlæg med en skorstenshøjde på 22,8 m. På baggrund af disse målinger er der lavet en overslagsberegning på spredningen af partikler og lugt fra tilsvarende, men højere skorstene på hhv. 40 og 50 m med uændret anlæg i øvrigt.

Ved skorstenen på 22,8 m er den højeste påvirkning af lugt på 95 lugtenheder pr m³ (LE/m³) og af partikler på 7 µg/m³. Påvirkningen er fundet i en afstand på 200 m i retning 270 grader (vest).

Ved skorstenen på 40 m er den højeste påvirkning af lugt på 35 LE/m³ og af partikler på 3 µg/m³. Påvirkningen er fundet i en afstand på 500 m i retning 300 grader (nordvest).

Ved skorstenen på 50 m er den højeste påvirkning af lugt på 23 LE/m³ og af partikler på 2 µg/m³. Påvirkningen er fundet i en afstand på 650 m i retning 300 grader (nordvest).

Beregningerne er udført for en afstand op til 900 m fra skorstenen.

En nærmere gennemgang af spredningsberegningen på det eksisterende anlæg og overslagsberegningerne på anlæg med forhøjede skorstene viser, at der i alle beregningspunkter er mindre påvirkning ved de højere skorstene end ved den eksisterende.

Den ansøgte skorsten er på 43,2 m med et såkaldt boost på 5 m og forventes på baggrund af ovenstående at give en mindre påvirkning overalt i omgivelserne.

..."

Videre fremgår det af pkt. 35 i skemaet, at der ikke er andre anlæg eller aktiviteter i området, der sammen med det ansøgte medfører en påvirkning af miljøet (kumulative forhold). Om Haderslev Kommunes vurdering heraf fremgår følgende:

"...

Projektet omfatter ændringer af det bestående anlæg, og indgår som led i at begrænse anlæggets påvirkning af omgivelserne, herunder særligt med hensyn til lugt. Det vurderes, at projektet kumulativt med den bestående virksomhed vil medføre at det samlede anlægs lugtemissionskoncentrationsbidrag i omgivelserne reduceres.

Der vurderes ikke i øvrigt at være væsentlige kumulative forhold med det bestående anlæg.

..."

Der er under sagen fremlagt mailkorrespondance mellem ^F ^{A ApS}, og Haderslev Kommune i tiden fra juni til august 2015, hvori ^F bl.a. gør opmærksom på, at der fortsat er gener i form af lugt og støv fra ^{B A/S}.

Af en rapport fra FORCE Technology benævnt "^{B A/S}, Hovedskorsten og laboratorium, Måling af emissioner til luften, Præstationskontrol og OML-beregninger" vedrørende målinger udført i august 2015 fremgår det af tabel 1 i resuméet, at der i tre enkeltmålinger af afkastet fra hovedskorstenen den 23. juni 2015 er fundet følgende middelværdier:

"...

Koncentrationer

...

Lugt LE/m³(20°,f) 2.700

Lugt LE/m³(n,t) 3.700

...
Emissioner
 Lugt LE/s 37.000
 ..."

Videre fremgår det af tabel 2 i resuméet, at der i tre enkeltmålinger af afkastet fra laboratoriet den 19. august 2015 er fundet følgende middelværdier:

"...
Koncentrationer
 ...
 Lugt LE/m³(20°,f) 670
 Lugt LE/m³(n,t) 730
 ...
Emissioner
 Lugt LE/s 340
 ..."

Endelig fremgår det af tabel 3, "resumé af spredningsberegninger", at der er en beregnet værdi for lugt på 5 LE/m³.

Af rapporten fremgår endvidere følgende:

"...
1. Indledning

FORCE Technology har i juni og august 2015 udført måling af emissioner til luften på virksomheden B A/S' Hovedskorsten og laboratorium.

...
 Prøveudtagning og analyse er gennemført i overensstemmelse med FORCE Technologys akkreditering nr. 51 og nr. 65 fra DANAK.

Følgener er ikke omfattet af akkrediteringen:

- oplysninger om drifts- og produktionsforhold
- oplysninger om vilkår og grænseværdier
- OML-beregning

Resultatet af målingerne gælder kun for det aktuelle anlæg, i de aktuelle måleperioder og for de aktuelle driftssituationer.

1.1 Formål

Eftervisning af vilkår 12, 46 og 47 i virksomhedens miljøgodkendelse.

3.1. Driftsforhold under målingerne

Virksomheden har oplyst følgende vedrørende produktionen den 23. juni 2015.

Start kl. 10.48 med produktion.

Der opstartes med 32,3 tons AB med 40% genbrug og efter indkøring gået over til AB med 50% genbrug – 766,8 tons.

Færdig med produktion kl. 15.42.

Virksomheden har oplyst følgende vedrørende produktionen den 18. august 2015.

Der er afbrændt fire laboratorieprøver i måleperioden. Varigheden cirka 1 time pr. prøve.

..."

Den 18. august 2015 påklagede advokat Michael Christiani Havemann på A ApS' vegne bl.a. Haderslev Kommunes afgørelser af 15. april 2015 og 15. juni 2015 til Natur- og Miljøklagenævnet.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 21. april 2016 om revurderingen af virksomhedens miljøgodkendelse er sålydende:

"...

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 41 i miljøbeskyttelsesloven.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Haderslev Kommunes afgørelse af 15. april 2015 om revurdering af miljøgodkendelse for B A/S, Vojens, idet der tilføjes følgende nye vilkår:

Nyt vilkår 14A:

Luftafkast fra [REDACTED] fabrikationen skal være mindst 43 m højt.

Luftafkast fra laboratoriet skal være mindst 8 m højt.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Sagen vedrører Haderslev Kommunes afgørelse af 15. april 2015 om revurdering af gældende miljøgodkendelse af B A/S, Vejnavn 2, Skrydstrup.

Afgørelsen er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af en advokat på vegne af en nabovirksomhed. Klagen omfatter følgende forhold:

- A. Da der er en del ændringer i beskrivelsen af virksomheden, kunne afgørelsen ikke træffes som en revurderingsafgørelse, men burde i stedet ske i form af en helt ny miljøgodkendelse. Der burde endvidere være

foretaget en VVM-screening. Nævnet har dd. truffet afgørelse herom, se NMK-34-00513.

- B. Det fremgår af afgørelsen, at det kun er de vilkår, som er afledt af revurderingen, der ikke opnår en retsbeskyttelse. Der er imidlertid ingen retsbeskyttelse af nogen dele af afgørelsen, da den er meddelt som påbud. Det oplyses endvidere, at R-mærkede vilkår er uaktuelle, men at afgørelsen stadig er gældende. Det er selvmodsigende. Desuden er vilkår 10 er uklart.
- C. Kravet om max. 30 % genbrugs[] er uden virkning på den konstaterede overskridelse af det tidligere lugtvilkår.
- D. Der er ikke noget lugtvilkår, selv om der i tidligere udkast har været foreslået et vilkår om 5 hhv. 10 LE. Det er uacceptabelt i forhold til det tidligere forløb og giver ikke naboerne sikkerhed mod gener.

...

Sagens oplysninger

Virksomheden er en [] fabrik med tilknyttede funktioner i form af laboratorium og nedknusning af genbrugs[] mv. Endvidere har virksomheden et anlæg til fremstilling af [] emulsion. Virksomheden, der er beliggende i et erhvervsområde, er omfattet af Sønderjyllands Amts afgørelse om revurdering af 27. november 2006. Denne afgørelse satte følgende lugtgrænse (vilkår 25, 1. afsnit):

[] fabrikkens drift må ikke medføre væsentlige lugtgener udenfor virksomhedens område. Såfremt driften medfører lugt, der efter tilsynsmyndighedens vurdering er generende, kan tilsynsmyndigheden forlange at virksomheden gennemfører yderligere lugtbegrænsende foranstaltninger. Som væsentlighedskriterium anvendes mere end 10 LE/M³ i 1,5 m højde.

I september-oktober 2013 udførtes en lugtmåling og en spredningsberegning. Beregningen viste, at den maksimale lugt i omgivelserne var 740 LE/m³.

Den 23. oktober 2014 søgte virksomheden om at måtte foretage en renovering af værket. Virksomheden oplyste, at renoveringen ville betyde, at virksomheden kunne overholde standardvilkår for [] værker.

Den 11. november 2014 traf Haderslev Kommune afgørelse om, at renoveringen ikke krævede miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1. I afgørelsen oplystes, at den ikke kunne påklages til anden administrativ myndighed, idet kommunen henviste til miljøbeskyttelseslovens § 37, stk. 1, og godkendelsesbekendtgørelsens § 47, stk. 1.

Den 15. juni 2015 traf Haderslev Kommune afgørelse om, at en udskiftning af skorstenen, som var en del af renoveringsprojektet, ikke var VVM-pligtigt.

Med baggrund i konstaterede forhold vedrørende lugt fra virksomheden meddelte Haderslev Kommune den 8. december 2014 påbud til virksomheden om en maksimal genbrugsandel på 30 %. Vilkåret er efterfølgende erstattet af den samlede revurdering. Af denne grund afviste nævnet den 22. september

2015 at behandle klagesagen over dette påbud som uaktuel, jf. NMK-10-00890.

Haderslev Kommune har med afgørelse af 15. april 2015 revurderet den samlede miljøgodkendelse med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 41. For de aktiviteter, som er omfattet af standardvilkår, er disse anvendt.

Afgørelsen fastsætter blandt andet følgende vilkår:

4. Virksomheden må ikke give anledning til lugt- og støvgener udenfor virksomhedens område, der efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige for omgivelserne.
 5. Røggas fra tørretromler og tromleblandere, afsug fra varmeelevator og blandetårn skal renses i filtre.
 8. Fortrængningsluft fra påfyldning af [REDACTED] tanke og færdigvaretanke til [REDACTED] emulsion (emulsionsfabrikken) skal renses i filter eller andet udstyr inden udledning.
 9. Drift af "Emulsionsafkoger" skal være bragt til endeligt ophør senest én måned efter afgørelsens meddelelse.
 10. Genbrugsandelen ved produktion af [REDACTED] må ikke overstige 30 %. Såfremt det ved en akkrediteret måling kan dokumenteres, at vilkår 4 og vilkår 12 kan overholdes ved en større genbrugsandel, vil genbrugsandelen dog kunne forøges til den genbrugsandel, som blev anvendt i forbindelse med kontrolmålingen, dog må den ikke overstige 60 %.
- Begrænsningen på 30 % må overskrides i forbindelse med kontrolmålingen nævnt ovenfor og i forbindelse med en indkøringsperiode af det renoverede anlæg på op til 4 uger regnet fra produktionsstart efter renovering.
- Virksomheden skal orientere tilsynsmyndigheden om tidspunkt for produktionsstart senest samme dag som produktionen starter.
- Den anførte kontrolmåling skal fremsendes i form af dokumentation udført i henhold til bestemmelserne i afgørelsens vilkår 46-48, og være fremsendt til Haderslev Kommune inden genbrugsandelen må forøges til over 30 %.
- Overskridelser af en genbrugsandel på over 30 % og begrundelsen herfor skal journalføres. Krav om journalføring bortfalder, når Haderslev Kommune på baggrund af kontrolmålingen har meddelt, at journalføring herefter kan udelades.

I vilkår 12 fastsættes emissionsgrænseværdier fra tørretromler og tromleblandere samt afsug fra varmeelevator og blandetårn for parametrene støv, CO, NOx, PAH og tungmetaller.

Vilkår 14 indeholder krav om, at virksomhedens faste afkast skal være dimensionerede således, at virksomhedens samlede emissioner overholder nærmere bestemte B-værdier.

46. Senest 2 måneder efter start af produktionen, jf. vilkår 10, skal der ved præstationskontrol foretages 3 enkeltmålinger, hver af en varighed på 1 time med henblik på at dokumentere, at emissionsgrænseværdierne i vilkår 12 er overholdt. Endvidere skal der tilsvarende foretages præstationsmålinger for lugt i afkast fra [REDACTED] fabrik og i afkast fra forbrændingsovne i laboratorium samt foretages præstationsmåling for PAH i afkast fra forbrændingsovne i laboratorium.
- Målingerne for støv i afkast fra [REDACTED] værk kan kombineres med kalibreringsmålinger af støvmåleren.
- Målingerne skal foretages under repræsentative driftsforhold (maksimal

normaldrift med maksimalt indhold af genbrugs[REDACTED]). Alle målinger skal udføres af et firma/laboratorium, der er akkrediteret hertil af Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond eller af et tilsvarende akkrediteringsorgan, som er medunderskriver af EA's multilaterale aftale om gensidig anerkendelse. Rapport over målingerne skal indsendes til tilsynsmyndigheden senest 2 måneder efter, at disse er foretaget. Herefter kan tilsynsmyndigheden kræve, at der foretages yderligere præstationskontrol, dog højest 1 gang årligt. Hvis resultatet af en præstationskontrol (det aritmetiske gennemsnit af samtlige enkelte målinger) er under 60 % af emissionsgrænseværdien, kan der dog kun kræves kontrol hvert andet år.

Sammen med resultaterne af præstationsmålinger skal der endvidere fremsendes OML-beregninger til dokumentation for overholdelse af de i vilkår 14 anførte B-værdier samt OML-beregninger for emission af lugt fra virksomhedens faste afkast.

I forhold til lugt anføres i afgørelsen, at kommunen ud fra de foreliggende oplysninger ikke har fundet grundlag for at anfægte virksomhedens forventning om, at det ved forhøjelsen af skorstenen og forbedringer knyttet til renoveringen vil kunne sikres, at produktionen kan ske uden at medføre væsentlig luftforurening eller lugtgener i omgivelserne.

Kommunens bemærkninger til de enkelte klagepunkter

Haderslev Kommune har den 4. juni 2015 fremsendt følgende bemærkninger til de enkelte klagepunkter:

2.1 Revurdering ctr. miljøgodkendelse (klagepunkt A)

Klageren gør gældende, at der i stedet for en revurderingsafgørelse (§ 41) burde have været meddelt en miljøgodkendelse (§ 33) baseret på en godkendelsesansøgning.

Kommunens kommentar

Virksomheden har været lokaliseret på adressen i en årrække. Den hidtidige godkendelse var meddelt af amtet i 2006. 2006-godkendelsen erstattede/supplerede 2 godkendelser fra henholdsvis 1995 og 2001. Kommunen har vurderet, at den renovering af anlægget, der er gennemført i indeværende år, ikke medfører forøget forurening i forhold til situationen før renoveringen, og at der af denne grund ikke er godkendelsespligt. Afgørelse herom er truffet den 11. november 2014.

Til bemærkningen om, at emulsionsfabrikken ikke skulle være omfattet af 2006-miljøgodkendelsen, afvises denne betragtning. Der skal henvises til, at [REDACTED] emulsionsfabrikken eksplicit er indtegnet på bilag 3 til 2006-godkendelsen og eksplicit er omfattet af blandt andet den pågældende afgørelses vilkår 37 og 42.

Der refereres i klagen til materiale fremsendt af B A/S til Haderslev Kommune den 12. februar 2015. Opmærksomheden skal henledes på, at B A/S ved mail af 27. februar 2015 til Haderslev Kommune fremsendte nyt materiale, hvor det i fremsendelsesmailen specifikt er anført, at denne mail erstatter tidligere fremsendt mail af 12. februar 2015. I tilknytning hertil skal nævnes, at det i klagen anførte vedrørende B A/S' ønske om udvidelse til produktionen 24 timer/døgn ikke indgår i de i mail af 27. februar 2015 fremsendte dokumenter.

Hertil kommer, at en kommunal afgørelse om ikke-godkendelsespligt for en bilag 2-virksomhed ikke kan påklages, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 47,

stk. 1. Revurderingsafgørelsen kan påklages, men altså ikke spørgsmålet om, hvorvidt ændringen af anlægget fordrede en miljøgodkendelse. Om afgørelsen om ikke-godkendelsespligt havde kunnet påklages, ville klagefristen for længst have været sprunget.

Om man antog, at renoveringen af anlægget var godkendelsespligtig, ville de fastsatte vilkår være de samme, idet de er fastsat i overensstemmelse med standardvilkårene for [REDACTED] anlæg. Hjemlen for afgørelsen ville blot være § 33 i stedet for § 41.

2.2 Klarhedskriteriet (klagepunkt B)

Det gøres af klager gældende, at afgørelsen er for ubestemt på en række punkter. De punkter, der i den forbindelse fremhæves, er det i godkendelsen anførte om:

- retsbeskyttelse (afgørelsen side 3)
- ikke længere gældende vilkår (afgørelsen side 3)
- vilkår 10 (afgørelsen side 5)

Kommunens kommentar

Revurderingsafgørelsen er i alt det væsentlige bygget op omkring standardvilkårene, og således at standardvilkårene ikke er omformuleret. Hvad angår beskrivelsen af retsbeskyttelsen anføres det i revurderingsafgørelsen, at afgørelsen ikke giver en (ny) retsbeskyttelse. Det er fuldt korrekt.

Forholdet er i øvrigt af begrænset relevans, idet retsbeskyttelsen – eller mangel på samme – følger af miljøbeskyttelsesloven og altså ikke gives/ fratages i afgørelsesform. Der kan henvises til NMK-133-00120 af 9. maj 2012: "Retsbeskyttelsen følger af loven og tildeles ikke i forbindelse med en miljøgodkendelse. Det er ikke noget vilkår i afgørelsen, og kommunen skal ikke fastsætte retsbeskyttelsen i forbindelse med meddelelsen af en miljøgodkendelse".

I overensstemmelse hermed er beskrivelsen af retsbeskyttelsesforholdene ikke medtaget i vilkårsdelen, men som en informativ oplysning i afgørelsens indledningsafsnit (Del 1).

Hvad angår de ikke længere gældende vilkår er det korrekt, når det i afgørelsen anføres, at når vilkår i tidligere godkendelser erstattes med vilkår i en revurderingsafgørelse, hviler selve den grundlæggende produktionsret fortsat på de gamle § 33-godkendelser, men således at vilkårene følger af de nyere revurderingspåbud.

Det er muligt, at klageren finder dette uklart, men det er sådan, at godkendelsessystemet inklusiv revurderingsinstrumentet er struktureret.

Vilkår 10 er en skærpelse i forhold til standardvilkårene, der ikke indeholder vilkår om en maksimal andel genbrugs[REDACTED].

Klagepunktet ses ikke at gå på selve vilkårets eksistens. Tager vi fejl heri, eller finder nævnet af egen drift, at vilkåret skal prøves, fremgår kommunens begrundelse for skærpelsen i forhold til standardvilkårene på dette punkt af afgørelsens side 25-26.

Hvad angår spørgsmålet om vilkårets klarhed er det vores vurdering, at vilkåret er klart. Der tillades – indtil der foreligger en nærmere angivet dokumentation – en max. genbrugs[REDACTED] andel på 30 %. Kommunen mener

ikke, der er nogen uklarhed i relation hertil. Ser nævnet anderledes på det, vil der ikke være noget til hinder for, at nævnet ændrer vilkåret, så det bliver mere klart, ultimativt helt fjerner vilkåret, men vi har som anført svært ved at se, hvori det uklare skulle bestå.

2.3 Mangelfuldt afgørelsesgrundlag (klagepunkt C)

Klageren mener, at lugtreguleringen i revurderingsafgørelsen er meddelt på et ufuldstændigt grundlag.

Kommunens kommentar

Der er tale om en indsigelse, der også har været fremme fra klagerens side i forbindelse med høringsfasen.

Som nævnt ovenfor er de fastsatte vilkår i overensstemmelse med standardvilkårene med den skærpelse, der ligger i vilkår 10 (max. 30 % genbrugs[REDACTED] indtil en nærmere beskrevet dokumentation foreligger).

Det forholder sig imidlertid således som beskrevet i afgørelsens side 33, at det er kommunens opfattelse, understøttet af den eksterne rådgivning fra OSC-Miljø, at der ikke er grundlag for at anfægte virksomhedens oplysninger om, at det renoverede anlæg kan overholde lugtvilkårene, herunder vilkår 4.

Som vilkår 46 er der desuden indsat et krav om foretagelse af lugtmåling efter opstart af produktionen på det renoverede anlæg. Måtte denne måling, eller tilsyn med virksomheden i øvrigt, vise, at de vilkår, virksomheden er underlagt, tilsidesættes, vil kommunen som håndhævende myndighed skulle forholde sig hertil.

2.4 Manglende vilkår om maksimalt antal LE (klagepunkt D)

Klageren mener, det er forkert, at revurderingsafgørelsen ikke indeholder et vilkår om maksimalt antal LE.

Kommunens kommentar

Revurderingsafgørelsen er meddelt baseret på standardvilkårene. Standardvilkårene for [REDACTED] fabrikker indeholder ikke et vilkår, der går på X LE, men derimod et standardvilkår, der går på, at virksomhederne ikke må give anledning til væsentlige lugtgener.

Der kan sikkert være fordele og ulemper ved begge former for vilkårsregulering af lugt. Kommunen har imidlertid valgt også på dette punkt at lægge sig tæt op ad standardvilkårene. Natur- og Miljøklagenævnets praksis kan tages til indtægt for, at det da også bør være det klare udgangspunkt, at standardvilkårene følges.

Vi mener ikke, at der i den konkrete sag er grundlag for at anfægte, at kommunen har indføjet lugtvilkår, der er i overensstemmelse med standardvilkårsbekendtgørelsen.

I klagen side 4 refereres til et vilkår 8 i et udkast af 5. februar 2015. Det pågældende dokument er kommunens standard paradigme for miljøgodkendelser, som er sendt til OSC-Miljø til brug for udarbejdelsen af et udkast til revurdering. Der er således ikke tale om et udkast til en konkret afgørelse.

Af paradigmet fremgår det i øvrigt, at for virksomheder omfattet af standardvilkårsbekendtgørelsen anvendes standardvilkår suppleret med individuelt fastsatte vilkår mærket med * i paradigmet. Det pågældende vilkår 8 er ikke mærket med *.

Supplerende bemærkninger til klagen

Den 14. september 2015 har Codex Advokater P/S v/ advokat Mads Kobberø på vegne af kommunen fremsendt en række bemærkninger til såvel klagen over screeningsafgørelsen som klagen over revurderingsafgørelsen.

Advokat Havemann har den 30. september 2015 på virksomhedens vegne fremsendt sine kommentarer til bemærkningerne fra Mads Kobberø.

Nye oplysninger

Den 2. november 2015 har Natur- og Miljøklagenævnet modtaget "Akkrediteret rapport nr. 115-25765.0002 B - Målinger udført i august 2015" af emissioner til luften fra hovedskorsten og laboratorium fra det renoverede anlæg i en situation med 50 % genbrug. Målinger og beregninger viste, at [REDACTED] anlægget overholdt alle vilkår i den tidligere såvel som i den revurderede miljøgodkendelse. For laboratoriet var der en mindre overskridelse af PAH-vilkåret, hvorfor virksomheden efterfølgende forhøjede afkastet herfra til 8 meter som anbefalet af Force. For lugt blev immissionskoncentrationen beregnet til 5 LE.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

1. Det juridiske grundlag

Den omhandlede virksomhed er omfattet af bestemmelserne om godkendelse af forurenende virksomhed i miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, idet virksomheden er optaget på bilag 2 til godkendelsesbekendtgørelsen under punkt C202 ([REDACTED] fabrikker og anlæg til fremstilling af [REDACTED] med en produktionskapacitet på 10 tons pr. time eller derover, bortset fra kold forarbejdning af rene [REDACTED]). Produktion af [REDACTED] emulsion er en biaktivitet, som er omfattet af listepunkt D 201 (Virksomheder, der ved fysiske processer fremstiller organiske el eller uorganiske kemiske stoffer, produkter eller mellemprodukter, herunder enzymer, hvor fremstillingen kan give anledning til væsentlig forurening).

Haderslev Kommune har meddelt en revideret miljøgodkendelse til den samlede virksomhed med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 41.

Virksomhedstypen er omfattet af standardvilkår, jf. bilag 1, afsnit 4 til standardvilkårsbekendtgørelsen. Det indebærer, at kommunen er forpligtet til at anvende disse standardvilkår i forbindelse med en revision af virksomhedens miljøgodkendelse, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 48.

Natur- og Miljøklagenævnet har ved en gennemgang af vilkårene konstateret, at disse er fastsat i overensstemmelse med standardvilkårene i afsnit 4.4. i standardvilkårsbekendtgørelsen. Det bemærkes dog, at godkendelsesmyndigheden i følge vilkår 12 i afsnit 4.4. skal fastsætte vilkår om afkasthøjder, herunder også afkasthøjder på afkast fra laboratorier. Haderslev Kommune har ikke fastsat vilkår om afkasthøjder, men har i stedet stillet et indirekte krav herom i form af dokumentation for overholdelse af fastsatte B-værdier. Natur- og Miljøklagenævnet mener imidlertid, at afkasthøjden skal fastsættes direkte i vilkårene. Da der foreligger en beregning af immissionskoncentrationen, som viser, at de nuværende afkast overholder B-værdierne, fastsætter nævnet afkasthøjder i overensstemmelse med de

aktuelle højder.

2. Nævnets bemærkninger til de enkelte klagepunkter

A. Godkendelsespligt.

Klager finder, at renoveringsprojektet burde have udløst godkendelsespligt for det renoverede [REDACTED] anlæg. Klager mener således ikke, at afgørelsen kunne træffes som en revurderingsafgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 41.

Som det fremgår af kommunens bemærkninger til klagen, har kommunen vurderet, at den renovering af anlægget, der er gennemført i indeværende år, ikke medfører forøget forurening i forhold til situationen før renoveringen, og at der af denne grund ikke er godkendelsespligt. Afgørelse herom er truffet den 11. november 2014. Kommunens afgørelse om godkendelsespligt kan ikke påklages til nævnet, jf. miljøbeskyttelseslovens § 37.

B. Bestemthedskravet er ikke opfyldt.

Klager påtaler, at det anføres i afgørelsen, at de vilkår, som er afledt af revurderingen, ikke er omfattet af retsbeskyttelse, mens der intet står om de øvrige vilkår. Nævnet tilslutter sig kommunens bemærkninger til dette punkt, hvortil der henvises.

Klager finder det endvidere selvmodsigende, at det oplyses, at vilkår i "R-mærkede" afgørelser er uaktuelle, men at afgørelserne stadig er gældende. Også på dette punkt kan nævnet tilslutte sig kommunens bemærkninger, idet nævnet er helt enig i, at en godkendt virksomheds legitimitet i miljøbeskyttelseslovens forstand hviler på den eller de godkendelser, der er meddelt efter lovens § 33. Det er således kun vilkårene for godkendelsen, der revideres over tid og med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 41, mens selve godkendelsen til drift beror på den eller de til enhver tid meddelte godkendelser. Nævnet går ud fra, at Haderslev Kommune med den omtalte bemærkning har ønsket at gøre opmærksom på, at vilkårene i den reviderede miljøgodkendelse afløste vilkårene i de tidligere meddelte godkendelser.

C. Afgørelsen er truffet på et ufuldstændigt grundlag

Natur- og Miljøklagenævnet forstår klagen således, at klager ikke finder kravet om max. 30 % genbrugs[REDACTED] tilstrækkeligt til at imødegå den konstaterede overskridelse af det tidligere lugtvilkår.

Det fremgår af afgørelsen, at Haderslev Kommune har fastsat kravet ud fra en antagelse om, at netop en høj genbrugsprocent medfører større risiko for lugtgener. Med en genbrugsandel på max. 30 % kombineret med forhøjelsen af skorstenen og andre forbedringer har kommunen vurderet, at produktionen kan ske uden at medføre væsentlig luftforening eller lugtgener i omgivelserne. Natur- og Miljøklagenævnet har ikke grundlag for at tilsidesætte denne vurdering, der understøttes af måleresultaterne fra august 2015.

D. Manglende beskyttelse mod lugt

Natur- og Miljøklagenævnet forstår klagen således, at klager for det første er i tvivl om, hvorvidt virksomheden vil kunne overholde en rimelig lugtgrænse, og for det andet mener, at Haderslev Kommune burde have sat vilkår om overholdelse af en konkret lugtgrænse. Klager henviser her til lugtgrænserne 5 LE (boligområder) hhv. 10 LE (erhvervsområder), som er i overensstemmelse

med lugtvejledningen, og som var indeholdt i et udkast til afgørelse, som kommunen tidligere har sendt til virksomheden.

Det fremgår af sagen, at virksomheden hidtil har haft et generelt genevilkår om lugt med den tilføjelse, at man som væsentlighedskriterium ville anvende 10 LE/m³. Haderslev Kommune har erstattet dette med et generelt genevilkår om lugt i overensstemmelse med standardvilkårene, dvs. uden angivelse af en lugtgrænse. Desuden har kommunen vurderet, at virksomheden fremover vil kunne overholde lugtvilkårene, hvilket er bekræftet af de seneste måleresultater fra 2015. Nævnet har ikke yderligere bemærkninger til klagen.

3. Nævnets afgørelse

På baggrund af ovenstående stadfæster Natur- og Miljøklagenævnet Haderslev Kommunes afgørelse af 15. april 2015 om revurdering af miljøgodkendelse for B A/S, Vojens, idet der tilføjes følgende nye vilkår:

Nyt vilkår 14A:

Luftafkast fra [REDACTED] fabrikationen skal være mindst 43 m højt.

Luftafkast fra laboratoriet skal være mindst 8 m højt.

..."

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 21. april 2016 om VVM-screening af virksomheden er sålydende:

"...

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter planlovens § 58, stk. 1, nr. 4.

Natur- og Miljøklagenævnet kan ikke give medhold i klagen over Haderslev Kommunes screeningsafgørelse af 15. juni 2015 vedrørende udskiftning af skorsten og renovering af B A/S på Vejnavn 2, 6500 Vojens. Kommunens afgørelse står således ved magt.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. planlovens § 62, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Haderslev Kommunes VVM-screeningsafgørelse er påklaget af en advokat på vegne af en nabovirksomhed.

Advokaten har tillige klaget over kommunens afgørelse af 15. april 2015 om revurdering i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 41 af den gældende miljøgodkendelse af B A/S. Natur- og Miljøklagenævnet har d.d. truffet afgørelse herom i sag NMK-10-00956.

I relation til VVM-screeningen bemærker klageren, at det er problematisk, at

kommunen træffer afgørelse om ikke-VVM-pligt efter, at der den 15. april 2015 er meddelt en afgørelse om revurdering af den tidligere miljøgodkendelse, hvor revurderingen efter klagers opfattelse omhandler et helt nyt anlæg. Afgørelsen baserer sig på forudsætningerne i revurderingen. Denne rækkefølge i sagsbehandlingen er i strid med formålet med en VVM-vurdering, der forudsættes at være en del af beslutningsgrundlaget også i miljøgodkendelsessager.

VVM-afgørelsen forudsætter, at vurderingen vedrører et eksisterende anlæg, der er reguleret ved den i 2006 foretagne revurdering af miljøgodkendelsen samt påbuddet meddelt i 2014, selvom begge de nævnte afgørelser er afløst af den revurderede 2015-miljøgodkendelse.

VVM-afgørelsen er baseret på en forudsætning om, at vurderingen vedrører partsforhold og individuelle interesser og ikke på de bredere miljøhensyn, der forudsættes at være bærende i VVM-spørgsmål.

Den foretagne vurdering er ikke baseret på de kriterier, der er angivet i VVM-bekendtgørelsens bilag 3, idet der ikke i screeningsafgørelsen tages stilling til, om de gældende miljøkvalitetsnormer for lugt allerede er overskredet og forventeligt fortsat vil blive overskredet efter afgørelsen.

Sagens oplysninger

Haderslev Kommune har den 15. juni 2015 truffet afgørelse om ikke-VVM-pligt for udskiftning af skorsten og renovering af B A/S beliggende på Vejnavn 2 i Vojens.

Ændringerne af anlægget er i afgørelsen henført til VVM-bekendtgørelsens bilag 2, punkt 5f og punkt 14.

Det fremgår af Haderslev Kommunes afgørelse, at kommunen den 23. oktober 2014 modtog en anmeldelse fra B A/S om VVM-screening af udskiftning af skorsten og den 27. marts 2015 modtog en anmeldelse om renovering af [REDACTED] fabrikkens skorsten. Haderslev Kommune har foretaget en screening af de to anmeldelser som et samlet projekt.

(Det fremgår af anmeldelserne, at skorstenen var udskiftet ultimo oktober 2014, og at perioden for renoveringsprojektet var 5. januar 2015 – 1. maj 2015.)

Udskiftningen af skorstenen indebar, at [REDACTED] fabrikkens eksisterende skorsten på 22,8 m blev erstattet af en ny stålskorsten på 43,2 m på uændret placering.

Renoveringen af fabrikkens skorsten omfattede:

- Montering af nyt inddækket blandetårn med en kapacitet på 210 ton pr. time til erstatning for eksisterende blandetårn med en kapacitet på 240 ton pr. time.
- Udskiftning af nuværende tørretromle til en ny med indbygget genbrugsring. Det fremgår, at [REDACTED] genbrugsmaterialet fremover sorteres med tilsætning af grove fraktioner, hvorved [REDACTED] andelen er begrænset i denne enhed (reduktion af genbrugsandel til maks. 60~% mod tidligere 70

%).

- Etablering af nyt filteranlæg med en kapacitet, der svarer til den nye produktionsmetode.
- Udskiftning af gamle [REDACTED] til tilsvarende nye.
- Neddrosling af den eksisterende naturgasbrænder til den mindre kapacitet.

Det samlede projekt indgår som led i virksomhedens tiltag til at begrænse påvirkningen af omgivelserne i forhold til luftforurening, herunder særligt lugt.

På baggrund af screeningen traf Haderslev Kommune herefter afgørelse om, at det anmeldte projekt må antages ikke at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet og derfor ikke var VVM-pligtigt.

Afgørelsen blev begrundet med, at anlægget ligger i et industriområde, der er udlagt til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, og at det indgår i projektets formål at begrænse påvirkningerne af omgivelserne i forhold til luftforurening, herunder særligt lugt.

I screeningen havde kommunen især fundet det relevant, at foretage en vurdering af projektets påvirkning af omgivelserne med lugt samt i forhold til landskabelige og lysmæssige konsekvenser af at forøge skorstenshøjden.

For så vidt angår påvirkningen af omgivelserne med lugt vurderede kommunen, at projektet ikke ville medføre forøget emission. Virksomheden havde tidligere fremsendt OML-beregninger, der viste, at en forhøjelse af skorstenen til 40 eller 50 m ville medføre en formindskelse af lugtemissionsbidraget i omgivelserne i en afstand af op til 900 m.

Bl.a. på grund af skorstenens højde skulle der etableres hindringslys, der ville være synlig i et større område end den hidtidige skorsten.

Projektområdet ligger uden for områder udpeget som bevaringsværdige i forhold til kulturhistoriske, geologiske og landskabelige værdier. Projektets påvirkning af udpegede områder herfor vest og øst for virksomheden ville ikke være væsentlig.

Den nye skorsten og de dele på [REDACTED] fabrikken, der udskiftes, etableres med et farve- og materialevalg, der imødegår risiko for gener ved refleksioner eller genskin.

Samlet set blev projektet således vurderet til at være ikke VVM-pligtigt.

Haderslev Kommune har fremsendt en række kommentarer til klagen.

Det fremgår heraf, at afgørelsen om ikke-VVM-pligt har taget udgangspunkt i det anmeldte projekt, jf. VVM-bekendtgørelsen. Der er et vist sammenfald med de ændringer, som virksomheden beskriver i forbindelse med revurdering af anlæggets miljøgodkendelse og forudgående afgørelser om ikke-godkendelsespligtige ændringer, men VVM-screeningen baseres ikke på den ikke-gældende revurdering.

Kommunen har tidligere truffet afgørelse om, at renoveringen af anlægget ikke krævede en miljøgodkendelse. Der er således efter kommunens opfattelse ikke tale om, at der er meddelt godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven, forinden der var taget stilling til spørgsmålet om VVM-pligt. Situationen er nu, at der er truffet afgørelse om ikke-godkendelsespligt og ikke VVM-pligt, og der er således ikke forhold knyttet til ændringerne af anlægget, som der ikke er truffet afgørelser om.

Det er vurderet, at de anmeldte ændringer medfører en reduktion i lugtgenerne fra anlægget, hvilket er dokumenteret gennem OML-beregninger. Stillingtagen til, om gældende miljøkvalitetsnormer for lugt er overholdt, tages der stilling til ved miljøgodkendelse eller revurdering af miljøgodkendelse af sådanne anlæg, og ikke i en VVM-screening. Da det vurderes, at ændringerne er en forbedring af lugtgener fra anlægget vurderes det, at der ikke er yderligere parter end de i afgørelsen nævnte.

De indsendte klagepunkter giver således ikke Haderslev Kommune anledning til at ændre afgørelsen om ikke VVM-pligt.

Klager har fremsat supplerende bemærkninger til kommunens udtalelse i klagesagen.

Det fremgår heraf, at kommunens udtalelse illustrerer, at kommunen forestiller sig, at en VVM-screening foretages helt uafhængig af kommunens stillingtagen efter anden lovgivning til de ændringer, der foretages på ^{B A/S}

anlæg. Det er Haderslev Kommune, der som den ansvarlige myndighed er ansvarlig for at sikre, at der af ^{B A/S} søges om de tilladelser og godkendelser, der konkret er nødvendige, før ændringerne kan gennemføres. Kommunen skal betragte VVM-screeningen som en del af denne sagsbehandling. Derfor skulle kommunen have vurderet om der var godkendelsespligt efter miljøbeskyttelseslovens regler senest samtidig med, at man vurderede VVM-pligten. Dette fremgår også af godkendelsesbekendtgørelsen. Kommunen har også en forpligtelse til at sikre, at der ikke meddeles byggetilladelse uden at den øvrige miljølovgivning iagttages.

VVM-bekendtgørelsen indebærer endvidere, at Haderslev Kommune ikke kan begrænse sin vurdering af VVM-pligten til det, som fremgår af ^{B A/S} anmeldelse. Kommunen skal sikre sig det korrekte bedømmelsesgrundlag, jf. officialmaksimen og VVM-reglerne. Kommunen burde have afvist de to anmeldelser med henvisning til, at der efter reglerne skal foretages en samlet vurdering af anlægget i forbindelse med en VVM-screening. I kommunens screeningsafgørelse foretages bedømmelsen ikke i forhold til det omgivende miljø, men derimod med henvisning til en meget upræcis handlingsplan fra 2014 og den i 2006 meddelte miljøgodkendelse. Et påbud fra 2014 og den meddelte revurderingsafgørelse opfatter kommunen derimod ikke som relevante ved vurderingen af VVM-pligten.

Der skal være en indbyrdes sammenhæng mellem en VVM-screeningsafgørelse efter planlovens regler og den stillingtagen, der foretages af kommunen efter miljøbeskyttelseslovens regler. Det er derfor ikke korrekt at meddele en revurderingsafgørelse den 15. april 2015 og så efterfølgende

træffe afgørelse vedrørende VVM den 15. juni 2015. Klager fastholder endvidere, at den berørte offentlighed burde have været inddraget og ikke kun parter.

Byggetilladelse til skorstenen er meddelt den 28. oktober 2014 både før der træffes afgørelse om revurderingen, og før der foretages en VVM-screening.

Haderslev Kommunes advokat fremsat en række kommentarer til klagers supplerende bemærkninger.

Det fremgår heraf, at Haderslev Kommune har truffet afgørelse om, at ændringerne ikke var godkendelsespligtige den 11. november 2014 og således før VVM-screeningsafgørelsen.

Advokaten oplyser, at Kommunen om selve VVM-sagsbehandlingen og klagepunktet herom har anført, at Haderslev Kommune i forhold til VVM-bekendtgørelsen har taget udgangspunkt i den ændring af den tilladte produktion, som blev anmeldt gennem de to anmeldelser fra B A/S. Det blev vurderet, at virksomhedens indretning og drift var i overensstemmelse med den eksisterende miljøgodkendelse fra 2006, og at der derfor skulle foretages en vurdering af den anmeldte ændring af anlægget. Det blev vurderet, at de to anmeldelser skulle behandles som én samlet VVM-screening. Screeningsafgørelsen træffes på baggrund af det anmeldte. I anmeldelsen var der som en del af projektbeskrivelsen henvist til den handlingsplan som B A/S har udarbejdet. I screeningen foretages der en vurdering af hvilken påvirkning de anmeldte ændringer har i forhold til den tilladte drift og indretning i miljøgodkendelsen fra 2006. Det blev her vurderet, at ændring af anlægget ville have en positiv effekt på emissionerne, og at den landskabelige påvirkning ikke ville være væsentlig. Der er således foretaget en vurdering i forhold til det omgivende miljø. Det er korrekt, at kommunen i sin sagsbehandling af VVM-anmeldelsen ikke har taget stilling til det påklagede påbud og den påklagede revurdering. Det er Haderslev Kommunes vurdering, at dette ikke er en del af det anmeldte projekt men en separat håndhævelsessag.

Screeningsafgørelsen er foretaget i forhold til det anmeldte projekt og altså i forhold til den ændring, dette projekt udgjorde i forhold til det eksisterende anlæg. At der i tilknytning til det eksisterende anlæg var meddelt en revurderingsafgørelse forholdsvis kort tid forinden, ser Haderslev Kommunes advokat intet juridisk problem i. Nabovirksomheden (klager) har været betragtet som part i sagen og kommunens advokat har derfor svært ved at se, at en diskussion omkring partsstatus konkret har nogen betydning.

Klager har herefter indsendt yderligere kommentarer til sagen.

Klager fastholder heri, at B A/S har opført et helt nyt anlæg, og at lugtgenerne fra B A/S stadig er voldsomme

Klager gennemgår herefter Højesterets dom af 1. april 2014 i K -sagen, og bemærker i den forbindelse, at B A/S heller ikke har været underkastet en VVM-vurdering i forbindelse med etableringen eller den ændrede miljøgodkendelse i 2006. Når en ændring fra midlertidig til

permanent lokalisering af Højesteret kan forstås som et nyanlæg, er det efter klagers opfattelse evident, at de ændringer, der er foretaget på B A/S, hvor alle anlæg er skiftet ud, kan karakteriseres som nyanlæg eller i det mindste som en væsentlig ændring af anlægget. Der er derfor grundlag for at betragte Højesterets dom som et præjudikat, der må følges i den foreliggende sag.

For så vidt angår tidspunktet for gennemførelse af en VVM-screening sammenholdt med den sagsbehandling, der foretages efter anden lovgivning, gentager klager, at VVM-screeningen skal gennemføres, før der kan opføres nye anlæg. Klager anfører desuden, at der er andre faktorer i Højesterets begrundelse i K -sagen, der er centrale ved en stillingtagen til Haderslev Kommunes behandling af VVM-spørgsmålet i B A/S-sagen. VVM-spørgsmålet har på intet tidspunkt været inddraget i den faseopdeling af de forskellige tilladelser efter miljøbeskyttelsesloven hhv. byggeloven. At kommunen har valgt at bruge en påbudshjemmel (mbl. § 41) som hjemmel for accept af nedrivning af de gamle anlæg og etablering af nye anlæg (inkl. skorstenen) ændrer ikke på den realitet, at der retligt set er tale om tilladelser, der gør det muligt for B A/S at foretage de væsentlige ændringer, og som derfor efter VVM-reglerne forudsætter, at der foretages en forudgående VVM-screening. Haderslev Kommune har desuden omgået reglerne om offentliggørelse af screeningsafgørelser om ikke-VVM-pligt ved først at offentliggøre afgørelsen efter, at alle øvrige afgørelser var truffet og offentliggjort.

Med hensyn til de kriterier, der skal anvendes ved gennemførelse af en VVM-screening bemærker klager, at det i den konkrete sammenhæng kræver en vurdering af, hvilke lugt- og luftforureningsgener det nye anlæg må forventes at medføre for såvel de nærmeste erhvervsvirksomheder som de omkringliggende boligområder. Kravet til denne vurdering skærpes selvsagt betydeligt i lyset af de alvorlige lugtproblemer, der har været anmeldt.

Kommunens advokat har til klagerens sidste indlæg i sagen bemærket, at der efter Haderslev Kommunes opfattelse ikke er tale om et nyanlæg. B A/S' produktionsanlæg har ligget på adressen i mange år, og de ændringer, som sagen vedrører, er en forbedring og opdatering af anlægget også i miljømæssig forstand.

VVM-regelsættet er et lokaliseringsværktøj, der skal bruges, når det skal vurderes, om en eksisterende virksomhed skal etableres og/eller ændres væsentligt på den pågældende lokalitet. Det er derfor ikke hensigten, at en renovering af et anlæg skal betragtes som et nyanlæg.

Den nævnte Højesteretsdom knytter sig til den velkendte problemstilling omkring permanentliggørelse. Da B A/S allerede permanent var lokaliseret det pågældende sted inden renoveringen og inden kommunens screeningsafgørelse, er dommen uden retlig relevans for sagen i Haderslev.

Hvad angår tidspunktet for screeningsafgørelsen er det i relation til screeningens gyldighed uden betydning, hvornår ændringerne, som screeningen knytter sig til, er gennemført. I det omfang projektet, som screeningen vedrører, allerede er gennemført, er der blot tale om en screening i varianten retlig lovliggørelse.

En VVM-afgørelse skal ligge før, der meddeles miljøgodkendelse til projektet. I den konkrete sag udgør det ikke noget problem af 2 grunde:

1. Kommunen har vurderet, at projektet ikke var godkendelsespligtigt.
2. Afgørelse herom er truffet for længst, nemlig den 11. november 2014.

Sagen er i øvrigt ikke i VVM-mæssig sammenhæng blevet håndteret faseopdelt.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Efter planlovens § 58, stk. 1, nr. 4, kan alene klages til Natur- og Miljøklagenævnet over retlige spørgsmål i forbindelse med kommunalbestyrelsens afgørelser efter planloven. Hvorvidt kommunens afgørelse er hensigtsmæssig, er et skønsmæssigt spørgsmål, der ikke kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er et retligt spørgsmål, om Haderslev Kommunes afgørelse i henhold til reglerne om VVM, der er fastsat i planloven og VVM-bekendtgørelsen, er korrekt.

De nærmere regler om VVM-pligt er fastsat i VVM-bekendtgørelsen. Bekendtgørelsen fastsætter i § 2, stk. 1, at en bygherre før etablering, udvidelse eller ændring af anlæg opført på bekendtgørelsen bilag 1 og 2 skal indgive skriftlig anmeldelse til kommunalbestyrelsen. Ifølge § 2, st. 2, må et anmeldt anlæg ikke påbegyndes, før den kompetente myndighed skriftligt:

- har meddelt bygherren, at anlægget ikke antages at kunne påvirke miljøet væsentligt – dvs. ikke er VVM-pligtigt, jf. § 3, stk. 2, eller
- har meddelt tilladelse (VVM-tilladelse) til at påbegynde anlægget efter en vurdering af anlæggets virkning på miljøet (VVM-procedure) i henhold til bestemmelserne i bekendtgørelsens § 7.

Det følger af bekendtgørelsens § 3, stk. 1, at når den kompetente myndighed har modtaget en anmeldelse af et anlæg opført på bilag 2, skal den foretage en vurdering af, om anlægget på grund af dets art, dimensioner eller placering må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet (VVM-pligt). Ved vurderingen skal den kompetente myndighed tage hensyn til kriterierne i bilag 3 (screening). Den kompetente myndigheds afgørelse om ikke VVM-pligt skal begrundes. Bestemmelsens stk. 2-4 indeholder herefter regler for offentliggørelse af screeningsafgørelsen.

Haderslev Kommune har i november 2014 truffet afgørelse om, at projektet ikke er godkendelsespligtigt efter reglerne i miljøbeskyttelsesloven. Haderslev Kommune har imidlertid revurderet den tidligere meddelte samlede miljøgodkendelse med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 41 om meddelelse af påbud.

Ifølge vejledningen om VVM i planloven og miljøgodkendelsesvejledningen udløser et påbud efter § 41 eller § 41a i miljøbeskyttelsesloven som hovedregel ikke krav om VVM-vurdering eller screening. Revurderingen indebærer i almindelighed ikke en godkendelse af et nyt projekt, men alene en opdatering af de eksisterende vilkår. Hvis der imidlertid i forbindelse med en revurdering er et ønske eller behov for at gennemføre en ændring af

virksomheden, finder VVM-reglerne dog anvendelse i forhold til ændringen.

Det er Natur- og Miljøklagenævnets vurdering, at der i den foreliggende sag er tale om en sådan ændring af projektet, at ændringen er omfattet af VVM-reglerne. Nævnet finder dog ikke, at ændringerne kan sidestilles med nyetablering.

Nævnet kan således tiltræde Haderslev Kommunes vurdering af, at det ansøgte samlede projekt om udskiftning af skorstenen og renoveringen af [REDACTED] fabrikken er omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2, punkt 5f, "[REDACTED] værker", jf. punkt 14, "Ændringer eller udvidelser af anlæg i bilag 1 eller 2, som allerede er godkendt, er udført eller er ved at blive udført, når de kan være til skade for miljøet (ændring eller udvidelse som ikke er omfattet af bilag 1)". Projektet skal derfor screenes i henhold til kriterierne på bilag 3.

En screening er en foreløbig vurdering af, hvorvidt en væsentlig påvirkning af miljøet er påregnelig. Det indebærer, at der må accepteres et vist spillerum for vurderingen. En screeningsafgørelse skal kunne træffes ret hurtigt og hovedsagelig på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer om det pågældende sagsområde. Er der behov for mere indgående undersøgelser for at foretage den fornødne vurdering, taler det for, at der foretages en VVM-vurdering.

Haderslev Kommune har efter kriterierne i bilag 3 screenet det anmeldte projekts miljøpåvirkninger, og har konkluderet, at det anmeldte projekt må antages ikke at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Natur- og Miljøklagenævnet har – efter en samlet vurdering af sagens oplysninger og klagen – ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at miljøpåvirkningerne som følge af projektets realisering - herunder i forhold til luftforurening eller lugtgener - ikke vil medføre væsentlige indvirkninger på miljøet, og dermed udløser krav om udarbejdelse af en VVM-redegørelse.

Det bemærkes herved, at det i screeningsskemaets punkt 14 og 35 oplyses, at projektet ikke vurderes at indebære en forøget emission af stoffer til luft, og at en forøgelse af skorstenshøjden vil indebære formindskede immisionsniveauer i omgivelserne ved uændret emission. Det fremgår endvidere af Natur- og Miljøklagenævnets samtidige afgørelse i revurderingssagen efter miljøbeskyttelsesloven, at der foreligger en beregning af immisionskoncentrationen, som viser, at de nuværende afkast overholder B-værdierne, hvorfor nævnet i denne afgørelse fastsætter afkasthøjder i overensstemmelse med de aktuelle højder (hhv. 43m og 8 m).

Med hensyn til klagepunktet om, at screeningsafgørelsen er truffet efter revurderingsafgørelsen, og at dele af projektet er realiseret før screeningsafgørelsen forelå, kan Natur- og Miljøklagenævnet bemærke, at det, som ovenfor nævnt, af VVM-bekendtgørelsen fremgår, at et anmeldt anlæg ikke må påbegyndes før den kompetente myndighed har truffet afgørelse vedrørende VVM-spørgsmålet. VVM-screeningsafgørelsen må således, som også anført af Haderslev Kommunes advokat, betragtes som en retlig lovliggørelse af forholdet.

Med hensyn til klagepunktet om, at den berørte offentlighed burde have været inddraget og ikke kun parter, kan Natur- og Miljøklagenævnet bemærke, at en screeningsafgørelse er en forvaltningsafgørelse og dermed undergivet krav om partshøring. Der er derimod ikke i VVM-reglerne – i modsætning til hvad der gælder for VVM-pligtige projekter – pligt til at inddrage offentligheden forud for afgørelsen i en screeningssag.

Natur- og Miljøklagenævnet kan derfor ikke give medhold i klagen over Haderslev Kommunes screeningsafgørelse af 15. juni 2015.

..."

Til brug for sagen har Haderslev Kommune skriftlig besvaret spørgsmål fra ^{A ApS'} advokat om kommunens sagsbehandling. Heraf fremgår følgende:

"...

SPØRGSMÅL TIL HADERSLEV KOMMUNE

Ad. revurderingsafgørelse af 15. april 2016 ...

1. Haderslev Kommune forudsatte i februar 2015, at det var nødvendigt med en miljøgodkendelse af de ændringer i produktionsanlægget, der skulle gennemføres hos ^{B A/S}. Kommunen udsendte primo februar 2015 et udkast til en kombination af en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 og en revurderingsafgørelse med hjemmel i lovens § 41, herunder med nogle strenge lugtvilkår (jf. udkastets vilkår 8)

...

Hvorfor ændrede kommunen sin vurdering af behovet for en godkendelsesbehandling af de nye anlæg og driftsforhold, der blev foretaget på ^{B A/S} ?

2. Vil kommunen i den sammenhæng oplyse, hvor meget af anlægget og driftsforholdene samt udledningerne og affaldsfrembringelse/håndtering hos ^{B A/S}, der efter ændringerne har en sammenhæng med de faktiske forhold hos ^{B A/S}, der dannede grundlag for revurderingen i 2006 ... (dvs. den revurderingsafgørelse som revurderes igen i april 2015 ... ?
3. På baggrund af hvilke faktuelle oplysninger blev revurderingshjemlen i miljøbeskyttelseslovens § 41 benyttet i forhold til vurdering af de miljømæssige konsekvenser af ombygningen/ændringen af ^{B A/S'} produktionsanlæg?
4. Har Haderslev Kommune - og i givet fald på baggrund af hvilke faktuelle oplysninger – vurderet, om beslutningsgrundlaget for den foretagne revurdering i april 2015 ... var tilstrækkelig til at sikre overholdelse af de hidtidige krav om maksimal lugtudledning (10 LE/ m3) og de overordnede krav til at undgå lugtforurening?
5. Kontrollerede kommunen, under hvilke produktionsvilkår hos ^{B A/S},

der gennemførtes lugt/luftprøver – herunder konkret graden af anvendelse af genbrugs[REDACTED]?

6. Har Haderslev Kommune samlet under forløbet fra 2014 - 2015 indsamlet (tilstrækkelige) faktuelle oplysninger om produktionen hos B A/S , om den løbende lugtforurening fra B A/S samt om den miljømæssige betydning af ændringen af B A/S' produktionsanlæg for at kunne træffe afgørelserne om revurdering ... og om VVM-pligt ... ?
7. Har Haderslev Kommune inddraget og anvendt alle indsamlede faktuelle oplysninger om produktionen hos B A/S , om den løbende lugtforurening fra B A/S samt om den miljømæssige betydning af ændringen af B A/S' produktionsanlæg i sine afgørelserne om revurdering ... og VVM-pligt ... ?

Ad screeningsafgørelsen af 15. juni 2016 ...

1. Vil kommunen forklare:
 - (a) hvornår man gennemførte vurderingen af VVM-pligten for ændringerne af anlægget, der ikke tidligere havde været underkastet VVM,
 - (b) på hvilket oplysningsgrundlag man fastslog, at der ikke var en VVM-pligt, samt
 - (c) hvordan kommunen i den sammenhæng har sikret en overholdelse af de gældende regler?
2. Hvorfor valgte kommunen ikke at foretage en VVM-screening før efter, at kommunen havde truffet afgørelse om manglende pligt til ny miljøgodkendelse ..., havde meddelt en afgørelse om revurdering af eksisterende miljøtilladelse ... og meddelt en tilladelse til iværksættelse af væsentlig ombygning hos B A/S ?
3. Har kommunen vurderet, hvilket forurening, der måtte forventes fra det nye anlæg - eller alene, om det nye anlæg måtte forventes at medføre mindre forurening end det tidligere?
4. Hvorfor fremsendes et skema til OSC Miljø ApS til brug for udfærdigelse af afgørelse om VVM-pligt med en indsat overskrift "screeningsafgørelse om ikke VVM-pligt" ... ?
5. Anså kommunen, da den traf afgørelsen af 15. juni 2015 ... , denne afgørelse som "retlig lovliggørelse" af kommunens egen manglende lovpligtig forudgående VVM-screening?

..."

"...

Nedenfor besvarer Haderslev Kommune de spørgsmål, som den 10. oktober 2017 ... er fremsendt til kommunen.

1. Ad revurderingsafgørelsen

Spørgsmål 1

Der er tale om en intern skabelon til afgørelser i form af en miljøgodkendelse (miljøbeskyttelseslovens § 33) og/eller en revurderingsafgørelse (miljøbeskyttelseslovens § 41).

Skabelonen er ikke sendt til B A/S.

Skabelonen er kun sendt til kommunens rådgiver, som skulle udarbejde udkastet til revurderingsafgørelse for Haderslev Kommune. Dette fremgår også af aktindsigt givet til A ApS den 31. marts 2015, hvor dokumentet er listet under underoverskriften "materiale sendt til rådgiver" og beskrevet som "skabelon sendt til rådgiver" til sagsid 14/38530.

Vilkårene i skabelonen er i øvrigt en bruttoliste over vilkår, som kan indgå i en miljøgodkendelse. I den konkrete revurderingsafgørelse skulle vilkårene bestå i Miljøstyrelsens standardvilkår, hvorfor alle vilkårene i skabelonen blev udskiftet, herunder også vilkår 8 om lugt i skabelonen.

Der er således ikke tale om, at kommunen i februar 2015 var af den opfattelse, at renoveringen af B A/S' anlæg krævede en miljøgodkendelse. Kommunen havde derfor også november 2014 truffet afgørelse om, at renoveringen ikke krævede godkendelse.

At kommunens opfattelse også i februar 2015 var, at renoveringen ikke krævede en miljøgodkendelse, kan også illustreres ved det af kommunens advokat over for Statsforvaltningen den 10. februar 2015 anførte:

"Det er derfor helt korrekt, når jeg har anført, at kommunen i forbindelse med virksomhedens renovering af anlægget vil revidere godkendelsen, og i den forbindelse i påbudsform konvertere de nugældende godkendelsesvilkår over til nogle vilkår, der helt – eller i det væsentligste – svarer til de vilkår for branchen, der i dag følger af standardvilkårsbekendtgørelsen."

Spørgsmål 2

Kommunen forstår spørgsmålet således, at det går på, hvor store dele af anlægget og driften heraf der blev ændret i forbindelse med renoveringen af anlægget i 2015, eller omvendt formuleret hvor meget der ikke blev ændret.

Beskrivelsen af ændringerne fremgår af materiale udarbejdet af B A/S, herunder blandt andet den VVM-anmeldelse, kommunen modtog den 27. marts 2015.

Ændringerne består overordnet i, at dosseringsanlæg, blandetårn, tørretromle og filteranlæg er udskiftet. Den nye tørretromle har indbygget genbrugsring, hvorfor den gamle genbrugstromle er fjernet. Værkets skorsten er desuden udskiftet. Kapaciteten på det renoverede anlæg er mindre end på det udskiftede anlæg.

Færdigvareanlægget, varmeelevator og [REDACTED] tankene er ikke ændrede.

Spørgsmål 3

Kommunen vurderede ikke, at renoveringen krævede en miljøgodkendelse (§ 33).

Der er i den situation ikke tale om – som det synes at være forudsat i spørgsmålet – at revurderingsregelsættet (§ 41) så *skal* benyttes. Adgangen til at revurdere en miljøgodkendelse (§ 41) er en mulighed, kommunen har, ikke en pligt.

Kommunen fandt det relevant at benytte revurderingsmuligheden i forbindelse med, at anlægget alligevel skulle renoveres.

Baggrunden for afgørelsen om, at ombygningen/ændringen ikke krævede en miljøgodkendelse, er sket med udgangspunkt i alle de oplysninger, kommunen havde på dette tidspunkt, herunder:

- Forces spredningsberegning med OML for lugt og støv dateret 11. juli 2014, indgået til Haderslev Kommune den 31. juli 2014
- Møde mellem B A/S og Haderslev Kommune den 22. oktober 2014, jf. referat udsendt den 23. oktober 2014
- Mail af 23. oktober 2014 fra B A/S v/ H
- B A/S' handlingsplan for nedbringelse af lugt og støv af 6. november 2014

Spørgsmål 4

Overholdelse af de *hidtidige* krav om maksimallugtudledning og de overordnede krav til at undgå lugtforurening blev ikke specifikt vurderet ved udarbejdelsen af revurderingen.

Revurderingsafgørelsen havde til formål at flytte vilkårene fra revurderingsafgørelsen fra 27. november 2006 over på Miljøstyrelsens efterfølgende udstedte standardvilkår for [REDACTED] fabrikker.

Hvorvidt lugtvilkårene overholdes af B A/S, uanset om det var det oprindelige vilkår eller det nye om, at der ikke måtte være væsentlige lugtgener, påses af kommunen som led i kommunens miljøtilsyn.

Når det er sagt, var det kommunens opfattelse på tidspunktet for revurderingsafgørelsen april 2015, at virksomheden efter ændringerne (forhøjet skorsten og renovering af anlægget) ville kunne overholde lugtvilkåret. Dette skulle eftervises ved en efterfølgende lugtprøve, der blev afleveret over for kommunen den 22. september 2015. Denne lugtmåling viste ikke nogen overskridelse af de vejledende lugtgrænseværdier og viste efter kommunens opfattelse, at lugtvilkårene var overholdt, uanset om det var

2006-vilkårene eller 2015-vilkårene, der var tale om.

Havde lugtmålingen vist det modsatte, at der var lugtgener i strid med gældende vilkår, ville kommunen have iværksat håndhævelse heroverfor.

Spørgsmål 5

Haderslev Kommune havde ved luft- og lugtmålingen, som blev udført på [REDACTED] værket den 23. juni 2015 (målingen omtalt i svaret på spørgsmål 4), en fagkyndig tilstede på virksomheden under hele måle- og produktionsforløbet.

Den fagkyndige overvågede blandt andet processen i kontrolrummet, herunder graden af anvendelse af genbrugs [REDACTED].

Den fagkyndiges notat fra måledagen den 23. juni 2015 er fremsendt til A ApS i forbindelse med aktindsigt givet den 7. august 2015.

Spørgsmål 6

For så vidt angår revurderingen henvises til svaret på spørgsmål 4. Revurderingens rolle var at flytte virksomhedens regulering over på nogle standardvilkår fastsat i bekendtgørelsesform. Det var tilfældet uanset omfanget af lugtgener og kommunens vurdering heraf.

Omfanget af lugtgener efter renoveringen ville imidlertid være relevant i tilsynsmæssig sammenhæng, hvor 2015-lugtmålingen omtalt ovenfor imidlertid ikke viste, at der var et grundlag for at gribe ind. Det bemærkes om kommunens tilsynsindsats, at Statsforvaltningen i sin afgørelse af 30. august 2016 har anført, at Statsforvaltningen:

"... ikke (finder) grundlag for at antage, at Haderslev Kommune har tilsidesat sin tilsynsforpligtelse efter miljøbeskyttelseslovgivningen."

For så vidt angår kommunens afgørelse om, at skorstensforhøjelse og renovering af anlægget ikke var VVM-pligtig, er det ikke en afgørelse, der er truffet ud fra det specifikke omfang af fx lugtgener *før* de foretagne ændringer, men en vurdering, af om ændringerne *efter*, de ville være gennemført, ville medføre en merbelastning af en vis betydning. Altså en vurdering af *projektet*, jf. VVM-reglernes projektbegreb.

Uafhængigt af det ovenfor anførte har kommunens behandling af sagen i 2014-2015 været meget omfattende, og kommunen har derfor haft en betydelig viden om forholdene på virksomheden, og kommunen har derfor anset sig som fuldt videnskabsmæssigt klædt på til at træffe de afgørelser, som blev truffet.

Spørgsmål 7

Der henvises til svaret på spørgsmål 6.

Alle de oplysninger, der har været *relevante* i sammenhængen, det vil sige relevante, når indholdet af en revurderingsafgørelse og en VVM-

screeningsafgørelse skal træffes, har været inddraget.

2. Ad screeningsafgørelsen

Spørgsmål 1

Som det fremgår af selve screeningsafgørelsen, baserede den sig – som screeningssager altid gør – på anmeldelser fra virksomheden.

En VVM-screening er forudsat i det væsentligste at skulle ske på baggrund af foreliggende oplysninger. I den konkrete sag blev screeningen foretaget primært ud fra de oplysninger, der fremgik af anmeldelsen, og som beskrev de ændringer, som var det *projekt*, som var screeningens genstand.

Med "*de gældende regler*" går kommunen ud fra, at der sigtes til VVM-regler. De blev overholdt ved, at der blev foretaget den screening, som VVM-bekendtgørelsen foreskriver, når der foretages ændringer af virksomheder omfattet af regelsættet som fx [REDACTED] værker.

Spørgsmål 2

Kommunens afgørelse om, at projektet ikke krævede en miljøgodkendelse, er i sig selv ikke byggeretsgivende. Denne afgørelse kunne derfor godt træffes, inden der var foretaget VVM-screening.

Det samme gælder kommunens revurderingsafgørelse (som meddeles i påbudsform), Denne afgørelse kan også godt meddeles, inden der foreligger en screeningsafgørelse.

For så vidt angår "*tilladelse til iværksættelse af væsentlig ombygning*" står det ikke kommunen klart, hvad det er for en tilladelse, der sigtes til.

Spørgsmål 3

Kommunen foretog en VVM-screening af projektet og vurderede på baggrund heraf, at projektet, sammenholdt med en før-situation, ikke ville medføre en væsentlig miljøpåvirkning, og derfor at projektet ikke var VVM-pligtigt.

Det fordrer, at det vurderes, hvad forureningen på de relevante parametre er i en efter-situation, men ikke at der nødvendigvis på alle parametre er en sikker viden om, hvad emissionen er, når det vurderes, at ændringerne ikke vil medføre en væsentlig miljøpåvirkning.

Vurderingen er blandt andet sket på baggrund af Forces spredningsberegning for lugt og støv dateret 11. juli 2014. I rapporten indgår en beregning af spredningen af lugt og støv, hvis skorstenen forhøjes fra 22,8 m til 40 m henholdsvis 50 m.

Spørgsmål 4

Ligesom i svaret til spørgsmål 1 vedrørende revurderingsafgørelsen er der tale om en intern skabelon til afgørelser. Skabelonen bliver tilpasset den konkrete

afgørelse.

Det var kommunens foreløbige opfattelse, da skabelonen blev sendt til OSC Miljø ApS, at projektet og de ændringer, de indebar, ikke medførte forøget forurening i en grad, der ville medføre VVM-pligt.

Var konklusionen på screeningen, fx baseret på input fra OSC Miljø ApS, blevet, at projektet havde en væsentlig påvirkning på de parametre, som indgår i VVM-reglernes miljøbegreb, ville der være blevet truffet afgørelse om VVM-pligt.

Spørgsmål 5

Screeningen omfattede dels en skorsten, dels en renovering af anlægget.

Virksomheden måtte ikke etablere disse ændringer, helt eller delvist, før der forelå en kommunal VVM-afgørelse. Det følger af dagældende VVM-bekendtgørelses § 2, stk. 2:

"Et anmeldt anlæg må ikke påbegyndes, før den kompetente myndighed skriftligt

- 1) har meddelt bygherren, at anlægget ikke antages at kunne påvirke miljøet væsentligt – dvs. ikke er VVM-pligtigt, jf. § 3, stk. 2, eller*
- 2) har meddelt tilladelse (VVM-tilladelse) til at påbegynde anlægget efter en vurdering af anlæggets virkning på miljøet (VVM-procedure) i henhold til bestemmelserne i § 7."*

Virksomheden har imidlertid opført skorstenen og renoveret anlægget, inden kommunens VVM-afgørelse forelå.

Når et VVM-screeningspligtigt projekt allerede er gennemført af virksomheden, inden screeningsafgørelsen er truffet, foreligger der et ulovligt forhold. Dette skal retlig lovgiggøres, hvis det er muligt, hvad det var i den konkrete sag.

Kommunens afgørelse var således en retlig lovgiggørelse af de screeningspligtige forhold, som virksomheden havde gennemført.

..."

"...

SUPPLERENDE SPØRGSMÅL TIL HADERSLEV KOMMUNE

Spørgsmål til Haderslev Kommune som opfølgning på det svar, der blev afgivet den 31. oktober 2017.

1. Ad revurderingsafgørelsen

Vedr. svaret på side 1 under punkt 1, hvor det oplyses, at der alene er tale om en intern skabelon til afgørelser i form af miljøgodkendelse og/eller revurderingsafgørelse, som ikke blev sendt til ^B A/S:

Haderslev Kommune bedes oplyse, hvordan kommunen på baggrund af sit ovennævnte svar af 31. oktober 2017 vil forklare, at der forelå et udkast til miljøgodkendelsen den 5. februar 2015 ... tilknyttet en teknisk beskrivelse af L [redacted] anlæg Type FREJA udarbejdet på B A/S' brevpapir, som sagsøger har modtaget ifm. en aktindsigt ... Materialet blev modtaget sammen med en e-mailkorrespondance mellem sektionschef D [redacted], B A/S og kommunens rådgiver, ekstern konsulent H [redacted] (med E [redacted] i kopi)? Korrespondancen, der er dokumenteret ved bilag ... vedrører følgende: Den 12. februar 2015 fremsendte D [redacted] således på vegne af B A/S en e-mail med overskriften "Miljøteknisk beskrivelse", hvori der stod følgende:

"Så skulle vi have papirerne klar i henhold til oplysningskravene i afsnit 4.3.

Tegningsmaterialet er ikke så godt idet det er temmelig gamle luftfoto af området. Jeg vil prøve at finde bedre og mere aktuelle billeder, og sender nye efterhånden som det bliver klar.

Hvis der ellers er noget i mangler skriver i til mig, så vi kan få tilrettet med det samme."

Den 13. februar 2015 kvitterer H [redacted] for det modtagne materiale, idet hun oplyser, at vi vil straks gå i gang med at kigge på det, og så vender vi tilbage."

Vedrørende kommunens svar på det af sagsøgeren som nr. 2 stillede spørgsmål, så er svaret ikke udtryk for en korrekt forståelse af spørgsmålet.

Spørgsmålet, der vedrører hvor meget af anlægget og driftsforholdene samt udledningerne og affaldsfrembringelsen/håndteringen, som de er efter revurderingsafgørelsen, der kan siges at være vurderet allerede i 2006 ved den tidligere revurderingsafgørelse, skal naturligvis ses i sammenhæng med spørgsmålet om, hvorvidt ændringerne var ubetydelige – eller som påstået af sagsøger – så omfattende, at der retligt forelå en situation, hvor der var en godkendelsespligt efter miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 1, 2. pkt. Det er derfor et spørgsmål, som kan omformuleres til:

Var der tale om bygningsmæssige eller driftsmæssige udvidelser eller ændringer, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen, som indebar forøget forurening?

Vedrørende kommunens svar på spørgsmål 3

Med dette svar fastslår kommunen – formentlig med henvisning til godkendelsesbekendtgørelsens § 49 – at der er en skønmæssig kompetence for kommunen til at anvende tilsynskompetencen til at revurdere den tidligere revurderede miljøgodkendelsen fra 2006.

Vil det sige, at kommunen er af den opfattelse, at den,

- efter at den var nødt til indskærpe lugtvilkåret den 12. september 2014 og til at meddele et påbud til B A/S den 8. december 2014 med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 41 om en maksimal andel af genbrugs på 30%, samt
- efter at B A/S har foretaget omfattende ændringer, herunder udskiftning af anlægget m.v.,

kunne undlade at foretage noget for at lovliggøre B A/S' nye aktiviteter?

Anderledes formuleret:

Mener Haderslev Kommune, at der ikke måtte forudsættes enten en miljøgodkendelse af de foretagne ændringer (sådan som sagsøger påstår), eller at der skulle meddeles en revurderingsafgørelse?

Vedrørende kommunens svar på spørgsmål 4

Haderslev Kommunes besvarelse af dette spørgsmål gør det relevant at spørge (1), hvordan kommunen vil forklare, at den har fundet det irrelevant at vurdere de konkrete lugtproblemer, der – som det fremgår af denne sags akter – konkret begrundede kommunens anvendelse af påbuds kompetencen i § 41, stk. 1, jf. § 41 b, stk. 1 til at revurdere den i 2006 meddelte miljøgodkendelse?

Ligeledes er det relevant at spørge (2), om kommunen har fundet det irrelevant, om den påbudte løsning ville kunne sikre, at lugtproblemerne fremover ville være løst?

Vedrørende kommunens svar på spørgsmål 4 & 6 ift. formålet med revurderingen

Kommunen fremhæver både i sin besvarelse af spørgsmål 4 og besvarelse af spørgsmål 6, at formålet med revurderingen (eller "revurderingens rolle") alene var at flytte virksomhedens regulering over på nogle standardvilkår fastsat i standardvilkårsbekendtgørelsen.

Mener kommunen dermed, at det ikke var nødvendigt bl.a. som opfølgning på det påbud, der blev meddelt den 8. december 2014, og de bygnings-, drifts- og anlægsmæssige ændringer, der blev foretaget på virksomheden, at fastlægge de vilkår, som virksomheden herefter kunne drives på?

2. Ad screeningsafgørelsen

Vedrørende kommunens svar på spørgsmål 1

Besvarelsen af **spørgsmål 1** afdækker, at Haderslev Kommune er af den retsopfattelse, at dens bedømmelsesgrundlag er begrænset til det, som ansøgeren oplyser i den konkrete anmeldelse (der i øvrigt var mangelfuld). Er det korrekt forstået? Eller er kommunen enig i, at kommunen er forpligtet af officialprincippet til at sikre et fuldt oplyst beslutningsgrundlag?

Vedrørende kommunens svar på spørgsmål 2

Besvarelsen af **spørgsmål 2** er et udsagn om, at en screening kan foretages på et hvilket som helst tidspunkt, som kommunen finder passende, uafhængigt af de afgørelser, der træffes efter miljøbeskyttelseslovens § 35 hhv. § 41, stk. 1, idet kommunen anfører, at de konkrete afgørelser ikke er "byggeretsgivende".

Er kommunen af den opfattelse, at VVM-reglernes anvendelse afhænger af en byggeretlig vurdering?

..."

"...

Nedenfor besvarer Haderslev Kommune de spørgsmål, som den 2. juli 2018 ... er fremsendt til Haderslev Kommune.

Spørgsmål vedr. revurderingsafgørelsen

Spørgsmål 1

Bilag ... er *ikke* noget udkast til en miljøgodkendelse. Det er en generel skabelon der, som det fremgår af overskriften, vil kunne anvendes ved dels udarbejdelse af "miljøgodkendelser" og dels ved "revurdering af eksisterende miljøgodkendelse". Der er således ikke nogle oplysninger i [bilaget], der knytter sig til nogen konkret virksomhed, det være sig ^{B A/S} eller anden virksomhed.

Skabelonen er af kommunen kun sendt til kommunens rådgiver – ikke til B A/S.

Bilag ... er et miljøteknisk bilag/beskrivelse, som ^{B A/S} har sendt til kommunen den 12. februar 2015 ... [Bilaget] ... er ikke sendt til kommunen sammen med skabelonen, idet skabelonen som anført kun er sendt (af kommunen) til kommunens rådgiver.

Spørgsmål 2

Nej.

Det hidtidige godkendelsesgrundlag fremgik af den af amtet udstedte miljøgodkendelse af 27. november 2006.

Det har igennem hele forløbet været kommunens opfattelse, at den renovering af anlægget, der blev gennemført, ikke var godkendelsespligtig. Godt nok blev der foretaget ret omfattende ændringer af anlægget, men disse ændringer indebar ikke "forøget forurening".

Spørgsmål 3

Ja.

Når ændringerne – selvom de var relativt omfattende – ikke indebar forøget forurening, krævede de ikke nogen miljøgodkendelse, og der er ikke revurderingspligt i relation til godkendelsespligtige virksomheder, der ikke er

på godkendelsesbekendtgørelsens bilag 1.

Når der imidlertid sker væsentlige ændringer, om end disse ændringer ikke er godkendelsespligtige, vil det ofte blive betragtet som hensigtsmæssigt at revurdere godkendelsen, så den bedre matcher de nye forhold. Det gælder ikke mindst i forhold til virksomheder, der som ^{B A/S} anlæg i Vojens var godkendt i 2006, før der var standardvilkår for [REDACTED] fabrikker, når der efterfølgende er kommet standardvilkår.

Dette var baggrunden for, at kommunen besluttede at revurdere godkendelsen i tilknytning til renovering af anlægget.

Havde kommunen valgt ikke at revurdere godkendelsen, skulle kommunen uagtet dette have påset, at 2006-godkendelsens vilkår var overholdt, på samme måde som kommunen efter 2015-revurderingen skulle påse, at vilkårene i 2015-revurderingsafgørelsen var overholdt.

Spørgsmål 4

De lugtproblemer, der var på virksomheden, har kommunen på ingen vis fundet irrelevante. Der blev således brugt betydelige kræfter fra kommunens side på at adressere de lugtproblemer, der notorisk var fra anlægget ind til renoveringen/skorstensforhøjelsen. De problemer skulle løses uafhængigt af spørgsmålet om revurdering af miljøgodkendelsen.

Havde det vist sig, at der fremdeles var lugtproblemer efter renovering af anlægget/skorstensforhøjelsen og efter revurderingsafgørelsen, ville kommunen have håndhævet herpå, som det også var tilfældet, da der var lugtproblemer før revurderingen.

Nu viste kommunens tilsyn og nok så afgørende en eftervisende måling, gennemført juni 2015, imidlertid, at der ikke længere var lugtproblemer. Det ville have været det samme, uanset om forholdet skulle vurderes ud fra den revurderede miljøgodkendelse eller 2006-miljøgodkendelsen.

Spørgsmål 5 (henviser til besvarelse af tidligere spørgsmål 4 og 6)

Ja, det er kommunens opfattelse, at det ikke var "nødvendigt" at ændre vilkårene.

Det var imidlertid hensigtsmæssigt som anført flere gange tidligere, at virksomhedens godkendelse blev revurderet, både for at få reguleringen over på standardvilkår og for at godkendelsen blev bedre tilrettet det nye anlæg, men det var ikke et lovkrav, og det ville ikke være en forudsætning for virksomhedens drift i miljøreguleringsmæssig forstand. Virksomhedens drift ville således også i miljøreguleringsmæssig forstand kunne være sket på basis af 2006-godkendelsen efter renoveringen.

Spørgsmål vedr. screeningsafgørelsen

Spørgsmål 1

Det er anmelder, der beskriver, hvad det er for et projekt, der ønskes VVM-screenet.

Ved ansøgerens beskrivelse af, hvilke *konsekvenser* projektet vil få, er det i en screeningshenseende forudsat, at kommunen skal kunne forholde sig hertil ud fra i det væsentligste de foreliggende oplysninger.

I det omfang at kommunen vurderer, at der er brug for yderligere/supplerende oplysninger fra ansøgeren, vil kommunen indhente sådanne oplysninger, ligesom kommunen som led i opfyldelsen af officialprincippet af egen drift skal sikre sig at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

Spørgsmål 2

Nej, ikke i relation til, om der skal foretages en VVM-afklaring (screening eller udarbejdelse af miljøvurdering).

I relation til, *hvornår* i processen screeningsafgørelsen skal træffes, er det imidlertid centralt, at der ikke må gives byggetilladelse (eller fx en miljøgodkendelse – hvis en sådan kræves), inden der foreligger en VVM-afklaring.

Det fastholdes derimod, som anført i den tidligere besvareiset at der ikke er noget til hinder for at revurdere en miljøgodkendelse (meddele påbud), inden der foreligger en screeningsafgørelse.

Selve gennemførelsen af de bygningsmæssige ændringer, herunder fx forhøjelsen af skorstenen, måtte virksomheden ikke have gennemført, inden screeningsafgørelsen var truffet. Det er derfor, at screeningsafgørelsen i relation hertil – og altså ikke i relation til revurderingsafgørelsen – har karakter af en retlig lovliggørelse, jf. det anførte i kommunens besvarelse af det oprindelige spørgsmål 5 (vedr. VVM).

..."

Forklaringer

Der er under sagen afgivet forklaring af F, M, N, E, O, H, og D.

F har forklaret, at han har været ansat hos A ApS siden 2002. Han er ansvarlig for alt det tekniske, både det produkt-, maskin- og forsynings tekniske, på [redacted] fabrikken i Vojens. De første problematikker med hensyn til B A/S' [redacted] fabrik opstod allerede omkring 2005-2008. Der var tale om, at deres biler blev støvet til med jævne mellemrum. Det drejede sig om tykke lag gråt støv. Det skete ret tit, at han gik over til D og talte om problemerne. De indgik aftale om, at A ApS fik vasket deres biler på B A/S' regning, når de var støvet til. Det var biler, der holdt på begge sider af A ApS' bygning, der blev grå, når der skete uheld hos B A/S. Det var f.eks. i situationer, hvor støvfiltret gik i stykker,

hvilket skete ca. en gang om måneden i produktionsperioden. Det var også personalets biler, der blev støvet til. På fabrikken i Vojens er der 140 medarbejdere. Det var nok ca. 40 biler, der blev svinet til, hver gang der var et uheld, og omkring 10 af de ansatte, der gik over til ^{B A/S}. De ansatte fik udleveret en vaskebillet til en vaskehal. Da man hos ^{A ApS} fik lukket den store nye bygning i 2010, blev der bl.a. indrettet en kantine i bygningen på ^{Vejnavn 1}. De bemærkede, at der var røg, som slog ned på deres udendørs terrasse, når røgen gik hen over bygningen. Vidnet var nogle gange ovre for at tale med ^D om det. ^D sagde, at de havde skiftet de filtre, de skulle. Det stod på igennem et stykke tid. I 2012 begyndte det at blive værre. Det er vidnets egen vurdering, at ^{B A/S} på daværende tidspunkt havde en stor ophobning af genbrugs[■], som blev brugt i produktionen. Vidnet gik lidt tiere over til ^D i den periode. Han sagde til ^D, at han ikke syntes, at det var sjovt længere. ^D oplyste, at ^{A ApS} havde lavet alle de tiltag, de skulle, og at de huskede at skifte filter. Det blev imidlertid værre og værre. Vidnet begyndte at modtage klager fra kolleger, der fik hovedpine og blev nødt til at gå hjem. Det var navnlig de kolleger, der arbejdede på ^{Vejnavn 1}, der følte, at de ret hurtigt om morgenen begyndte at få kvalme. Hvis de lukkede vinduerne op for at få den dårlige luft ud, kom der støv i vindueskarmene. Vidnet gik over til ^D og sagde, at de nu havde nået en grænse for tilsvining, og at enten skulle han lukke sin fabrik, eller også skulle ^{A ApS} lukke deres. Vidnet syntes ikke, at det var rimeligt, at ^{A ApS} skulle lukke sin fabrik. Det var ligesom optakten til sagen med Haderslev Kommune. Vidnet vil beskrive naboskabet med ^{B A/S} som godt frem til 2013. De havde en god dialog, og de fik løst mange problemer. Denne sag kan de bare ikke finde nogen løsning på, selv efter flere års dialog. Det førte ikke til andet, end at det blev værre og værre. Vidnet ringede til Teknisk Forvaltning i Haderslev Kommune og oplyste, at der var et stort problem. Han fik fat i en medarbejder, der hedder ^E, og hun kom ud til ^{A ApS}. Da hun stod uden for døren til ^{Vejnavn 1}, sagde hun: "Puha", og at hun godt kunne lugte, at det ikke var godt. Da de kom indenfor i bygningen, kunne hun også godt mærke, at det lugtede. ^E sagde, at hun lige gik over til ^{B A/S}. Derefter tog hun hjem. Det var vidnets første møde med Teknisk Forvaltning i Haderslev Kommune. Det blev til mange mails og telefonsamtaler med ^E. Han kontaktede hende, hver gang de havde en oplevelse med ^{B A/S}. Dengang ^E kom ud til ^{A ApS}, er både første og sidste gang, vidnet nogensinde har set hende på den side af ^{A ApS'} bygning, hvor det lugter. Trods adskillige opringninger og anmodninger om, at hun skulle komme ud og besøge dem og opleve forholdene, er det ikke sket. Da vidnet på et tidspunkt slog rigtig meget på tromme for, at der skulle ske noget, dukkede der to af kommunens medarbejdere op. De stod ovre på omfartsvejen ved flyvestationen og konstaterede, at det ikke lugtede dér. Da kan vidnet kun give dem ret i. Han formoder, at de bare har brugt deres næser til at vurdere, om det lugtede. Lugtgenerne afhænger meget af omfanget af ^{B A/S'} produktion, vindretningen, vindhastigheden og udendørstemperaturen. ^{A ApS'}

bygning er 14 meter høj. Oprindeligt var ^{B A/S'} skorsten 22,8 meter høj, og når vinden kom fra vest, passede det med, at røgen gled ned over taget på ^{A ApS'} bygning, videre hen over bygningen og ned på deres udendørsterrasse. Alle ^{A ApS'} ventilationsindtag blev på den måde fodret direkte med røg fra ^{B A/S}. Man kan stå i skellet mellem ^{B A/S} og ^{A ApS} og få de kraftige aerosoler fra [REDACTED] i næsen. Når røgen kommer ud af skorstenen, bliver den afkølet, og den fugt, der er i røgen, fortættes og falder direkte ned i hovedet på dem, der står under røgfanen. OML-beregningen er en gennemsnitsberegning af spredningen. En sådan beregning tager ikke højde for de faktiske forhold og de forskellige vindhastigheder. Når vidnet læser, at der kommer 37.000 ud af skorstenen, er det, hvad de får i hovedet, når vindforholdene er til det. ^{A ApS} ligger stik øst for ^{B A/S}, og med de vindforhold, der er på stedet, vil de i to ud af tre tilfælde blive ramt af røgfanen, når ^{B A/S} producerer. Vidnet kan godt mærke, at røgen i dag ikke indeholder en lige så stor koncentration af dårlige stoffer som tidligere, men det er stadig en stor gene. De ansatte har fortsat problemer med kvalme og hovedpine, og der er kontorer, hvor de ansatte ikke vil opholde sig, fordi der kommer grå partikler ind ad vinduerne.

^E har sagt, at kommunen rent juridisk er nødt til at forholde sig til OML-beregningen. Vidnet har ikke haft mulighed for at få indsigt i, om ^{B A/S'} produktion indeholder genbrugs[REDACTED]. Han kan derfor ikke udtale sig om, hvorvidt det er, når ^{B A/S} anvender genbrugs[REDACTED], at ^{A ApS'} ansatte har de værste problemer med hovedpine og kvalme. Den periode, hvor det stod allerværst til, var, da ^{B A/S} brugte de store mængder genbrugs[REDACTED], der havde hobet sig op på deres areal. De 5 LE/m³ er baseret på en gennemsnitsberegning. De 37.000 er det, de faktisk får ned i hovedet. Han har flere gange anmodet ^E om at få én fra kommunen ud, men det er hele tiden blevet afvist. For to-tre uger siden var der en nyansat, der ikke kendte til sagen, som kom ud til sin bil. Den pågældende gik direkte ind og ringede til kommunen og spurgte, hvad pokker det var. Umiddelbart efter så vidnet ^E på parkeringspladsen. Han gik ud og spurgte, hvad hun lavede, og hun oplyste, at hun skulle ind at have et møde med ^{B A/S}. Problemerne med ^{B A/S} er ikke forsvundet. Det er stadig en belastning for deres helbred. Vidnets kontor vender østsydøst, og det er en typisk vindretning. Deres ventilationsanlæg har en indsugning, der bliver ramt af røgfanen, når det blæser mere end 2 m/s. Det er aldrig lykkedes for vidnet at få en dialog med ^E om det. Selv når det blæser 6 m/s, og vidnet går under røgfanen, kan han mærke aerosolerne, der kommer lige ned i hovedet på ham. Efter at ^{B A/S} har ombygget anlægget, er generne blevet mindre, men problemerne er ikke forsvundet. Han vil ikke betegne problemerne som uvæsentlige. Det er stadig en gene for de ansatte hos ^{A ApS}. Fra 2015 og til i dag har det været stigende problematisk. Tromlen på ^{B A/S'} fabrik blev udskiftet i 2015, efter at den havde siddet der en stribe år. Vidnet talte med ^D, som oplyste, at når tromlen blev slidt, blev der opbygget et lag af slagter inde i tromlen, som brændte sig fast. Derfor var det nødvendigt med en højere temperatur og dermed et større energiforbrug, når ^{B A/S} producerede. Ved en højere temperatur forbrændes der flere kulstoffer, hvorved der dannes flere PAH'er.

En af de sidste gange, vidnet har talt med ^D, oplyste ^D, at man ville prøve at sprænge slaggerne væk med dynamit, så der ikke skulle bruges så meget energi. Nu har ^{B A/S} fået en ny tromle med en genbrugsring i, men faktum er, at tromlen stadig bliver varmet op, og at der sandsynligvis dannes slagge i den. Her tre år senere kan vidnet mærke, at problemerne er stigende. Han vurderer, at de om tre år er tilbage i den samme situation som før, den nye tromle blev installeret. Der er således tale om en slags cyklus. Efter vidnets opfattelse er den miljøbelastning, de som nabo bliver udsat for, ikke retvisende for den periode, der er givet miljøtilladelse til. En årlig måling vil typisk blive udført, når ^{B A/S} har totalreoveret tromlen og rensset den. De 5 LE/m³ er et tal, som ^{B A/S} har opnået med et ideelt udstyr, på et ideelt tidspunkt og med en ideel opvarmning. Det er ikke det, der er ^{A ApS'} hverdag. Vidnet har aldrig set ^{B A/S'} egne kontrolpapirer. Han har spurgt ^E, der har oplyst, at hun kun har set disse på stedet. Vidnet kan alene få aktindsigt i det materiale, som kommunen tager med sig hjem. ^E har på et tidspunkt udtalt sig om, at det ikke er altid, at ^{B A/S'} produktion lykkes inden for rammerne. Det er, tror han, en jysk underdrivelse. ^E har de facto fortalt, at hun kan se i papirerne, at der f.eks. har været mange filterbrud hos ^{B A/S}. Et filterbrud betyder, at det store askefilter, der skal fjerne asken fra røgen, brister, så asken står ud ad skorstenen. Vidnet har talt med flere folk i lokalområdet, og han har faktisk ikke mødt nogen, som ikke har oplyst, at de har oplevet at have et lysegråt tag. Forespurgt, hvorfor det er så vigtigt for ^{A ApS} at forfølge sagen, har vidnet forklaret, at der er tale om en cyklus. Han ved, at den test, FORCE har udført, er et øjebliksbillede på et ideelt tidspunkt. Det er ikke retvisende. Han synes ikke, det er rimeligt, at Haderslev Kommune som miljømyndighed forholder sig så passivt, som de har gjort i denne sag. Alle de formøder, som kommunen har haft med ^{B A/S}, er ikke beskrevet i det skriftlige materiale. Når man f.eks. ser kommunens seneste miljøtilsyn og tænker på, at der har været en så omfangsrig diskussion, er det forstemmende at læse, at alt ånder fred og idyl. Kommunen kom, mens ^{B A/S} ikke producerede. Problemet er som sagt kun blevet reduceret; det er ikke blevet løst. Vidnet vil skyde på, at problemerne begyndte i 2005-2008. De opførte den høje bygning med lageret og den ikke-ibrugtagne bygning i 2005. Vidnet var koordinator på byggeriet. I forbindelse hermed gik han i rådhuset og var bl.a. med til at dirigere opsætningen af betonelementer. Vidnet har ikke nogen erindring om, at der skulle have været problemer før 2005.

^F har supplerende forklaret, at han fortsatte med at sende klager til Haderslev Kommune efter reoveringen af [REDACTED] fabrikken. Det var, når der skete uheld med støv på bilerne. På et tidspunkt bad ^E vidnet om at samle oplysningerne i en lille bog, fordi hun ikke havde lyst til at blive kontaktet så ofte.

^M har forklaret, at han er [REDACTED] hos FORCE. Om rapporten af 15. oktober 2013 vedrørende "Spredningsberegning med OML for støv og lugt" har vidnet forklaret, at en sådan beregning ikke er akkrediteret.

FORCEs hovedforretningsområde er at udføre akkrediterede målinger. Akkrediterede målinger baserer sig på europæiske og internationale standarder. Det sikrer en ensartethed i måden at gøre det på og en objektiv tilgang til det, fordi der er en slags "bageopskrift" på, hvordan man skal foretage målingerne. FORCE er akkrediteret af Den Danske Akkrediteringsfond, DANAK. DANAK kommer med jævne mellemrum og foretager stikprøvekontroller af, om FORCE gør det, der står i virksomhedens interne procedurer. Hvis man som akkrediteret virksomhed ikke gør, som man skriver, at man gør, risikerer man at miste sin akkreditering. Hvis FORCE mister sin akkreditering, mister virksomheden også sit forretningsgrundlag. FORCE har således en stor og væsentlig egeninteresse i, at der er styr på tingene. En spredningsberegning er egentlig en beregning, som alle og enhver kan lave. ^{B A/S} har bedt FORCE om at lave beregningen. Forinden er der blevet foretaget nogle målinger af lugt og støv. Der er forskellige emissionsgrænseværdier, som er udtryk for den tilladte koncentration af røggasser og forskellige komponenter i disse. B-værdier, eller bidragsværdier, er de grænseværdier, der gælder uden for virksomheden. Man skal fortage en OML-beregning for at beregne, om virksomheden overholder bidragsværdierne. Med det skorstensafkast, der var på virksomheden, var der en pæn overskridelse. Der blev målt 740 LE/m³, hvor grænseværdien var 10 LE/m³, og det var en temmelig stor overskridelse. Vidnet har igennem årene lavet flere hundrede rapporter, og en overskridelse af den størrelse er noget, der sker en gang imellem. Spredningsberegningen blev sendt til virksomheden, der så igen sendte den til Haderslev Kommune. Den fysiske måling foretages i skorstenen, da man gerne vil finde ud af, hvor meget der udledes. Emissionen er det, der er inde i skorstenen, hvorimod immissionen er det, der findes uden for skel. Spredningsberegningen er sådan set en immissionsrapport. I kapitel 4 i Miljøstyrelsens lugtvejledning omtales det, hvordan en OML-beregning foretages. Det er en modelverden, og OML-modellen er en omdiskuteret model. Der er tale om et reguleringsværktøj for myndighederne. OML-beregningen foretages på baggrund af nogle vejrdata. Vejrdataene er fra 1976 og stammer fra Kastrup Lufthavn. OML-beregningen er et reguleringsværktøj, der skal vise, hvordan virksomheden ligger i forhold til andre virksomheder. Vejrdataene dækker et helt år og foreligger på timebasis. Dataene omfatter både vindstyrke og -retning. Ved en OML-beregning lægger man et grid ud over det relevante område. Et grid er en slags fintmasket net, hvor man herefter beregner bidraget inde i hver maske. Den største værdi i den i sagen omhandlede OML-beregning er fundet i en afstand på 60 meter fra skorstenen i retningen 270 grader nord på en dato i oktober måned. OML-modellen er som sagt meget omdiskuteret, men modellen er på den anden side også meget veldokumenteret. Modellen er oprindeligt udviklet af Danmarks Miljøundersøgelser. Den er blevet testet i forhold til andre udenlandske modeller. Modellen er også blevet testet med vejrdata fra Esbjerg Lufthavn. Der er en usikkerhed på 10 %, der kan gå begge veje. Miljøstyrelsens argument for at benytte ensartede vejrdata er, at man ikke skal kunne placere sin virksomhed i forhold til, hvor det blæser. Virksomhederne skal efterwise, at vilkårene i deres miljøgodkendelser

overholdes. En faktisk undersøgelse af en virksomheds forurening vil sjældent indgå i dens miljøgodkendelse. Det foregår for det meste på skrivebordet. Vidnet har f.eks. aldrig været på ^{B A/S} virksomhed. Om en rapport af 11. juli 2014 vedrørende "Spredningsberegning med OML for støv og lugt" har vidnet forklaret, at der i den tidligere nævnte rapport ikke var blevet regnet på supplerende skorstenshøjder. Når man som virksomhed har problemer med at overholde vilkårene i sin miljøgodkendelse, kan man enten fortynde sig ud af det eller reducere immissionen ved kilden, f.eks. ved at sætte filtre på sit afkast. Der er en lang række muligheder, som kan anvendes. Rapporten af 11. juli 2014 er udtryk for, at man har ønsket en beregning af, om virksomheden når ned under bidragsværdien ved at forhøje skorstenen. Der er blevet beregnet på afkastet fra den eksisterende skorsten på 22,8 meter samt på en forhøjelse af skorsten til 40 og 50 meter. Jo højere skorstenen er, jo mere falder koncentrationen. Det fremgår af rapporten, at koncentrationen vil falde til 23 LE/m³, hvis skorstenen forhøjes til 50 meter, og dette er ikke tilstrækkeligt til at overholde grænseværdien på 10 LE/m³. FORCE har beregnet, at skorstenen skal være 90 meter høj, hvis man skal ned under grænseværdien på 10 LE/m³. Beregningen i rapporten af 11. juli 2014 er foretaget på baggrund af måleresultaterne i den førstnævnte rapport. Efter vidnets opfattelse er der ikke noget kontroversielt ved en skorsten på 90 meter. En sådan skorsten er en høj skorsten, men der er virksomheder i Danmark, der har skorstene på op til 200 meter, som f.eks. kraftværker. Der er også meget lugtende virksomheder, som har skorstene på 120 eller 130 meter. Vidnet anså det bestemt som en realistisk mulighed for ^{B A/S} at fortynde sig ud af problemet. Det handler imidlertid om økonomi. Han husker ikke, om de havde en dialog med ^{B A/S} om, hvordan man kom videre. Koncentrationen falder ikke direkte proportionalt med forhøjelsen af skorstenen. Om en rapport "Hovedskorsten og laboratorium, Måling, immissioner til luften, Præstationskontrol og OML-beregninger" har vidnet forklaret, at der var gået noget tid. Det var de samme målemetoder, der var i spil, nemlig lugt og støv, men der var kommet flere parametre. Vidnet var blevet præsenteret for en revideret miljøgodkendelse, og kommunen ønskede kravene eftervist. ^{B A/S} var forpligtet til at få lavet en sådan måling. Det står i virksomhedens miljøgodkendelse. Det fremgår også heraf, at der skal være tale om en akkrediteret måling. Da målingerne blev udført i august 2015, var skorstenen ikke længere 22,8 meter, men 43 meter høj. Værdierne, der blev målt, var noget lavere end dem, der var blevet fundet to år tidligere. Det kan man måske henføre til renoveringen af fabrikken, men vidnet er ikke ekspert. Det er korrekt, at FORCE var ude at måle to dage i august 2015. Værdien LE/s er en anden enhed end den enhed, som lugt måles i. For at få værdien LE/s skal man gange volumenstrømmen på. LE/s fås ved at gange 3.700 med volumenstrømmen på 36.000 og dividere resultatet med 3.600, fordi der er 3.600 sekunder i en time. Enheden LE/m³(nt) betegner antallet af lugtenheder pr. m³ tør luft. Man er nødt til at lave omregningen til 37.000 LE/s, fordi det er det inddata, der skal bruges til OML-beregningen. LE/m³ er målt ved, at man har suget røggas ud i en pose, som derefter er blevet analyseret på et laboratorium. Immissionerne er beregnet i tal, der er baseret på målte værdier. De henholdsvis 3.700 og 2.700 LE/m³ er således

målte tal. Rapporten kan godt virke noget indforstået, da den primære modtager af rapporten er tilsynsmyndigheden. Jo varmere luft er, jo mere fylder den. De 3.700 og 2.700 LE/m³ er egentligt den samme værdi, men luften er i forskellige tilstande. Beregningerne i tabel 2 er baseret på et vilkår fra virksomhedens miljøgodkendelse. Der er krav om, at der skal måles på de stoffer, der fremgår af tabellen. Målingerne i tabel 1 og tabel 2 fører til beregningen i tabel 3, der er en immissionsberegning. Beregningen i tabel 3 er foretaget, for at man kan sammenligne B-værdien. B-værdien på 10 LE/m³ stammer tilbage fra Miljøstyrelsens lugtvejledning fra 1985, hvor man opererer med en lugtgrænse på 10 LE/m³ i industriområder og 5 LE/m³ i boligområder. Miljøkravene er ikke omfattet af FORCEs akkreditering. En rapport med en DANAK-kode er i udgangspunktet akkrediteret, men FORCE kan ikke stå inde for oplysninger om vilkår og grænseværdier, som ikke er noget, de kan måle. OML-beregningen er heller ikke akkrediteret, da det er en beregning, som alle og enhver i princippet kan foretage. Oplysninger fra virksomheden om f.eks. hvor meget genbrugs[REDACTED], der er brugt, er heller ikke omfattet af akkrediteringen. Vidnet mener, at målingerne, der blev udført i august 2015, blev overværet af en repræsentant for kommunen og en konsulent. Man må spørge det vidne fra FORCE, der har foretaget målingen, nærmere herom. Det er vigtigt at bemærke, at resultatet af målingerne kun gælder for det aktuelle anlæg i de aktuelle måleperioder og for de direkte driftsresultater. Det er en helt grundlæggende præmis. Der er med andre ord tale om en stikprøve. I det øjeblik medarbejderen fra FORCE er kørt hjem, kan FORCE ikke udtale sig om, hvordan det ser ud i virksomheden. PAH er sod. Beregningerne på de akkrediterede målinger er baseret på Miljøstyrelsens vejledninger og internationale standarder, herunder EU-standarder. Der er bl.a. mål for CO₂, der er en driftsparameter. CO₂ fortæller noget om, hvor god forbrændingsprocessen er. Der er udført en præstationskontrol, som er et andet ord for en stikprøve. En præstationskontrol består pr. definition af tre prøver. I denne situation har der været tale om prøver af en times varighed. Det er så gennemsnittet af de tre prøver, der sammenholdes med kravene i miljøgodkendelsen. Rapporten viser, at emissionsgrænserne er overholdt. Emissionen er afhængig af processen på virksomheden. Immissionen er påvirket af skorstenshøjden. Beregningerne er aldrig akkrediterede. Beregningerne på side 292 i ekstrakten er udført i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger. Det er den metode, som man altid bruger. Der er ikke tale om, at FORCE har opfundet en beregningsmetode til lejligheden. Det ville være ødelæggende, for virksomheden, hvis det var tilfældet. Det hele er baseret på standarder Forespurgt, hvorfor OML-beregningerne ikke er akkrediterede, har vidnet forklaret, at det ikke kan lade sig gøre, da alle og enhver i princippet kan købe en cd-rom med programmet og lave beregningerne derhjemme. En akkreditering er noget andet. Hvis man skal have en akkreditering, skal det være noget, som naboen henne på hjørnet ikke kan lave; ellers tjener det ikke noget formål. Beregningerne kører ind i FORCEs kvalitetskontrol. Det er de samme mennesker, der sidder og laver beregningerne, som udfører det arbejde, der er akkrediteret.

N har forklaret, at hun tidligere har været ansat i Haderslev Kommune. Hun fratrådte sin stilling for 2½ år siden. Mens hun arbejdede i Haderslev Kommune, arbejdede hun med forskellige fagområder, herunder bl.a. VVM-sagsbehandling. Hun kan ikke huske, om VVM-sager på daværende tidspunkt blev behandlet i Miljø- eller Planafdelingen. Vidnet var ikke direkte involveret i revurderingen af miljøgodkendelsen. Sagen er, at der er en række spørgsmål, som man skal svare på, og der skal derfor foretages en række faglige vurderinger. Man trækker på "berørte myndigheder", der foretager disse vurderinger. I en sag som den foreliggende er der mange "berørte myndigheder" internt i kommunen. En VVM-ansøgning er i udgangspunktet et skema, som virksomheden udfylder. Virksomheden kan enten benytte det skema, som kommunen anvender, eller finde skemaet i Retsinformation. Skemaet bliver udfyldt med ansøgerens oplysninger, og så skriver man videre på det hos kommunen. Vedrørende VVM-skemaets pkt. 14 har vidnet forklaret, at beregningen fra FORCE blev sendt til kommunen som supplerende materiale. Vidnet kunne konstatere, at miljøpåvirkningen blev mindre. Foreholdt, at virksomheden havde en miljøgodkendelse, der sagde 10 LE/m³, har vidnet forklaret, at det ikke har noget med en VVM-screening at gøre. I en VVM-screening vurderer man, om ændringerne må antages at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet. Hvis virksomhedens udledning ikke er i overensstemmelse med miljøgodkendelsen, er det noget, der skal løses med et påbud. Det er fuldstændig ligegyldigt, hvad der er lovligt. En VVM-screening kan ikke give virksomheden byggetilladelse til projektet. Vidnet er uddannet civilingeniør, og hun er ikke OML-ekspert. Vidnet havde kolleger, der havde forstand på området og vurderede, om projektet måtte antages at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet. I projektet søgte man om at få en skorsten på 43,2 meter. Vidnet vidste godt, at der var tale om en retlig lovliggørelse, da skorstenen allerede stod der. Ved VVM-screeningen lod man som om, projektet ikke var blevet gennemført, og gennemgik beregningerne. I VVM-screeningen indsamlede vidnet oplysninger fra forskellige fagmedarbejdere. Hvis hun har fået forkerte oplysninger, har hun ikke en chance. Det fremgår af kolonne 2 under pkt. 14 i VVM-skemaet, at den vejledende grænseværdi for luftforurening er overskredet. Der er således blevet taget stilling til, at grænseværdien er overskredet. Adspurg, hvordan hun på denne baggrund kunne vurdere, at det ikke var nødvendigt med en egentlig VVM-redegørelse, når der er en vejledende grænseværdi på 10 LE/m³, og FORCE havde vurderet, at en skorsten på 43,2 meter ville føre til en emission på ca. 23 LE/m³, har vidnet forklaret, at det var, fordi man vurderede, at der ikke ville være tale om en væsentlig indvirkning på miljøet. Det, man skal vurdere ved en VVM-screening, er, om man foretager afværgende foranstaltninger eller ej. Af samme årsag er vidnet hamrende ligeglad med virksomhedens miljøgodkendelse. Hvis man vurderer, at indvirkningerne på miljøet er væsentlige, skal man lave en fuld VVM-redegørelse. Det var på daværende tidspunkt kommunen, der skulle vurdere, om dette var nødvendigt. Det er en hel anden sag, om der kan ske miljøgodkendelse. En miljøgodkendelse kan stille væsentligt strengere krav til virksomheden. I en VVM-redegørelse er det "væsentlige indvirkninger på miljøet", der er kriteriet for, om en sådan

skal laves. B A/S ønskede at ændre deres virksomhed og gik ind og søgte herom. Nogle af ændringerne var allerede blevet foretaget. Det var ikke pænt gjort af B A/S, men det var det, der var situationen. Vidnet gik ind og vurderede, at der med afværgeforanstaltningerne ikke var tale om væsentlige indvirkninger på miljøet. Vurderingen af VVM-pligt handler også om de øvrige mere end 40 punkter i skemaet. Vurderingen i skemaets pkt. 35 er foretaget i forhold til, hvordan tingene rent faktisk var set i forhold til den produktion, som B A/S ønskede at have. Vidnet har ikke været involveret i arbejdet med den reviderede miljøgodkendelse.

E har forklaret, at hun er miljøsagsbehandler. Hun er oprindeligt uddannet teknikumingeniør og har 20 års erfaring. Frem til, at miljøtilsynet overgik til kommunerne ved kommunalreformen, var hun ansat i Sønderjyllands Amt. Hun har hele tiden arbejdet med virksomheder, miljøtilladelser og miljøgodkendelser. Om sit brev af 3. november 2014 til B A/S og B A/S' brev af 6. november 2014 til Haderslev Kommune har vidnet forklaret, at hun godt husker korrespondancen. Hun anså B A/S' brev af 6. november 2014 for at være en tilfredsstillende besvarelse. Så vidt hun husker, bad hun om en uddybende beskrivelse og præcisering af nogle af effekterne. Hun mener helt klart, at hun spurgte til effekterne, og at hun fik at vide, at B A/S ville overholde standardvilkårene. At overholde nogle lugtvilkår og at renovere [REDACTED] værket er to vidt forskellige ting. Det var ikke væsentligt i forhold til, om vidnet skulle miljøgodkende renoveringen af [REDACTED] værket, om B A/S oplyste, at virksomheden ville overholde standardvilkårene for lugtemission. Handlingsplanen er en del af håndhævelsen af den oprindelige miljøgodkendelse. Hvis B A/S skriver, at man med handlingsplanen forventer at kunne overholde standardvilkårene, så er man i hus. Adspurg om afsnittet "Måling af udledninger fra den nye skorsten" i et brev af 3. november 2014 har vidnet forklaret, at hun modtog målingerne, der var foretaget af FORCE, efter at renoveringen var blevet foretaget. Målingerne var foretaget i juni og august 2015. Det kunne godt se ud, som om det er den rapport, der er på side 290 i ekstrakten. Adspurg om pkt. 3.1 i rapporten, 2. linje med kursiv, har vidnet forklaret, at 40 % genbrug var blevet det maksimale, fordi det fremgik af revurderingen af miljøtilladelsen, at mængden af genbrugsmateriale måtte øges til 60 % begrænset af, hvad de fik eftervist. Tilladelsen er i dag på 50 %. Adspurgt, hvad konsekvensen ville være, hvis B A/S ikke overholdt fristen på 14 dage, der var fastsat i brevet af 3. november 2014, har vidnet forklaret, at det ville være en konkret vurdering, om fristen i så fald skulle forlænges, eller om man ville skride til politianmeldelse af virksomheden. Helt overordnet handlede det om, at en [REDACTED] fabrik er lukket en del af vintermånederne, og renoveringen af B A/S' fabrik kunne mest hensigtsmæssigt foretages i den periode, hvor der ikke var nogen produktion. Hun kan ikke svare på, om B A/S kunne være nødt til at indstille produktionen. I dag husker vidnet ikke detaljerne omkring dette. Adspurgt, om VVM-spørgsmålet var afklaret, inden B A/S' miljøgodkendelse blev revurderet, har vidnet forklaret, at hun mener, at hun på et møde i oktober 2014 gjorde B A/S opmærksom på, at der skulle laves en VVM-anmeldelse. Hun tror, at det var med hensyn til

forhøjelsen af skorstenen. Adspurgt, om man i Haderslev Kommune var klar over, at der skulle være en afklaring af VVM-spørgsmålet, inden man traf afgørelse om revurdering af miljøgodkendelsen, har vidnet forklaret, at de godt kender VVM-reglerne. Adspurgt, hvilke drøftelser man havde i kommunen om, hvordan man skulle håndtere VVM-spørgsmålet, set i forhold til at ^{B A/S} havde brug for en hurtig afklaring, har vidnet forklaret, at hun ikke i dag husker drøftelserne omkring VVM-forholdene. Rapporten af 11. juli 2014 fra FORCE indeholder alt andet lige en beregning af, hvor høj skorstenen skulle være, for at immissionen kom ned på 10 LE/m³. Højden på 43,2 meter var "det muliges kunst". Vidnet mener først, at revurderingen kom på tale senere i efteråret. Det er rigtigt, at man i revurderingen af ^{B A/S} miljøtilladelse fjernede det absolutte vilkår om en lugtemission på 10 LE/m³ og erstattede det med standardgodkendelsens væsentlighedskriterium. Adspurgt om VVM-reglerne har vidnet bemærket, at ^N har afgivet vidneforklaring herom. Hvad ^N nærmere har vurderet, vil vidnet ikke kommentere. Vidnet har bidraget med at vurdere luftmålingerne i forhold til den screeningsproces, som ^N foretog. Om besvarelsen af spørgsmål 4 fra ^{A ApS} advokat har vidnet forklaret, at overholdelsen af miljøkravene er en håndhævelsesopgave. Det er ikke en vilkårs- eller godkendelsesopgave. Det er to vidt forskellige processer. Da man revurderede ^{B A/S} miljøgodkendelse, var der tale om andre væsentlige ting. Det var ikke bare en forhøjelse af en skorsten. Der er en håndhævelsesdel ved siden af revurderingsprocessen. Man kan revurdere en miljøtilladelse til en virksomhed, der er i drift. Man kan bede virksomheden om at lave en handlingsplan for, at vilkårene overholdes. Hvis der er tale om en nyetablering, skal virksomheden overholde vilkårene fra dag ét. Det skal virksomheden dokumentere, at den kan. En eksisterende virksomhed er i en igangværende proces. Det er derfor, at der er forskel. Om virksomheden kan overholde kravene i miljøtilladelsen, er en del af håndhævelsen. Vidnet har stået for miljøtilsynet hos ^{B A/S} siden kommunalreformen i 2007. Som en del af tilsynet har hun gennemgået ^{B A/S} egenkontrol forud for 2013. Adspurgt, om denne gennemgang har givet anledning til bemærkninger, har vidnet forklaret, at hun ikke har gennemset tilsynsrapporterne så langt tilbage. Hun husker ikke, om der har været specielle forhold, der er blevet påpeget. Fra oktober 2013 har der været meget dialog med ^{B A/S} og mange overvejelser fra ^{B A/S} side om, hvordan virksomheden kunne overholde grænseværdierne. Vidnet mener ikke, at det på daværende tidspunkt blev overvejet at meddele ^{B A/S} et forbud. De har fået juridisk rådgivning, og der skal rigtig meget til, for at man standser en produktion af den slags. Vidnet tror, at hun har modtaget tre forskellige henvendelser, siden ^{B A/S} fik lavet det nye anlæg i efteråret 2014. Hvis man tæller ^{A ApS} med, er der tale om fire henvendelser. For de tre af henvendelsernes vedkommende har der været tale om meget specielle vejrforhold, hvor det har været tåget, og luften har været meget tung. Det er kun få dage om måneden, at ^{B A/S} ikke kan overholde grænseværdierne. Vidnet vurderede, at der var tale om helt specielle forhold de pågældende dage. Området, som ^{B A/S} virksomhed er placeret i, er udlagt til virksomheder af den samme type som ^{B A/S}. Der har ikke været mange henvendelser fra ^F efter renoveringen.

Vidnet husker ikke, om hun på et tidspunkt har bedt ^F om at lave notater i stedet for at henvende sig til hende hele tiden. Hun tror, at det har været på tale, men hun husker ikke, om det var før eller efter renoveringen.

^O har forklaret, at han er ansat hos FORCE. Han kan godt svagt huske sagen. Om målingerne den 23. juni 2015 og 19. august 2015 har vidnet forklaret, at ^P er en af hans tidligere kolleger. Vidnet mener, at han selv var med til at tage prøverne til begge målinger. Adspurgt, hvad der forstås ved "akkrediterede målinger", har vidnet forklaret, at man, hvis man skal dokumentere noget, kan gøre dette med forskellig robusthed. I Danmark har man et akkrediteringssystem. Hvis målinger er akkrediterede, er de meget robuste. Man er som akkrediteret virksomhed forpligtet til at kunne dokumentere en hel masse ting. Hvis en virksomhed er akkrediteret, har den tilladelse til at forsyne rapporten med et stempel fra DANAK. Det er prøveudtagningerne, der er akkrediterede. FORCE har sit eget laboratorium med sin egen akkreditering. Virksomheden er ikke akkrediteret på alle parametre. Hvis FORCE ikke selv er akkrediteret, gør man brug af en underleverandør, der er akkrediteret. PAH er polyaromatiske kulbrinter. Vidnet er næsten sikker på, at FORCE brugte en akkrediteret underleverandør til disse målinger, men han kan ikke huske det med sikkerhed i dag. Den del af målearbejdet, der handler om virksomhedens driftsforhold, er ikke en del af FORCEs akkreditering. Dette ville indebære, at FORCE forpligtede sig til at kende til alle mulige processer og at kunne overvåge disse. Det er derfor, det fremgår af rapporten, at der er forhold, der er blevet "oplyst". Der er blevet målt i hovedskorstenen og på afkastet fra et laboratorium. Som vidnet husker det, var der tale om målinger to forskellige steder. Det er en lidt svær opgave at måle i hovedskorstenen. Som han husker det, var det en opgave, der skulle løses på en lift. Han husker, at der var mange personer, der var interesserede i målingerne. Der var en konsulent, der gerne ville overvære vidnets arbejde. Anlægsejeren var også repræsenteret, ligesom vidnet mener, at der var en tilsynsførende til stede. Det er ikke så tit, at vidnet oplever dette Det arbejde, som vidnet har udført, handler alene om røggasser. Gas, der opstår ved afbrænding, vil typisk være underlagt nogle krav. Det er det, vidnet ved noget om. Det er korrekt, at der er tale om stikprøver. I Danmark har man et regelsæt, som indebærer, at alle virksomheder skal have en miljøgodkendelse. Der kan være krav om, at det én gang om året skal eftervises, om kravene overholdes. Præstationskontrollen foregår ved, at der foretages tre målinger af en times varighed. Resultatet er en middelværdi af de tre målinger. Der er tale om et øjebliksbillede ud fra de tre timer, hvor der bliver målt. Det er den måde, man har valgt at gøre det på i Danmark. Man kan ikke vide noget om, hvorvidt det ser helt anderledes ud dagen efter. Hvis man f.eks. forestiller sig, at virksomheden skal filtrere sin røggas, så der ikke kommer noget til fuglene, og det filter, der skal filtrere røggassen, går i stykker, kan resultatet blive helt anderledes. Vidnet har primært erfaring fra store, danske kraftværker, der typisk kun er i drift om vinteren. Man kan derfor ikke bare komme uanmeldt. Det er et krav ved en præstationskontrol, at den skal

foretages under den maksimale belastning af anlægget. Det kan have betydning, hvor højt man skruer op for temperaturen. Vidnet er forpligtet til at beskrive, hvordan driften har været, men det er ikke en del af akkrediteringen. Vidnet spørger derfor kunden, hvordan driften har været, mens han har målt, og han skriver de oplysninger, han modtager fra kunden, ind i rapporten. Vidnet beskæftiger sig ikke med immission. Han måler på emissioner. Måling af immissioner er noget, man har udstyr til; det er ikke lige noget, som man bare gør. Alt FORCEs arbejde er underlagt europæiske eller internationale standarder. Det fremgår også af de krav, der stilles af Miljøstyrelsen. Når vidnet kommer ud til en kunde for at udføre en akkrediteret måling, er han uvildig. Det er en del af kravet for at kunne få lov til at aflevere en rapport med kongekrone. Der stilles forskellige krav til virksomhederne i Danmark. En lille virksomhed kan nøjes med en lille miljøgodkendelse, hvorimod der på store de kraftværker gælder helt andre regler for, hvad der skal dokumenteres. Det kan være helt ned til hvert sekund. Vidnet har en fortid hos DONG Ørsted, hvor han arbejdede i 20 år med emissionsmålinger hos store kraftværker. Han har været ansat hos FORCE i fem år. Det kundesegment, han arbejder med i dag, er anderledes. Det er primært små kunder, såsom små kraftvarmeværker og sygehuse. Inden for området vil vidnet betegne sig selv som meget erfaren. Han har en personlig bemyndigelse. Hos FORCE er der opstillet interne retningslinjer for, hvem der må udføre de forskellige typer opgaver. Vidnet er underskriftsberettiget, men han underskriver ikke sit eget arbejde. Det er der altid en kollega, der gør. Det er en yderligere kvalitetssikring. Når vidnet kommer ud til en kunde, tager han normalt en kort snak med kunden. Det er sjældent, at kunderne er interesserede i hans arbejde. Vidnet blev derfor overrasket over, at der var andre, der kiggede ham over skulderen, da han foretog målingerne den 23. juni 2015 og 19. august 2015. Til at begynde med vidste vidnet ikke, at han blev en del af en tvistsag. Han mener, at den konsulent, der var til stede, havde en lille smule måleteknisk erfaring. Vidnet kan ikke huske, hvor den pågældende kom fra. Han mener, at det var ^{B A/S}, der havde hyret konsulenten ind, men han er ikke sikker på det.

H har forklaret, at han er divisionsdirektør hos ^{B A/S}. Om sit brev af 6. november 2014 til Haderslev Kommune har vidnet forklaret, at de havde en idé om, at lugten kom fra den tørretromle, som de på daværende tidspunkt brugte til genbrugsmaterialer. Det var noget, de vurderede ud fra, hvad de kunne lugte og se. De ville gerne have installeret den nye tørretromle, mens virksomheden havde vinterlukket. De mente ikke, at de ville bruge flere kræfter på den gamle tørretromle. Han ved ikke, hvad det tekniske problem med den gamle tromle nærmere var. De spurgte kommunen, om der skulle en godkendelse til. Vidnet mener at kunne huske, at det ikke var nødvendigt med en ny miljøgodkendelse, hvis virksomheden ikke udvidede produktionen. Om der var tale om en miljøgodkendelse eller et VVM-spørgsmål, ved vidnet ikke. De to ting kan han ikke umiddelbart skille fra hinanden. De har modtaget klager fra naboen igennem tiden. Hos ^{B A/S} havde de ikke oplevet tilsvarende gener med grå flager i vandglas eller støv på medarbejdernes biler. De har en støvmåler på fabrikken. Det mener han

også, at de havde i 2014. Adspurgt, om støvmålingerne viste, at det var problematisk, har vidnet forklaret, at han ikke har fulgt det på den måde. Adspurgt om Haderslev Kommunes brev af 11. november 2014 har vidnet forklaret, at de fik at vide, at de skulle have en skorsten på 90 meter, men fordi fabrikken ligger lige ved siden af Flyvestation Skrydstrup, kunne den højst være på 43,2 meter. Forevist et flowdiagram dateret februar 2015 har vidnet forklaret, at der i det hvide område i midten er det samme som i flowdiagrammet fra december 2005, bortset fra paralleltromlen til genbrugsmaterialer og naturgasinstallationen til tromlen. Resten af anlægget er der stadig. De har skiftet tørretromlen, sigtetårnet og doseringskasserne. De skiftede også støvfiltret. Varmeelevatoren og varmesiloen er blevet genbrugt. Blanderen er en del af sigtetårnet og er således blevet udskiftet. Egenfiller er støv, der kommer fra støvfiltret. Hvis de ikke har nok egenfiller, køber de kalkfiller, som de tilsætter. Om de bliver nødt til at tilsætte kalkfiller kommer an på, hvor meget der er på de sten, de modtager. Det gamle anlæg var fra 1979. De havde skiftet nogle dele igennem tiden, bl.a. færdigvareanlægget. Det er noget, som de gør hen ad vejen. Vidnet blev ansat hos ^{B A/S} i 1987. Han har været direktør for [REDACTED] fabrikken siden 2009. I dag er det den samme tromle, som de bruger til nyt [REDACTED] og genbrugs[REDACTED]. Tidligere havde de én tromle til nyt [REDACTED] og en anden til genbrugs[REDACTED]. Vidnet vil tro, at alle [REDACTED] fabrikker i Danmark bruger den samme type tromle som den, de har i dag. Det er også en sådan tromle, de har på deres to andre fabrikker. ^{B A/S} har en markedsandel på ca. 10 % i Danmark.

^D har forklaret, at han har været daglig leder af ^{B A/S} fabrik i Vojens siden 2001. Op til 2014 havde vidnet en løbende dialog med ^F. Det er rigtigt, at ^F af og til var ovre hos vidnet og besvære sig over støvgener. ^{B A/S} har indimellem betalt for vask af ^{A ApS} biler. Vidnet har set klager fra ^{A ApS} medarbejdere, der har fået hovedpine og er blevet sygemeldt. Han har muligvis også læst om problemer med støv i kaffen. ^F har ikke sendt de mails til vidnet, som er blevet sendt til kommunen. I en kapitel 5-godkendelse er der nogle ting, der skal efterleves, og ^{B A/S} har foretaget de kontroller, som man har skullet. Deres egenkontroller har vist, at de har holdt sig inden for reglerne. ^{B A/S} fik et påbud af kommunen i 2013, efter at ^{A ApS} havde henvendt sig til kommunen. Der blev foretaget en måling, som viste, at grænsen var overskredet. De har foretaget målinger i overensstemmelse med deres miljøgodkendelse. Det står heri, hvor tit der skal foretages målinger. Vidnet kan ikke huske, om det står i miljøgodkendelsen, at der skal foretages luftmålinger. Adspurgt om udkastet til handlingsplan i brevet af 6. november 2014 har vidnet forklaret, at det nok var genbrugs[REDACTED], der lugtede, og at det skyldtes den metode, der blev brugt til fremstillingen. På daværende tidspunkt havde de en paralleltromle, der blev varmet op med direkte varme. Der satte sig aflejringer inde i tromlen, hvilket skyldtes den måde, som tromlen blev varmet op på. De fandt først ud af, at der var lugtproblemer, da de begyndte at få klager fra ^{A ApS}. Paralleltromlen blev installeret i midten af 00'erne. Fra 2006 til 2013 havde der ikke været problemer med

tromlen. Problemerne skyldtes, at tromlen var blevet slidt. Den nuværende tromle bruges både til nye og genbrugte materialer. Tromlen opvarmes ikke ved direkte varme. De foretager de målinger, de skal i henhold til miljøgodkendelsen. Hvis der står, at de årligt skal foretage en eller anden måling, gør de det naturligvis. De foretager kun de målinger, de er forpligtet til. Vidnet var involveret i udarbejdelsen af handlingsplanen. Han ved, hvordan de producerer på fabrikken, og hvornår sæsonen starter. Hvis der skulle ske noget, skulle det ske hurtigt. Vidnet er ikke bekendt med hvilke godkendelser, der var behov for at få på plads. Fabrikken blev etableret i midten af 1970'erne. Vidnet har været ansat på fabrikken siden 2001. Der var ikke nogen problemer med paralleltromlen, fra den blev udskiftet i 2006 og frem til 2013. Adspurgt, hvor tit han har modtaget henvendelser fra ^{A ApS}, har vidnet forklaret, at fabrikken ligger på et industriareal. Tidligere var der et læhegn med 4-5 rækker 8-10 meter høje træer mellem ^{A ApS} og ^{B A/S} fabrik. Da ^{A ApS} byggede, fjernede de en stor del af læhegnet og etablerede en parkeringsplads. Hos ^{B A/S} har de daglig trafik på deres plads, og det vil uvægerligt støve. Når der er vestenvind, støver det ind over bilerne, der holder på ^{A ApS} parkeringsplads. Hos ^{B A/S} har de en overgang betalt for vask af nogle af ^{A ApS} biler. ^{A ApS} har etableret noget andet afskærmning mellem virksomhederne, men det er ikke oppe i den samme højde som tidligere. Deres naboskab fungerede fra 2001 til 2013. ^F har været ovre hos vidnet, når der har været særlige vindforhold med kraftig vestenvind. Tidligere indstillede man produktionen til jul og startede først op igen til april. Nu, hvor vi har grønne vintre, producerer ^{B A/S} næsten hele året. Man producerer dog kun et minimum i vinterperioden. Det er efterspørgslen, der afgør, hvor meget man producerer. Efter ombygningen i 2015 er værket blevet væsentlig mindre end tidligere. Der er foretaget energioptimering forskellige steder på anlægget. Man kan ikke producere så meget som tidligere. I den nye tromle kommer genbrugsmaterialerne ind samme sted som nye materialer. Paralleltromlen, der er nævnt i miljøgodkendelsen af 27. november 2006, var den, de havde frem til 2014. Vidnet ved ikke, om læhegnet har nogen betydning for eventuelle lugtgener fra virksomheden.

Parternes synspunkter

^{A ApS}, har i et påstandsdokument anført følgende anbringender, der er gentaget og uddybet under hovedforhandlingen:

"...

Til støtte for den nedlagte påstand, gøres det overordnet gældende, at Haderslev Kommunes afgørelser af hhv. 15. april 2015 og 15. juni 2015 er truffet i strid med gældende ret, såvel i forhold til anvendt hjemmel, som i forhold til sit konkrete indhold.

Påstanden om ugyldighed støttes på følgende anbringender:

Ad afgørelsen om revurdering ...

1. Det er ikke i overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven, at nævnet stadfæster den af kommunen truffe tilsynsafgørelse (revurderingsafgørelse ...), jf. miljøbeskyttelseslovens §§ 41-41 a, i stedet for at følge de regler, der gælder for meddelelse af en miljøgodkendelse af væsentlige ændringer, der kan indebære en risiko for forurening efter miljøbeskyttelseslovens § 33.
2. Det er en væsentlig mangel ved nævnets afgørelse, at spørgsmålet om anvendelsen af revurderingshjemlen i miljøbeskyttelseslovens § 41, ikke efterprøves i afgørelsen ...
3. Parterne er enige om, at kommunens ændringen af B A/S' miljøvilkår i revurderingsafgørelsen, ikke i sig selv udgør et "projekt", som er omfattet af VVM-reglerne. Haderslev Kommunes afgørelse om revurdering skulle være blevet truffet på baggrund af en korrekt og rettidig VVM-screening af B A/S' ombygningsprojekt – der var omfattet af VVM-reglerne.
4. De ændrede lugtvilkår i revurderingsafgørelsen sikrer ikke en reel beskyttelse af B A/S' naboer mod luft- og lugtforurening, da der er tale om et uklart vilkår.
5. Haderslev Kommunes afgørelse om revurdering er truffet på et mangelfuldt grundlag.

Blandt andet fordi de foretagne lugt- og lufttests ... ikke dækkede den oprindelige miljøgodkendelse. De understøttede dermed ikke en vurdering af, at den totale ombygning ikke begrundede et krav om gennemførelse af godkendelsesprocessen, med de krav en sådan proces indebærer til sagens oplysning, herunder til en reel vurdering af de fremtidige lugtforhold.

Haderslev Kommune og Miljø- og Fødevareklagenævnet har alene forholdt sig til, hvorvidt B A/S' ændrede virksomhed ville medføre en forøgelse af miljøbelastningen, men ikke nogen vurdering af, hvorvidt vilkårene sikrede en reel overholdelse af miljøvilkårene. Ændring af vilkårene til standardvilkår – og dermed fjernelsen af det konkrete lugtvilkår – skete således i et faktuel "vakuum", hvor det alene blev vurderet, hvorvidt ændringen af produktionsforholdene ville medføre en "øget miljøbelastning", men ikke, om anlægget ville overholde de hidtidige vilkår, som det tidligere anlæg ikke overholdt.

Som svar på spørgsmål 4 ... om revurderingsafgørelsen, svarer Haderslev Kommune udtrykkeligt, at *"Overholdelse af de hidtidige krav om maksimal lugtudledning og de overordnede krav til at undgå lugtforurening blev ikke specifikt vurderet ved udarbejdelse af revurderingen"*.

Ligeledes svarer Haderslev Kommune på spørgsmål 6 (om revurderingsafgørelsen), at revurderingen ... skete ud fra en *"vurdering af projektet"*. Vurderingen inddrog altså ikke hensynet til den tidligere konstaterede massive overtrædelse af de hidtidige vilkår. Revurderingen forholdt sig således ikke til de reelle faktuelle forhold hos B A/S.

Haderslev Kommune baserede alene sin vurdering af effekten af den totale ombygning af produktionsanlægget på en upræcis "handlingsplan" fra B A/S fra 2014 og den i 2006 foretagne revurdering og sammenfatning af de i 1995, hhv. 2001, trufne miljøgodkendelser ... Påbuddet fra 2014 ... der netop skyldes en faktisk konstateret voldsom overskridelse af vilkårene for lugtudledning, blev ikke inddraget.

De foretagne luft- og lugtprøver kan ikke i tilstrækkelig grad dokumentere, at de tidligere konstaterede overtrædelser, undgås i B A/S' nye produktionsanlæg og på baggrund af revurderingsaftalen.

Ved Natur- og Miljøklagenævnets afvisning af at ville forholde sig til, om det retsgrundlag, som kommunen har anvendt, er det korrekte retsgrundlag, undlader nævnet helt at forholde sig til den mangelfulde sagsoplysning.

6. Natur- og Miljøklagenævnet har stadfæstet kommunens afgørelse, der i forhold til B A/S' påvirkning af nærområdet med lugt, anvender de standardvilkår, der fremgår af standardvilkårsbekendtgørelsen for [REDACTED] fabrikker (godkendelsesbekendtgørelsens bilag 2 punkt C202). I den sammenhæng har nævnet – ligesom første instans – undladt at inddrage, at der både er en hovedaktivitet og en biaktivitet. Emulsionsfabrikken på virksomheden er som biaktivitet omfattet af godkendelsesbekendtgørelsens punkt D 201 ... Denne biaktivitet, der indebærer udledning af giftige luftarter, var ikke (og er ikke) omfattet af standardvilkårsbekendtgørelsens (den på afgørelsestidspunktet gældende bekendtgørelse nr. 682 af 18. juni 2014 om standardvilkår i godkendelse af listevirksomhed) bilag 1 punkt 4 C202, der alene gælder for de på bilag 2, liste punkt C202 angivne anlæg.

Der er derfor et konkret behov for at formulere nogle konkrete lugtvilkår, der vedrører den samlede lugtforurening fra virksomheden, og standardvilkårene kan ikke benyttes uden, at der er taget højde for de beskrevne særlige forhold på den del af virksomheden, der vedrører biaktiviteten. Biaktiviteten er i øvrigt ikke tidligere miljøgodkendt, idet den sammenskrivning af de to tidligere miljøgodkendelser fra 1995, hhv. 2001, der foretages af amtet i 2006, kun vedrører [REDACTED] fabrikken ...

Hvad angår sagsøgtens henvisning ... til, at afgørelsen er truffet med rette ved anvendelse af standardvilkår i overensstemmelse med den dagældende godkendelsesbekendtgørelses § 48, og den gældende standardvilkårsbekendtgørelses bestemmelser vedrørende [REDACTED] anlæg, kan ingen af de nævnte regler begrunde, at der ikke skal foretages en konkret vurdering af, om der er behov for at fravige standardvilkårene. Godkendelsesbekendtgørelsens § 48 henviser til samme bekendtgørelses § 31, der indeholder et stk. 3, der hjemler – og konkret forudsætter – fravigelser fra standardvilkårene, hvis de konkrete forhold begrundet det.

Ligeledes findes der helt særlige restriktioner for området ift. opførelse af en skorsten, der er tilstrækkelig høj til at sikre et lugtemissionsniveau, i overensstemmelse med de gældende vejledende lugtvilkår, på 10 LE/m³. Dette taler for, at der foreligger en undtagelsessituation med behov for

konkret vurdering af vilkårene.

Der henvises her til, at det er restriktionerne, der er fastlagt på grund af indflyvningsforholdene til den nærliggende militære lufthavn Flyvestation Skrydstrup, ... der er begrundelsen for, at der kun er opført en skorsten på 43 meter og ikke en skorsten på 90 meter, som anbefalet i den rapport, der blev udarbejdet af Force Technology i juli 2014 ...

7. De lugtemissionsniveauer, der efter den generelle lugtvejledning maksimalt skal accepteres i et industriområde, er som hovedregel 10 LE/m³. Det fremgår af skemaets punkt 14 ... at lugten fra en skorsten på ca. 40 m vil være 35 LE/m³. Ved en skorsten på 50 m vil det være et lugtemissionsniveau på 23 LE/m³. Det konkrete projekt, som accepteres af sagsøgte, vedrører en skorsten på 43 m. På trods af dette misforhold mellem de generelle lugtvilkår og det lugtniveau, der må forventes efter gennemførelsen af de væsentlige ændringer af produktionsforholdene på B A/S, har Natur- og Miljøklagenævnet accepteret, at der kan anvendes et standardvilkår for lugt. Revurderingsafgørelsens vilkår nr. 4 fastslår blot, at virksomheden ikke må give anledning til lugt- og støvgener uden for virksomhedens område, der efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige for omgivelserne. En sådan ubestemt formulering af et lugtvilkår, modsvarer ikke de beskyttelseskrav, som en forventning af et lugtniveau på 23 LE/m³ begrundes.
8. Ved stadfæstelsen af standardvilkåret undlader nævnet at sikre, at de indføjede vilkår har en formulering, der i sig selv fremstår som vilkår, der vil kunne sikre en overholdelse af de gældende almindelige lugtgrænser. Det er udtryk for en tilsidesættelse af den væsentlige kontrolfunktion, som nævnet er tillagt ved miljøbeskyttelsesloven som rekursinstans.
9. Nævnet har været uberettiget til at afvise at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der var tale om et godkendelsespligtigt projekt, idet dette spørgsmål er centralt ift. den indbragte klage over, hvorvidt den trufne tilsynsafgørelse skulle underkendes med henvisning til en retlig vildfarelse hos kommunen.
10. Lovens begrænsning, af muligheden for prøvelse af afgørelsen om behov for (ny) miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 37, skyldes, at denne vurdering er en konkret skønsmæssig og relativ teknisk vurdering. Bestemmelsen vedrører ikke en situation, hvor der træffes en afgørelse efter lovens § 41, som kan påklages, og hvor nævnet naturligvis skal efterprøve, om retsgrundlaget er korrekt. Natur- og Miljøklagenævnet har heller ikke i sin hidtidige praksis anvendt en så vid forståelse af endelighedsbestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 37, som den, der kommer til udtryk i svarskriftet.

Den nævnte lovbestemmelse kan ikke fortolkes så udvidende, at der ikke er adgang til at få efterprøvet, om det er det korrekte retsgrundlag, der blev anvendt af kommunen, som grundlag for revurderingsafgørelsen.

11. Endelighedsklausulen i miljøbeskyttelseslovens § 37 udelukker heller ikke adgangen til at få efterprøvet, om sagen ift. den trufne revurderingsafgørelse er tilstrækkeligt oplyst af kommunen. Det skal i relation til det sidstnævnte understreges, at officialmaksimen gælder for både kommunen og for nævnet, og at denne maksime ikke er fraveget ved miljøbeskyttelseslovens § 37.
12. Det bestrides, at sagsøger skal fremkomme med væsentligt nye oplysninger for, at retten kan tilsidesætte Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse. Afgørelsen skal tilsidesættes på baggrund af væsentlige retlige mangler, som retten er fuldt ud kompetent til at vurdere selvstændigt.

Ad afgørelsen om manglende VVM-pligt og "retlig lovliggørelse" ...

1. Haderslev Kommune accepterede, at B A/S' ansøgninger om byggetilladelse til hhv. skorsten og produktionsanlæg samt spørgsmålet om miljøgodkendelsespligt, blev behandlet, før der var taget stilling til VVM-spørgsmålet. Dette er i strid med VVM-reglerne. At der er krav om (senest) samtidighed mellem afgørelse om miljøgodkendelse m.m., er en naturlig konsekvens af, at en stillingtagen til, om projektet vil have en væsentlig indflydelse på miljøet (VVM-spørgsmålet), er en central del af sagens oplysning ift. den konkrete afgørelse om miljøgodkendelse eller revurdering af projektet. Det fremgår også udtrykkeligt, at afgørelsen om VVM-pligt skal offentliggøres senest samtidig med de øvrige afgørelser, jf. VVM-bekendtgørelsen § 3, stk. 3. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om, at Haderslev Kommune ikke lovligt håndterede VVM-reglerne, er ubestridt og ikke til prøvelse i nærværende sag.
2. Det påhviler ikke sagsøger at godtgøre, at B A/S' projekt krævede gennemførelse af en fuldstændig VVM-procedure. Nærværende sag vedrører ugyldighed, som følge af en juridisk og faktuel mangelfuld afgørelse, der ikke kan retlig lovliggøres efterfølgende af kommunen, og en materiel prøvelse af spørgsmålet om pligt til VVM-undersøgelse.
3. Det er ikke kommunens vilkårsændring – herunder kommunens anvendelse af standardvilkår – der er relevant ved kommunens stillingtagen til, om der foreligger et projekt, der er VVM-pligtigt ... Det er helt irrelevant. Det er spørgsmålet om, hvorvidt de væsentligt ændrede produktionsforhold og -anlæg, indebærer en risiko for at projektet kan få en væsentlig indvirkning på miljøet, der skal vurderes efter VVM-reglerne.
4. Det er ikke, som forudsat i nævnets afgørelse ... relevant, om der er tale om en nyetablering eller der er tale om en væsentlig ændring af anlægget. I den relation skal der i øvrigt henvises til Højesterets dom i sagen om K's [redacted] anlæg, se UfR.2014.1953H, hvor EU-domstolens brede afgrænsning af VVM-pligten, lægges til grund som retlig forpligtende for de danske myndigheder.
5. Tilsidesættelsen af VVM-reglerne kan ikke, som antaget med nævnets afgørelse ... "retlig lovliggøres" ved en efterfølgende screening, da VVM-processen skal foregå forudgående. Sagsøger påstår, at der foreligger en

VVM-pligt, der dels forudsætter en inddragelse af den berørte offentlighed, herunder A ApS, dels en helhedsvurdering og vurderinger af alternativer, der skulle være indgået i beslutningsgrundlaget, når der træffes afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5. Det kan ikke efterfølgende erstattes af en screeningsafgørelse, hvor kommunen nødvendigvis må fastslå, at der ikke er en VVM-pligt, idet en erkendelse af en overset VVM-pligt ville have afgørende konsekvenser for hele sagsbehandlingen, den trufne revurderingsafgørelse, og det forud for VVM-afgørelsen, ulovligt gennemførte bygge- og anlægsprojekt.

6. Nævnets retlige argumentation for at konstatere, at den væsentlige sagsbehandlingsfejl er blevet retlig lovliggjort af kommunens konstatering af ikke-VVM-pligt, er ikke korrekt. Nævnets argumentation lyder således:

"Med hensyn til klagepunktet om, at screeningsafgørelsen er truffet efter revurderingsafgørelsen, og at dele af projektet er realiseret før screeningsafgørelsen forelå, kan Natur- og Miljøklagenævnet bemærke, at det, som ovenfor nævnt, af VVM-bekendtgørelsen fremgår, at et anmeldt anlæg ikke må påbegyndes før den kompetente myndighed har truffet afgørelse vedrørende VVM-spørgsmålet. VVM-screeningsafgørelsen må således, som også anført af Haderslev Kommunes advokat, betragtes som en retlig lovliggørelse af forholdet".

Det er ikke logisk stringent eller juridisk korrekt, at en afgørelse, der går ud på, at der ikke er en pligt til at foretage en VVM-vurdering, udgør en reparation (retlig lovliggørelse) af en manglende VVM-vurdering.

7. De anførte betragtninger ... om en efterfølgende offentliggørelse og en partshøring, kan ikke reparere den manglende overholdelse af VVM-reglerne og den foreskrevne rækkefølge, ift. såvel de afgørelser der træffes, som iværksættelsen af byggearbejdet.
8. Den af sagsøgte anførte argumentation om, at den, som rekursinstans, i sagens natur ikke kan ændre på den konkrete rækkefølge eller de konkrete tidsmæssige omstændigheder, og derfor med rette har tiltrådt kommunens opfattelse af screeningsafgørelsen, er udtryk for en manglende forståelse for, hvordan sagsøgte skal fungere som rekursmyndighed. Hvis den anførte argumentation var holdbar, ville sagsøgte være afskåret fra at anvende de reaktionsmuligheder, den er tillagt – herunder anvendelse af ugyldighed og hjemvisning til fornyet behandling. Sagsøgtes argumentation er i realiteten udtryk for, at den gældende forvaltningsretlige lære om ugyldighedsvirkning af væsentlige sagsbehandlingsfejl, ikke accepteres.
9. Var en sådan efterfølgende "retlig lovliggørelse" retlig mulig, måtte den under alle omstændigheder kræve en korrekt og lovligt udført efterfølgende VVM-screening. Det anføres i svarskriftet ..., at kommunens screeningsafgørelse er blevet foretaget i overensstemmelse med VVM-bekendtgørelsens krav, som det fremgik af den på afgørelsestidspunktet gældende VVM-bekendtgørelses bilag 3. Dette

bestrides.

I VVM-bekendtgørelsens bilag 3 – der modsvare direktivets bilag III – er der intet, der modsvare de vurderingskriterier, der er anvendt af kommunen.

Herudover skal jeg henvise til følgende 3 forhold:

- a) Kommunen anvender et retligt forkert sammenligningsgrundlag, hvilket fremgår eksplicit af det, der oplyses på side 3 i kommunens screeningsafgørelse ...
- b) Det fremgår af den nævnte screeningsafgørelses screeningsskema ... *at skorstenen er udskiftet ultimo 2014*. På trods af dette er argumentationen i det, der anføres af kommunen i screeningsskemaets punkt 14 og punkt 35, baseret på en væsentlighedsvurdering af den lugt og luftforurening, hvor det, der henvises til som bedømmelsesgrundlaget, er emissionen fra "det eksisterende anlæg" (se punkt 14) og ikke det nye projekt, der er det, som VVM-spørgsmålet efter reglerne skal relateres til. Dvs. at væsentlighedsvurderingen *dels* er baseret på en skorsten på 22,8 meter, der er skiftet ud halvandet år før (den 24. oktober 2014), screeningen foretages, *dels* er baseret på de i 2006 sammenskrævede og revurderede miljøgodkendelser, der to måneder før screeningsafgørelsen træffes (15. juni 2015), er blevet erstattet af revurderingsafgørelsen af 15. april 2015, og derfor på ingen måde kan være relevant ift. en vurdering af VVM-pligten af det nye projekt.

En sådan væsentlighedsvurdering lever ikke op til de krav, der er fastlagt i VVM-direktivets bilag III og VVM-bekendtgørelsens bilag 3. VVM-screeningsafgørelser skal efter reglerne vedrøre de forventede fremtidige miljøpåvirkninger af det relevante nye projekt, og ikke vurderinger af emissionen fra nedrevne skorstene og betydningen af ophævede miljøgodkendelsesvilkår.

- c) De lugtemissionsniveauer, der efter den generelle lugtvejledning maksimalt skal accepteres i et industriområde, er som hovedregel 10 LE/m³. Det fremgår af skemaets punkt 14 ... at lugten fra en skorsten på ca. 40 m vil være 35 LE/m³. Ved en skorsten på 50 m vil det være et lugtemissionsniveau på 23 LE/m³. Det konkrete projekt, som accepteres af sagsøgte, vedrører en skorsten på 43 m. Det kan ikke på denne baggrund af kommunen – som tiltrådt af Natur- og Miljøklagenævnet – konkluderes, at de angivne lugtniveauer betragtes som ikke væsentlige – alene fordi der sammenlignes med de voldsomme vilkårsoverskridelser med lugtniveauer på op til 740 LE/m³, som oprindeligt gav anledning til hele sagen. Det er ikke korrekt – sådan som kommunen gør, og Natur- og Miljøklagenævnet tilslutter sig – at lade væsentlighedsvurderingen af projektets miljømæssige konsekvenser være baseret på en sammenligning af de fremtidige lugtgener med en

tidligere voldsom overskridelse af de gældende lugtvilkår, som det, der er afgørende for, om der er tale om en risiko for øget forurening, og dermed et anlæg, der er VVM-pligtigt.

10. Tillige afgørelsen om manglende VVM-pligt er som revurderingsafgørelsen truffet på et mangelfuldt faktuel grundlag.
..."

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i et sammenfattende processkrift og påstandsdokument anført følgende anbringender, der er gentaget og uddybet under hovedforhandlingen:

"...

Til støtte for den nedlagte påstand om frifindelse gøres det overordnet gældende, at Nævnets afgørelser ... er lovlige og gyldige.

Afgørelserne er ikke truffet på et mangelfuldt eller fejlagtigt grundlag, og de er ikke behæftet med mangler, som medfører, at afgørelserne er ugyldige.

Der er ikke under sagen fremkommet væsentlige nye oplysninger af betydning for sagen, og der er derfor intet grundlag for at tilsidesætte nævnets afgørelser.

Til den enkelte afgørelse og sagsøgerens anbringender bemærkes følgende:

Afgørelse om revurdering af miljøgodkendelse ...

Nævnet har med rette stadfæstet Haderslev Kommunes afgørelse af 16. april 2015 ... om revurdering af miljøgodkendelse for virksomheden^{B A/S}.

Virksomheden^{B A/S} er optaget på godkendelsesbekendtgørelsens bilag 2, punkt C 202, og er således omfattet af miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 om godkendelse af forurenende virksomheder. Herudover er virksomhedens biaktivitet, produktion af [REDACTED] emulsion, omfattet af bekendtgørelsens punkt D 201. Efter miljøbeskyttelseslovens § 33 må virksomheder, anlæg eller indretninger, der er optaget på godkendelsesbekendtgørelsens liste, ikke anlægges eller påbegyndes, før der er meddelt godkendelse heraf. Listevirksomhed må heller ikke udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen, på en måde, som indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt.

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 41 bl.a., at tilsynsmyndigheden kan meddele påbud til en listevirksomhed om, at forureningen skal nedbringes, hvis virksomheden medfører væsentlig forurening.

^{B A/S} er omfattet af Sønderjyllands Amts miljøgodkendelse af 27. november 2006 ... Det fremgår heraf bl.a., at der var fastsat et vilkår om, at fabrikken ikke måtte medføre væsentlige lugtgener uden for virksomhedens område. Som væsentlighedskriterium blev 10 lugtenheder pr. m³ anvendt (vilkår 25). Ved lugtmåling i 2013 ... konstateredes en maksimal lugt i omgivelserne på 740 lugtenheder pr. m³.

Haderslev Kommune har ved afgørelse af 16. april 2015 ... meddelt en revideret miljøgodkendelse til den samlede virksomhed. Det fremgår heraf bl.a. ... at baggrunden for afgørelsen er, at kommunen vurderer, at vilkårene i virksomhedens miljøgodkendelse fra 2006 ... skal revurderes, således at vilkårene for virksomhedens aktiviteter under listepunkt C 202 fastsættes på grundlag af standardvilkår, jf. standardvilkårsbekendtgørelsen.

Nævnet har med rette tiltrådt kommunens anvendelse af standardvilkår i overensstemmelse med godkendelsesbekendtgørelsens § 48 ... Som følge heraf har nævnet med rette tilføjet et nyt vilkår om luftafkast (nyt vilkår 14A ...) og i øvrigt stadfæstet kommunens afgørelse om revurdering af miljøgodkendelse.

Nævnet har endvidere med rette ikke fundet grundlag for at tilsidesætte Haderslev Kommunes faglige vurdering af, at de reviderede vilkår udgør tilstrækkelig beskyttelse mod væsentlige lugtgener ... Det bemærkes, at kommunens faglige vurdering understøttes af måleresultater fra august 2015 ...

Det er endvidere med rette, at nævnet ikke har foretaget en prøvelse af kommunens vurdering af, at B A/S' renoveringsprojekt ikke er godkendelsespligtigt ... Det følger direkte af miljøbeskyttelseslovens § 37, at sådanne afgørelser ikke kan påklages til anden administrativ myndighed. Det bemærkes, at der er tale om ændringer af virksomheden, der efter de foreliggende oplysninger ikke indebærer forøget forurening, hvorfor kommunen har lagt til grund, at renoveringen ikke er godkendelsespligtig.

Screeningsafgørelse om ikke VVM-pligt ...

Efter den tidligere gældende planlovs § 58, stk. 1, nr. 4, kunne alene retlige spørgsmål påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Det er et retligt spørgsmål, om Haderslev Kommunes afgørelse i henhold til VVM-reglerne er korrekt. Hvorvidt kommunens afgørelse er hensigtsmæssig, er et skønsmæssigt spørgsmål, der ikke kan prøves af nævnet. Domstolsprøvelsen af nævnets afgørelse ... er afgrænset tilsvarende.

Det fremgår af VVM-bekendtgørelsens § 2, stk. 1, at en bygherres *etablering, udvidelse* eller *ændring* af et anlæg, der er opført på bekendtgørelsens bilag 1 eller 2, ikke må påbegyndes, før der er meddelt afgørelse om ikke VVM-pligt eller en VVM-tilladelse. Såfremt der skal foretages en VVM-screening, skal screeningen foretages i henhold til kriterierne på bilag 3.

Ændringerne af virksomhedens anlæg er omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 2, punkt 5f og punkt 14. Nævnet har med rette fundet, at det konkrete renoveringsprojekt skal VVM-screenes, men at der ikke er tale om nyetablering. Da B A/S er en permanent godkendt virksomhed ..., er de faktiske omstændigheder ikke sammenlignelige med K -sagen (UfR 2014.1953 H). Den af sagsøgeren fremhævede højesteretsdom udgør derfor ikke et præjudikat for så vidt angår afgrænsningen af VVM-pligten, som er relevant for nærværende sags afgørelse.

Det fremgår af sagen, at det samlede projekt er indgået som led i B A/S' tiltag for at begrænse påvirkningen af omgivelserne, herunder navnlig ift. luft- og luftforurening. Haderslev Kommune har efter kriterierne i bilag 3 (jf. også

screeningsskemaet ...) screenet det anmeldte projekts miljøpåvirkninger og har konkluderet, at det anmeldte projekt ikke må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet. Det fremgår af screeningsskemaets punkt 14 og 35, at projektet ikke vurderes at indebære en forøget emission af stoffer til luft ... Der vil tværtimod være tale om en *reduktion*.

Nævnet har med rette ikke fundet grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at det ansøgte ikke kan antages at ville medføre væsentlige indvirkninger på miljøet. Det er derfor med rette, at nævnet har tiltrådt, at projektet ikke udløser krav om udarbejdelse af en VVM-redegørelse og tilladelse ...

Nævnet har med rette fundet, at sagsøgerens klagepunkt angående inddragelse af offentligheden ikke kan føre til et andet resultat ... En VVM-screening er en foreløbig vurdering af, hvorvidt en væsentlig påvirkning af miljøet er påregnelig. Afgørelsen træffes relativt hurtigt og på baggrund af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer om det pågældende sagsområde. Der gælder ikke – i modsætning til VVM-pligtige projekter – et krav om inddragelse af offentligheden forud for afgørelse i en screeningssag.

Det bemærkes, at kommunen ... den 15. juni 2015 har offentliggjort den omtalte afgørelse, og at sagsøgeren forinden er blevet partshørt i sagen. Udkast til afgørelse om, at ændringerne ikke er VVM-pligtige, er således den 18. maj 2015 ... fremsendt til sagsøgeren.

Da der ikke under sagens forberedelse er fremkommet oplysninger, der godtgør, at det ikke er korrekt, når nævnet – efter en samlet vurdering af sagens oplysninger og klagen – ikke har fundet grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at miljøpåvirkningerne ikke vil medføre væsentlige indvirkninger på miljøet, er der fortsat intet grundlag for at tilsidesætte nævnets afgørelse.

Det er således det korrekte resultat, når nævnet ved afgørelsen ... har tiltrådt kommunens vurdering af, at udskiftning af skorsten og renovering af [redacted] fabrikkens på Vejnavn 2 i Vojens ikke udløser krav om udarbejdelse af VVM-redegørelse. At sagsøgeren ikke er enig i kommunens vurderinger og afgørelse om ikke VVM-pligt, som Nævnet har tiltrådt, kan ikke føre til, at Nævnets afgørelse skal tilsidesættes som ugyldig.

Det forhold, at kommunens screeningsafgørelse ... er truffet den 15. juni 2015, og at udskiftning af skorsten og renovering af fabrikkens er gennemført i hhv. oktober 2014 og januar-maj 2015 ... kan ikke føre til et andet resultat. Nævnet kan ved sin administrative prøvelse af sagen i sagens natur ikke ændre på den konkrete rækkefølge eller de konkrete tidsmæssige omstændigheder, og nævnet har derfor med rette tiltrådt kommunens opfattelse af, at screeningsafgørelsen ... – der ubestridt er truffet af kommunen – er udtryk for en *retlig lovliggørelse* af forholdet.

Sagsøgerens anbringende om sagsbehandlingsfejl som følge af kommunens manglende iagttagelse af VVM-reglernes tidsmæssige betingelser er derved ikke længere aktuel.

Det bemærkes afslutningsvist, at sagsøgeren, jf. bemærkningen om nævnets reaktionsmuligheder i form af ugyldighed og hjemvisning ... synes at være af den opfattelse, at nævnet – ved afgørelse af sagsøgerens klage over kommunens VVM-screeningsafgørelse – kunne have truffet afgørelse om, at Haderslev Kommune – som følge af manglende forudgående VVM-screening – skal behandle nærværende sag i henhold til reglerne i miljøbeskyttelseslovens § 33. Dette bestrides. En tilsidesættelse af kommunens afgørelse om ikke VVM-pligt ville således føre til gennemførelse af en VVM-redegørelse (og eventuel VVM-tilladelse). Et sådant resultat vil derimod ikke automatisk ændre på kommunens adgang til at revurdere virksomhedens vilkår.
..."

Rettens begrundelse og afgørelse

Vedrørende afgørelsen om revurdering af ^{B A/S} miljøgodkendelse:

På tidspunktet for ^{B A/S} udskiftning af skorstenen og renoveringen af [REDACTED] fabrikken i Vojens var virksomheden omfattet af Sønderjyllands Amts miljøgodkendelse af 27. november 2006.

Twisten mellem parterne angår i første række spørgsmålet om, hvorvidt Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse vedrørende revurderingen miljøgodkendelsen er ugyldig på grund af, at Haderslev Kommunes afgørelse burde have været truffet efter reglerne om meddelelse af miljøtilladelser i miljøbeskyttelseslovens § 33, samt om der er en væsentlig mangel ved nævnets afgørelse bestående i, at nævnet ikke har foretaget en efterprøvelse af kommunens hjemmelsanvendelse.

I anden række angår tvisten spørgsmålet om, hvorvidt Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er ugyldig som følge af, at den er truffet på et mangelfuldt grundlag, herunder om det er en fejl, at der ikke er blevet formuleret konkrete lugtvilkår, som vedrører den samlede lugtforurening fra virksomheden.

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, at en listevirksomhed ikke må udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen, på en måde, som indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt.

Haderslev Kommune traf den 11. november 2014 afgørelse om, at renoveringen af [REDACTED] fabrikken, der bl.a. bestod i at fjerne den tidligere paralleltromle og montere en ny tørretromle med genbrugsring, ikke gav anledning til øget forurening og derfor ikke krævede miljøgodkendelse, jf. miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1.

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 37 sammenholdt med § 47, stk. 1-3, i den dagældende bekendtgørelse nr. 669 af 18. juni 2014 om godkendelse af listevirksomhed, at kommunens afgørelse af 11. november 2014 ikke kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet, og det er således med rette, at

Natur- og Miljøklagenævnet ikke har foretaget en prøvelse af Haderslev Kommunes vurdering af, at renoveringen af [REDACTED] fabrikken ikke krævede miljøgodkendelse.

Den 15. april 2015 foretog Haderslev Kommune revurdering af miljøgodkendelsen af 27. november 2006. Det fremgår af kommunens afgørelse, at revurderingen blev foretaget i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 41, jf. § 41 b.

Det fremgår af miljøbeskyttelseslovens § 41 b, stk. 1, at tilsynsmyndigheden efter 8 år kan ændre vilkårene i en miljøgodkendelse af en listevirksomhed ved påbud efter § 41. Det fremgår endvidere af § 41 b, stk. 3, at ministeren kan fastsætte regler om, hvordan sager om revurdering skal behandles.

Der var i den dagældende bekendtgørelse nr. 669 af 18. juni 2014 om godkendelse af listevirksomhed bl.a. fastsat regler om revurdering af sådanne virksomheder. [REDACTED] fabrikken var omfattet af pkt. C 202, og emulsionsfabrikken var omfattet af pkt. D 201 i bilag 2 til bekendtgørelsen. Det fremgik af § 48, stk. 1, sammenholdt med § 31, stk. 1, i bekendtgørelsen, at tilsynsmyndigheden skulle anvende standardvilkårene i forbindelse med revurderingen, hvis revurderingen vedrørte en listevirksomhed, der er omfattet af et eller flere afsnit i bilaget til bekendtgørelse om standardvilkår i godkendelse af listevirksomhed.

Af bilag 1, afsnit 4.4, pkt. 4, i den dagældende bekendtgørelse nr. 682 af 18. juni 2014 om standardvilkår i godkendelse af listevirksomhed var der fastsat følgende standardvilkår for [REDACTED] fabrikker omfattet af pkt. C 202:

"...

Virksomheden må ikke give anledning til lugt- og støvgener udenfor virksomhedens område, der efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige for omgivelserne. [Godkendelsesmyndigheden fastsætter vilkår om, at udendørs oplag skal placeres f.eks. med afskærmning, hvis de lokale forhold kræver det for at forebygge støvgener.]

..."

Retten finder, at Haderslev Kommune korrekt har truffet afgørelsen om revurdering af miljøgodkendelsen efter miljøbeskyttelseslovens § 41, jf. § 41 b, og ikke efter reglerne om meddelelse af miljøtilladelse i miljøbeskyttelseslovens § 33. Efter indholdet af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er der ikke grundlag for at antage, at nævnet ikke har foretaget en efterprøvelse af kommunens hjemmelsanvendelse.

Retten finder endvidere, at både kommunen og Natur- og Miljøklagenævnet har været forpligtet til at anvende standardvilkårene ved revurderingen. Den omstændighed, at tilføjelsen i det tidligere lugtvilkår om, at der "som væsentlighedskriterium anvendes mere end 10 LE/m³ i 1,5 m højde", udgik ved revurderingen, kan derfor ikke medføre, at nævnets afgørelse er ugyldig.

Det bemærkes, at kommunens afgørelse om revurdering blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet den 18. august 2015, hvorfor sagen skal afgøres efter de dagældende regler, jf. § 59, stk. 2, i den nugældende bekendtgørelse nr. 1447 af 2. december 2015 om godkendelse af listevirksomhed, og § 2, stk. 4, i den nugældende bekendtgørelse nr. 1418 om standardvilkår i godkendelse af listevirksomhed.

Herefter, og da det, der i øvrigt er anført af A ApS ikke kan føre til noget andet resultat, er der ikke grundlag for at tilsidesætte Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse som ugyldig.

Vedrørende afgørelsen om VVM-screening af virksomheden:

Efter § 58, stk. 1, nr. 4, i den dagældende planlov kunne alene retlige spørgsmål påklages til Natur- og Miljøklagenævnet, og parterne er enige om, at det er et retligt spørgsmål, om Haderslev Kommunes afgørelse af 15. juni 2015 er korrekt.

Det fremgår af vejledning nr. 9339 af 12. marts 2009 om VVM i planloven, at en revurdering af en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 41 b ikke i sig selv udløser krav om VVM-vurdering eller -screening.

Af § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1184 af 6. november 2014 (VVM-bekendtgørelsen) fremgår det, at bygherren skriftligt skal indgive anmeldelse til kommunalbestyrelsen før etablering, udvidelse eller ændring af et anlæg opført på bilag 1 og 2 til bekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af stk. 2, at et anmeldt anlæg ikke må påbegyndes, før den kompetente myndighed skriftligt har meddelt bygherren, at anlægget ikke antages at kunne påvirke miljøet væsentligt, eller har meddelt tilladelse til at påbegynde anlægget.

Det lægges efter sagens oplysninger til grund, at B A/S den 23. oktober 2014 skriftligt indgav anmeldelse til Haderslev Kommune om udskiftning af [REDACTED] fabrikkens eksisterende skorsten på 22,8 meter, samt at virksomheden indgav anmeldelse til kommunen om renovering af [REDACTED] fabrikken den 27. marts 2015. Det lægges endvidere til grund, at den oprindelige skorsten blev erstattet af en ny skorsten på 43,2 meter med uændret placering i slutningen af 2014, samt at renoveringen af [REDACTED] fabrikken blev gennemført før den 1. maj 2015.

Retten finder ikke, at den omstændighed, at B A/S havde gennemført arbejderne, før Haderslev Kommune traf afgørelse den 15. juni 2015, har nogen betydning for gyldigheden af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse.

Renoveringen af [REDACTED] fabrikken er omfattet af bilag 2, pkt. 5, litra f, og pkt. 14, til VVM-bekendtgørelsen og er således underlagt VVM-proceduren, jf. § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen. Haderslev Kommune har efter kriterierne i bilag 3 til VVM-bekendtgørelsen screenet de anmeldte renoveringsarbejders miljøpåvirkninger og har fundet, at disse ikke må antages at kunne få

væsentlig indvirkning på miljøet.

Retten finder, at kommunen og Natur- og Miljøklagenævnet med rette har fundet, at der ikke er tale om en nyetablering, men at de anmeldte renoveringsarbejder skal VVM-screenes, og retten finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens og Natur- og Miljøklagenævnets vurdering af, at renoveringsarbejderne ikke må antages at få væsentlig indvirkning på miljøet, da arbejderne må vurderes at indebære en formindskelse af emissionen af stoffer til luft.

Den omstændighed, at Haderslev Kommune traf afgørelse om, at renoveringen af [REDACTED] fabrikken ikke krævede miljøgodkendelse, før kommunen havde taget stilling til VVM-spørgsmålet, kan ikke føre til, at Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er ugyldig. Det bemærkes herved, at begge kommunens afgørelser er behandlet og afgjort af nævnet samme dag.

Herefter, og da det, der i øvrigt er anført af A ApS ikke kan føre til noget andet resultat, er der ikke grundlag for at tilsidesætte Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse som ugyldig.

Efter det anførte tager retten herefter Miljø- og Fødevareklagenævnets frifindelsespåstand til følge.

I sagsomkostninger skal A ApS betale 100.000 kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Beløbet dækker udgifter til advokatbistand og er eksklusive moms, da det er oplyst, at nævnet ikke er momsregistreret.

Retten har ved omkostningsafgørelsen lagt vægt på omfanget af skriftvekslingen og på hovedforhandlingens varighed.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Miljø- og Fødevareklagenævnet, frifindes.

I sagsomkostninger skal sagsøgeren, A ApS, inden 14 dage betale 100.000 kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Niels Deichmann
dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Sønderborg, den 23. januar 2019.

Hallgerd Vilhelmsen, Retsassistent

VESTRE LANDSRET

DOM

afsagt den 4. november 2025

Sag BS-5930/2019-VLR
(3. afdeling)

Selskab 1
(advokat Michael Christiani Havemann)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet
(tidligere Natur- og Miljøklagenævnet)
(advokat Louise Solvang Rasmussen)

Retten i Sønderborg har den 23. januar 2019 afsagt dom i 1. instans (sag BS-1611/2016-SON (tidligere BS C4-1363/2016)).

Landsdommerne Claus Rohde, Erik P. Bentzen og Tina Lang Christensen (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, Selskab 1, har gentaget sin påstand for byretten om, at indstævnte, Miljø- og Fødevareklagenævnet, skal anerkende, at Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 21. april 2016 (j. nr. NMK-10-00956), der stadfæstede Haderslev Kommunes afgørelse af 15. april 2015 om revurdering af miljøgodkendelse for Selskab 2, og nævnets afgørelse af samme dato (j.nr. NMK34-00513), der stadfæstede Haderslev Kommunes screeningsafgørelse af 15. juni 2015, begge skal tilsidesættes som ugyldige.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har påstået dommen stadfæstet.

Supplerende sagsfremstilling

Selskab 1 har fremlagt Haderslev Kommunes bemærkninger af 31. marts 2015 til høringssvar fra Selskab 2 (herefter Selskab 2) og Selskab 1 til udkast til revurdering af Selskab 2's miljøgodkendelse.

Der er for landsretten gennemført syn og skøn ved skønsmand Knud Erik Poulsen. I forbindelse med besvarelsen af skønstemaet henvendte skønsmanden sig til Haderslev Kommune og Selskab 2 med en række spørgsmål. Haderslev Kommune besvarede spørgsmålene, mens Selskab 2 afslog at besvare spørgsmålene.

Skønsmanden har den 25. februar 2022 afgivet følgende skønserklæring:

" ...

Spørgsmål i relation til VVM-Screening:

Spørgsmål 1:

Hvilke ombygninger/ændringer omfatter den udførte VVM-screening, er det kun etablering af ny skorsten eller ombygning af produktionsanlæg?

Svar på spørgsmål 1:

Af VVM-screeningen (bilag 13) fremgår, at screeningen omfatter følgende ændringer:

- Udskiftning af eksisterende skorsten på 22,8 m til ny skorsten på 43,2 m.
- Udskiftning af eksisterende blandetårn med kapacitet 240 ton/time med ny inddækket blandetårn med kapacitet 210 ton/time.
- Udskiftning af nuværende tørretromle til ny med indbygget genbrugsring. Sortering af asfaltgenbrugsmateriale med tilsætning af grove fraktioner hvorved bitumenandelen reduceres. Genbrugsandel reduceres til 60 %.
- Etablering af nyt filteranlæg med kapacitet, der svarer til den nye produktionsmetode.
- Udskiftning af gamle råvaredosseringskasser til tilsvarende nye.
- Neddrosling af eksisterende naturgasbrænder til en mindre kapacitet.

Ombygningen omfatter både etablering af ny skorsten og ombygning af produktionsanlæg

Spørgsmål 2:

Hvilke fysiske ændringer af det tidligere produktionsanlæg omfattede ombygningen, jf. Selskab 2's handlingsplan af 6. november 2014?

Svar på spørgsmål 2:

Af virksomhedens handlingsplan (Bilag 31) fremgår at ændringerne omfatter:

- Nyt blandetårn med reduceret kapacitet på 210 ton/time mod hidtil 240 ton/time.
- Nuværende tørretromle udskiftes til ny med indbygget genbrugsring. Bitumenandelen begrænses ved sortering og tilsætning af grove materialer. De finere fraktioner af asfaltgenbrugs-materialer tilsættes i asfaltbanderen, der ikke er under opvarmning. Den samlede genbrugsandel reduceres fra 70 % til 60 %.
- Montering af nyt filteranlæg med kapacitet, der svarer til den nye produktionsmetode.
- De gamle råvaredosseringskasser udskiftes til nye, magen til de eksisterende
- Naturgasbrænder neddrosles til den mindre kapacitet.

Spørgsmål 3:

I punkt 14 i VVM-screeningsskemaet skal anmelder forholde sig til, om det nye anlæg vil give anledning til, at de vejledende grænseværdier for luftforurening overskrides, mens punkt 17 omfatter vurdering af, om anlægget vil give anledning til lugtgener:

- Hvilken type luftemissioner/miljøpåvirkninger evalueres i det udfyldte skema under punkt 14?
- ...
- ...
- Giver tiltaget med forhøjelse af skorstenen anledning til forventning om, at den vejledende grænseværdi for lugt på 10 LE/m³ i erhvervsområder kan overholdes?
- I forbindelse med gennemførelse af en VVM-screening, hvilke kriterie(r)/grænseværdier ligger da til grund for at vurdere, om der er tale om en væsentlig miljøpåvirkning eller ej? Og hvilke kriterier og grænseværdier er anvendt i denne sag?

Svar på spørgsmål 3:

- Evalueringen omfatter emissioner af lugt og støv fra anlæggets skorsten.
- ...
- ...
- Det kan, baseret på de senest rapporterede målinger og beregninger efter ændring af anlægget forventes, at forhøjelsen af skorstenen til 43 meter vil medføre, at denne kilde og øvrige punktkilder på virksomheden samlet vil kunne overholde et lugtimmissionskoncentrationsbidrag på 10 LE/m³ i omgivelserne. Denne vurdering er baseret på udførte beregninger rapporteret i bilag K.
- Der kan her henvises til "Vejledning om VVM i planloven". Heraf fremgår (citater): *"I gennemgangen af screeningskriterierne findes henvisninger til vejledende grænseværdier for eksempelvis støj samt henvisninger til anden lovgivning på miljøområdet, der kan sige noget om, hvorvidt en påvirkning må anses for at være væsentlig. Miljøpåvirkningen skal også sammenholdes med fx omfang, varighed og hyppighed, kompleksitet, sandsynlighed, jf. bilag 3"*.

I nærværende sag er der for afkast fra skorsten(e) anvendt grænseværdier fra gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen på luftområdet: Lugtvejledningen, Luftvejledningen og B-værdivejledningen. Det skal bemærkes, at der kun findes beskrevne metoder for vurdering af væsentlig påvirkning for luftforurening og lugt for punktkilder, ikke for diffuse kilder. Udkast til ny lugtvejledning anviser dog visse mulige metoder for vurdering af diffuse kilder.

Spørgsmål 4:

Lugt fra asfaltproduktion og mulige tekniske tiltag for lugtreduktion:

- a. Hvilke procestrin i asfaltproduktionen kan generelt give anledning til lugtdannelse/lugtgener – hvilket procestrin er det væsentligste?
- b. Hvordan er lugtdannelsen fra disse procestrin blevet reduceret i det nybyggede anlæg/planlagte anlæg? Giv eksempler herpå med udgangspunkt i Selskab 2's handlingsplan fra 6. november 2014.
- c. ...
- d. ...
- e. Hvordan skulle det sikres, at genbrugsasfalt/materiale ikke ville blive udsat for en høj temperatur eller ville falde ind i flammen i tørretromlen og dermed giver anledning til lugt?
- f. ...
- ...

Svar på spørgsmål 4

- a. Lugtkilder omfatter typisk:
 - Modtagelse af varm bitumen på tanke
 - Afsug fra tørretromle
 - Varmelager og asfaltblandeanlæg.
 - Udledninger fra forsøg og test i laboratorier
 - Påfyldning af ophalervogn
 - Kørsel med ophalervogn
 - Påfyldning af færdigvaresiloer
 - Påfyldning af lastbiler

Ved begrebet væsentlig forstås her indledende hvilke kilder, der har den største lugtemission. De væsentligste punktkilder vil her typisk være afsug fra tørretromle og afsug fra asfaltblandeanlæg. De væsentligste diffuse kilder vil typisk være fyldning af ophalervogn, kørsel med ophalervogn, fyldning af færdigvaresiloer og fyldning af lastbiler. Hvad angår den påvirkning, som naboer udsættes for, skal her bemærkes:

Punktkilder har typisk den største påvirkning i en afstand af 5-10 gange skorstenshøjden. Diffuse kilder har typisk den største påvirkning umiddelbart uden for skel. Hvilke procestrin/kilder der er væsentligst set fra naboer til virksomheden, vil derfor afhænge både af størrelsen af emissionen fra de enkelte kilder, kildernes type og placering samt af afstanden til kilden.

- b. Selskab 2 har etableret en ny tørretromle og en ny proces, som omfatter en reduceret mængde bitumen i tørretromlen og dermed en mindre lugtemission fra denne kilde.

Den reducerede kapacitet pr. time fra 240 ton til 210 ton for asfaltblandeanlægget vil muligvis, alt andet lige, også reducere lugtemissionen. I forbindelse med etableringen af det nye blandedtårn er blandeanlægget samtidig blevet inddækket hvilket reducerer diffus emission herfra.

- c. ...
- d. ...
- e. Der er tale om en ny tromle. Det fremgår af bilag 35, at naturgas-mængde og forbrændingsluft styres af en mikroprocessor, som styrer efter røggasanalyse, hertil, at temperaturen styres i 3 zoner vha. et temperaturmålesystem. Det vurderes samlet, at risikoen for lokale høje temperaturer herved er mindsket, og at den nye metode samlet reducerer emissionen af lugt fra denne proces.
- f. ...

...

Spørgsmål i relation til, om der er tale om ny-anlæg eller revurdering af godkendelse:

Spørgsmål 6:

Hvilke fysiske ændringer af produktionsanlægget er gennemført, og hvilke komponenter står tilbage fra det oprindelige anlæg, jf. handlingsplanen af 6. november 2014?

Svar på spørgsmål 6:

Spørgsmålet kan ikke besvares ud fra det i sagen foreliggende materiale, da der heri ikke findes konkret dokumentation for før- og eftersituation for handlingsplanen.

Spørgsmål 7:

Er der tale om en 1:1 udskiftning af gamle maskiner med nye?

Svar på spørgsmål 7

Det fremgår af bilag 31, at filteranlæg udskiftes, så det svarer til den nye produktionsmetode. Det er ikke beskrevet, hvilken ændring dette medfører. Det beskrives, at de gamle råvaredosseringskasser udskiftes til nye "som eksisterende". Denne udskiftning tolkes angående denne del af anlægget som en 1:1 udskiftning. Kapaciteten af blandeanlægget er reduceret med ca. 15 % (fra 240 ton/time til 210 ton/time). Tørretromlen er udskiftet til en ny type. Der foreligger ikke konkrete data for de enkelte komponenter, men det vurderes dog samlet, ud fra de givne oplysninger i det foreliggende materiale, at der er tale om en 1:1 udskiftning, dog med moderniseret udstyr. Det er i svaret forudsat, at de beskrevne punkter i handlingsplanen er gennemført. Se her også svar på spm. 6.

Spørgsmål 8:

- a. ...
- b. ...
- c. Er der tale om mere eller mindre støj i forhold til det tidligere anlæg?
- d. ...

Svar på spørgsmål 8:

- a. ...
- b. ...
- c. Det vurderes, at renoveringen har reduceret virksomhedens støj. Spørgsmålet kan ikke besvares eksakt, da virksomhedens støj før- og efter renoveringen som nævnt ikke er dokumenteret. Vurderingen af, at støjen er reduceret, bygger på nedenstående forhold, der relaterer til foranstaltninger gennemført ved renoveringen. De nævnte foranstaltninger er omtalt i bilag 12 og bilag G.
 - ...
 - Den maksimale timeproduktion er reduceret fra 240 tons til 210 tons. Erfaringsmæssigt betyder det en reduktion af støjen fra flere af processerne i et asfaltblande anlæg.
 - ...
- d. ...

Spørgsmål 9:

Det fremgår af anmeldelsen, at den eksisterende naturgasbrænder vil blive benyttet (det må være i den nye tørretromle), men at den neddrogles.

- a. ...
- b. Hvor langt har det været nødvendigt at neddrogse brænderen (procent-reduktion i MW indfyret effekt)?
- c. Hvordan påvirker denne neddrogning emissionen af lugt, CO og NOx fra forbrændingsprocessen i forhold til den optimale forbrændingsproces for brænderen?

Svar på spørgsmål 9:

- a. ...
- b. Spørgsmålet kan ikke besvares ud fra det i sagen foreliggende materiale. Selskab 2 har, jf. erklæringsbilag 2 samt kendelse af 16. feb. 2022, ikke ønsket at medvirke ved levering af oplysninger. Spørgsmålet kan derfor ikke besvares ud fra det nuværende vidensgrundlag.
- c. Det synes uklart hvad der forstås ved optimal forbrændingsproces, men en neddrogning af effekten vurderes generelt at ville reducere lugtemissionen.

Spørgsmål 10:

Der er installeret en ny sugetræksblæser.

- a. ...
- b. Hvor stort er dette røggasflow sammenlignet med situationen før ombygningen?

Svar på spørgsmål 10:

- a. ...

- b. Dette spørgsmål kan ikke besvares ud fra det foreliggende materiale. Virksomheden har ikke ønsket at stå til rådighed for spørgsmål. (Erklæringsbilag 2 samt kendelse af 16. feb. 2022).

Spørgsmål 11:

Der installeres et nyt posefilter.

- a. Hvordan er renseeffektiviteten i det nye posefilter over for støv sammenlignet med tidligere?

...

Svar på spørgsmål 11:

- a. Dette spørgsmål kan ikke besvares ud fra det foreliggende materiale. Virksomheden har ikke ønsket at stå til rådighed for spørgsmål, eller for levering af materiale, der kan belyse spørgsmålet (Erklæringsbilag 2 samt kendelse af 16. feb. 2022).

...

Spørgsmål 13:

Vedr. gennemførelse af præstationskontrol den 23. juni 2015, jf. vilkår 46 i den revurderede miljøgodkendelse:

- a. ...
- b. Under hvilke driftsforhold skal præstationsmålingerne gennemføres?
- c. Hvor stor en blanderhastighed blev der holdt under kontrolmålinger den 23. juni 2015, og hvor stor en andel udgøres den af maksimal normaldrift?
- d. ...
- e. ...
- f. Hvilken indflydelse har den aktuelle belastning og de aktuelle temperaturforhold under målingerne den 23. juni 2015 på luftemissionen fra anlægget, herunder emission af lugt i forhold til driftssituationen
- g. Er der tale om lavere eller højere lugtemission end ved maksimal normaldrift (f.eks. ved en genanvendelsesprocent for asfalt på 50 % i begge situationer), og kan den aktuelle driftssituation under præstationsmålingerne reelt benyttes til at vise, om emissionsvilkår er overholdt eller ej i forhold til det tilladte?

Svar på spørgsmål 13:

- a. ...
- b. Der kan her henvises til Miljøstyrelsens Luftvejledning, afsnit 5.2.4.6, hvoraf fremgår:
"Ved præstationskontrol bør vilkåret udformes, så det fastlægges, ved hvilken produktion og produktionsomfang målingen skal foretages. Når emissionen varierer under drift, bør det sikres, at der måles, når emissionen er maksimal. Emissionsvilkår omfatter de perioder, hvor virksomheden er i drift – d.v.s. hvor der forekommer emission – perioder med stilstand medregnes altså ikke. Hvis virksomheden er i drift mindre end 1 time ad gangen, anvendes den aktuelle driftstid som midlingstid. Driftsforholdene har betydning for fastsættelse af emissionsgrænseværdien".

Præstationsmålinger skal således udføres under produktionsforhold, der svarer til maksimal emission, hvilket normalt svarer til maksimal produktionshastighed. Det skal dog her bemærkes, at den praktiske maksimale produktionshastighed ofte vil være lavere end den teoretisk mulige.

- c. Af rapportens (bilag K) afsnit 3.1 fremgår, at der over 5 timer blev produceret ca. 734 tons. Det svarer til ca. 147 tons/time. Med den oplyste kapacitet (maksimal produktionshastighed) på 210 ton/time svarer det til en udnyttelsesgrad på ca. 70 % af maksimal produktionshastighed.
 - d. ...
 - e. ...
 - f. Der vil under maksimal produktion sandsynligvis være en højere emission, nødvendigvis ikke lineær proportional med produktionsforøgelsen. Spørgsmålet kan kun besvares, hvis der foreligger konkrete målinger under forskellige produktionsforhold, som viser sammenhængen mellem produktionshastighed, genanvendelsesprocent og lugtemission. Der findes her ikke oplysninger i sagsmaterialet. Virksomheden har ikke ønsket at stå til rådighed for spørgsmål (Erklæringsbilag 2 samt kendelse af 16. feb. 2022). Spørgsmålet kan derfor ikke besvares på det foreliggende grundlag.
 - g. ... Af målerapporten bilag K med OML-beregninger fremgår, at der beregnes et lugtbidrag på 5 LE/m³ og hvor grænseværdien er angivet til 10 LE/m³. Der kan således tillades den dobbelte emission før grænseværdien nås. Selv om der ikke er kendskab til sammenhængen mellem produktionshastighed mv. og lugtemission anses der derfor sandsynligt, at virksomheden ved praktisk normal drift overholder kravet til lugtbidraget i omgivelserne fra virksomhedens punktkilder.
- ..."

Skønsmanden har afgivet supplerende skønserklæring den 16. maj 2023, korri-
geret ved supplerende skønserklæring af 12. juni 2023:

"...

Spørgsmål SS 1:

Ad spørgsmål 1:

Omfatter VVM-screeningen (bilag 13) samtlige kilder til forurening og støj (både punkt- og diffuse afkast) ved det nye anlæg og procesændringerne i dette?

Svar på spørgsmål SS 1:

Det antages, at der ved det nye anlæg forstås den samlede virksomhed. VVM-screeningen omfatter kun projektændringerne og procesændringerne på virksomheden. Det vurderes, at screeningen dækker disse ændringer. Screeningen omfatter ikke virksomhedens samtlige kilder til luftforurening, lugt og støj. VVM-screeningen forholder sig hvad angår luftforurening og lugt kun til forhøjelsen af virksomhedens hovedskorsten (reduceret lugtpåvirkning) og til inddækning af blandetårn (redu-

ceret støvemission). Der behandles ikke andre punktkilder eller diffuse kilder.

Spørgsmål SS 2:

Ad spørgsmål 3:

- 1) Er der andre punkter - eller diffuse afkast, som kunne have indgået i vurderingen af, om de vejledende grænseværdier for luftforurening hhv. støj overholdes – f.eks. afkast fra procesventilation, filtre etc.?

...

Svar på spørgsmål SS 2:

Ad 1):

Som VVM-screeningen er defineret, omfatter den kun de beskrevne projektændringer. Ingen af disse ændringer, udover inddækning af blandetårn, er at betragte som diffuse kilder. VVM-screeningen omfatter således ikke virksomhedens øvrige potentielle diffuse kilder. Screeningen omfatter kun en vurdering af ændret påvirkning af omgivelserne hidrørende fra projektændringerne. Der er således ikke tale om en vurdering af den samlede virksomheds påvirkning af omgivelserne.

...

Spørgsmål SS 3

Ad spørgsmål 4:

- 1) Indgår de lugtkilder, der er gengivet i svar på spørgsmål 4a i de OMLberegninger, der er refereret til i svaret på spørgsmål 3?
- 2) Er beregningerne alene på grundlag af punktafkast, jf. svar på spørgsmål 3, retvisende for påvirkningen af appellantens virksomhed på naboejendommen?

Svar på spørgsmål SS 3

Ad 1):

Kun punktkilderne indgår i OML-beregningerne. Punktkilderne omfatter hovedskorsten samt afkast fra laboratorium. Det skal bemærkes, at der i sagsmaterialet ikke findes et brugbart flowchart, som viser en oversigt over alle kilder, og hvortil afsug ledes. De primære diffuse kilder, som ikke indgår, vurderes på det foreliggende grundlag at omfatte påfyldning af ophalervogn, kørsel med ophalervogn, påfyldning af færdigvaresiloer og påfyldning af lastbiler. Det skal bemærkes, at luftgrænseværdier gælder for den samlede virksomheds påvirkninger fra punktkilder, at OML-beregninger normalt kun udføres for punktkilder og at diffuse kilder normalt reguleres på anden vis, f.eks. ved anvendelse af indretnings- og driftsvilkår. Se også svar på SS2 ad 3.

Ad 2):

Beregninger alene på grundlag af punktafkast vil som udgangspunkt ikke være retvisende for påvirkningen af appellantens virksomhed på

naboejendommen. Det relative bidrag fra diffuse kilder og betydningen heraf vil afhænge af de enkelte kilders styrke, deres placering, kildernes højde, hyppigheden af emission, de meteorologiske forhold, mv. Hvorvidt bidraget fra de diffuse kilder er betydende for appellantens oplevelse af lugt, kan dog kun besvares ud fra nærmere undersøgelser og vurderinger. Der henvises her til svar Ad. 3 for SS 2.

...

Spørgsmål SS 5:

Ad spørgsmål 13:

- 1) Skønsmanden bedes oplyse, om der i det fremlagte materiale, herunder særligt bilag K, er foretaget præstationsmålinger under normal maksimal drift?
- 2) ...

Svar på spørgsmål SS5:

Ad 1):

... Det vil i praksis sjældent være muligt for en virksomhed at køre med maksimal drift over en længere periode pga. produktionsskift mv. Det er skønsmandens vurdering, at en produktion på 71 % af maksimal drift ligger inden for det interval, som kan betegnes som normal maksimal drift.
..."

Selskab 1 har for landsretten fremlagt nogle klager over lugtgener fra Selskab 2's fabriksanlæg, som Haderslev Kommune har modtaget. Der er desuden fremlagt beskrivelse af Selskab 2's produktionsanlæg og tilsynsrapporter fra 2017, 2018, 2020 og 2023.

Forklaringer

A , B , C , D og E har afgivet supplerende forklaring.

A har forklaret, at han stadig har samme stilling i Selskab 1 , som da han afgav forklaring i byretten. Han har to forskellige fysiske placeringer hos Selskab 1 , som han bruger afhængigt af, hvordan vindforholdene og dermed lugtgenerne er i forhold til Selskab 2 .

Det har siden 2002 været et problem, at bilerne hos Selskab 1 skal vaskes på grund af forurening fra Selskab 2 . Det sker navnlig, når filterposen i sigtetårnet revner, og alt bliver gråt omkring Selskab 2 , og bilerne belagt med stenmel og aske.

Selskab 1 har også siden byrettens behandling vasket biler som følge af nedfald. Igennem tiden har Selskab 1 fået vasket tusindvis af biler på Selskab 2's regning. Det højeste på én dag har været 40 biler.

Selskab 3 har målt en emission fra hovedskorstenen på 37.000 LE/m³. Den målte B-værdi er fra laboratorieskorstenen.

Lugt- og luftproblemerne er reelt de samme i dag, som da sagen blev behandlet i byretten. Selskab 1 blev "ramt" mindre, efter at Selskab 2 fik opført en højere skorsten og installeret en ny tørretromle. Det gik navnlig godt med den nye tromle i årene 2014-2016, men efter 2016 er det gået ned ad bakke. Årsagen er, at slagger med tiden brænder sig fast i tromlen, og det medfører større udledninger. PAH-tallet er derfor steget voldsomt efter 2016.

Foreholdt oversigtsfoto over Selskab 2's anlæg på Adresse 1, ekstrakten side 749, har han forklaret, at Selskab 1's bygninger ligger til højre for Selskab 2. Det markerede grønne felt er bitumenfabrikken. Bitumen bliver blandet i emulsionsfabrikken. Hovedskorstenen er i det røde felt. Der er også en skorsten på bygningen "Kontor/lab", som oprindeligt var 5 meter høj. Det blev ændret til en skorsten på 8 meter. Der er ikke skorsten på emulsionsfabrikken, men ventiler. Der er ikke lugtmæssige udfordringer ved emulsionsfabrikken.

Industriområdet afgrænses langs Vejnavn 1 nord for Selskab 2. På den anden side af Vejnavn 1 ligger et normalt erhvervsområde, og det er der også øst for Selskab 1. Selskab 2 ligger således i kanten af området med tung industri. Inden for en 500-meters radius er der 42 helårsboliger. Inden for 900 meter er der både folkeskole og mange flere helårsboliger. Der er også indkøbscentre og boligblokke.

OML-beregningerne er udviklet på baggrund af vejrdata fra Kastrup Lufthavn. Vejrdataene er dog meget anderledes i Vojens/Skrydstrup, hvor vindretningen overvejende er fra vest. Han har foretaget nogle beregninger ud fra vejrdataene i Skrydstrup. Beregningerne viste, at der var mere end 30 LE/m³ fra Selskab 2 ved byskiltet.

Selskab 2's hovedskorsten har efter det oplyste et boost på 5 meter. Han ved reelt ikke, hvad det betyder, men han forestiller sig, at det skulle betyde, at der ville være en lodret røgsøjle på 5 meter, som medfører, at luft- og lugtgenerne mindskes i nærområdet. "Farten" i skorsten har dog aldrig været stor nok. Han tror, at røgen er meget fugtig, og at det er derfor, at røgfanen dykker lige uden for skorsten. Spredningsberegningen er derfor ligegyldig, fordi aerosolerne er så tunge, at de falder med det samme. Aerosolerne tager kemikaliepartiklerne med ned.

Ændringerne hos Selskab 2 i 2015 var så omfattende, at også fundamentene blev gravet op. Færdigvaresiloen blev bevaret, men ellers blev resten fjernet eller taget ned og flyttet. Bygningerne ligger således anderledes end før "renoveringen". Det gør bitumentankene også.

Bunken, som på oversigtsfotoet er betegnet "Genbrug", er genbrugsasfalt, og det bliver oplagret på et befæstet areal, hvor regnvandet bliver opsamlet. Bunken af genbrugsasfalt på fotoet er nok kun 50 % af, hvad der normalt er oplagret. Han vil tro, at der er 200 tons genbrugsasfalt på et areal på 5.000 m². En af de bunker af råvarer, som er på oversigtsfotoet, er nok kalk. ^{Selskab 2} sprøjter noget på toppen af kalkbunken, så vinden ikke tager fat i kalken og spreder den. Det sker dog ikke for alle råvarer, som derfor spreder sig, når der er en vind.

Genbrugsasfalten er skrællet af veje, p-pladser eller lignende, og der er bitumen i den. For at asfalten kan genanvendes, skal den varmes op, så den bliver flydende, og ny bitumen kan tilsættes. Jo ældre genbrugsasfalten er, jo hårdere skal opvarmningen være, for at den kan blive flydende. Genbrugsasfalt indeholder også genbrugt genbrugsasfalt. Det kan veksle, hvor meget opvarmningsprocessen lugter, alt efter hvor mange gange asfalten har været genbrugt. Genbrugsasfalten lugter ikke, mens den ligger oplagret på pladsen.

De utætheder, der er i færdigvaresiloen, medfører, at al dampen kommer ud. Det er dog ikke de diffuse kilder, der giver de største gener, men det kan give store problemer, at der kommer støv og partikler ud i det fri, da det f.eks. kan give lakskader på bilerne.

De målinger, som ^{Selskab 3} har stået for, er foretaget, efter at der forinden har været utilsigtede stop i produktionen. Det har haft den fordel for ^{Selskab 2}, at produktionsapparatet, herunder tromlen, har været opvarmet, inden målingerne er foretaget. Målingerne har derved vist mindre udslip, end hvis de var foretaget ved "koldstart" af produktionsapparatet. Han har ikke set dokumentation for, at der er gennemført tests eller lignende, uden at der forinden har været et utilsigtet stop.

^{Selskab 1} har vokset sig større siden sagen blev behandlet i byretten, idet antallet af medarbejdere nu er fordoblet. Fabrikken er ikke udvidet arealmæssigt.

^B har forklaret, at han stadig har samme stilling i ^{Selskab 2}, hvor han blev ansat i 1987.

Bitumen er bindeled i asfaltproduktionen som et klæbemiddel. I emulsionsfabrikken produceres bitumenemulsion. Det sker ved at blande vand og bitumen. Emulsionsfabrikken blev vist etableret i 1990'erne.

Det, som fremgår af første afsnit i del 2 i ^{Selskab 2's} miljøgodkendelse af 27. november 2006, ekstrakten side 322, har ikke noget med emulsionsfabrikken at gøre. Det kan i stedet måske dreje sig om tilsætningsstoffer til asfalten.

Vidnet har under sin forklaring gennemgået asfaltfabrikkens flowdiagram fra februar 2015, ekstrakten side 757. Når asfalten kommer i den isolerede færdigvaresiloen er den 150-170 °C. Asfalten er således varm, når lastbilerne afhenter den og kører den ud på vejene.

Råvarerne ligger oplagret på jorden, men genbrugsasfalten ligger på et befæstet areal, da der kan være stoffer i den, som skal opsamles. Der er dog også andre råvarer, som ligger på befæstede arealer, da det gør rengøringen lettere.

Forskellen på de to flowdiagrammer for asfaltfabrikken på ekstrakten side 825 (december 2005) og ekstrakten side 757 (februar 2015) er, at der er to pile fra knust genbrugsasfalt til henholdsvis tørretromle og blander i februar 2015, mens der i december 2005 kun er én pil fra knust genbrugsasfalt til kolddosseringskasserne og herefter videre til enten tørretromle eller paralleltromle. I anlægget fra 2015 skulle genbrugsasfalt derfor ikke varmes op i en særskilt tromle.

Emulsionsfabrikken har ikke en skorsten. Fabrikken er et lukket system, hvor bitumen og vand "males" sammen. Bitumen kan ikke pumpes rundt, hvis den er kold. Den skal være 150 °C. Vandet og bitumen emulgerer, når det piskes sammen.

Det er sket fra tid til anden, at Selskab 2 har modtaget klager fra naboer over støv på deres biler. Selskab 2 har da betalt for bilvask. Der er ikke tale om tusindvis af bilvaske. Det er han sikker på, men det er afdelingschefen i Skrydstrup, der har stået for den del. Han har dog aldrig hørt om så høje tal.

C har forklaret, at hun ikke var sagsbehandler i forhold til Selskab 2, dengang miljøgodkendelser lå i Sønderjyllands amt. Det blev hun, da ressortområdet overgik til kommunen ved kommunalreformen. Hun er ikke længere sagsbehandler i forhold til Selskab 2.

Hun kan ikke sige, hvad formuleringen "... så genbrugsandelen kan hæves fra ca. 15 % til ca 70 % i produktionen af bærelagsmaterialer, samt installering af anlæg til pulverdoserer af modificeringsanlæg i bitumen", i miljøgodkendelsen af 27. november 2006, ekstrakten side 322, dækker over.

Miljømyndighederne udarbejdede standardvilkår for en række brancher, men de var kun under udvikling, da Selskab 2 fik sin miljøgodkendelse i 2006. Standardvilkårene gjaldt derfor ikke for Selskab 2.

Fastsættelse af vilkår for en miljøgodkendelse er én ting, mens håndhævelsen af vilkårene er noget andet. Håndhævelse af vilkårene er en proces. De vilkår, der fastsættes, tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens grænseværdier. De er indarbejdet i standardvilkårene, som derfor som udgangspunkt ikke kan fraviges.

Hvis der skal fastsættes nye vilkår for en eksisterende virksomhed, sikrer kommunen sig, at der er en proces med at arbejde sig hen mod Miljøstyrelsens grænseværdier. Hvis en virksomhed udvides eller ændres med risiko for øget forurening, anvender kommunen miljøbeskyttelseslovens § 33. I ^{Selskab 2's} tilfælde med ændringen af fabrikken og af skorstenshøjden vurderede kommunen, at der ikke var risiko for forøget forurening.

Det er rigtigt, at det i byrettens dom står, at hun forklarede, at det af revurderingen af miljøtilladelsen fremgik, at mængden af genbrugsmateriale måtte øges til 60 %. Det skulle dog have stået 50 %, da tilladelsen aldrig har været på 60 %.

Hun vidste, at der efter VVM-reglerne skulle have været en VVM-afklaring senest samtidig med afgørelsen om revurdering af miljøgodkendelsen.

I forhold til skorstenshøjden vidste hun, at den ifølge ^{Selskab 3's} beregninger skulle være 90 meter, for at lugtgrænsen på 10 LE/m³ var overholdt. Skorstenshøjden på 43 meter var det maksimale, som Flyvestation Skrydstrup kunne leve med. Hvis det kun var skorstenen, der skulle sænke forureningen, skulle den være 90 meter, men ^{Selskab 2} udskiftede også tørretromlen, som de havde haft mistanke om, var den, der gav anledning til en væsentlig del af udledningen. Der var ikke en direkte opgørelse af, hvad de andre tiltag end ændringen af skorstenshøjden ville betyde for emissionen.

Lugtvejledningen bygger på OML-beregning. Hun er ikke ekspert i OML-beregning, men hun mener, at man over et år foretog målinger af vejrforholdene i vistnok Aalborg Lufthavn og anvendte en 99 %-fraktil til at fastlægge OML-beregningen.

Der er dage og tidspunkter, hvor luftafkastet fra skorstenen trykkes ned i stedet for at blive løftet op på grund af høj luftfugtighed. Det er en konkret vurdering ud fra hyppigheden af overskridelser af vilkårene, om kommunen skal skride ind. Hvis produktionen i øvrigt ligger inden for rammerne af de fastsatte vilkår, og det kun er nogle få timer om året, grænserne overskrides, vil man ikke lukke virksomheden, heller ikke kun kortvarigt. Det er generelt ikke en praksis hos kommunen at stille krav om lukning af en produktionsvirksomhed. Hun har ikke ad hoc skredet ind over for kortvarige overskridelser af grænseværdierne.

^{Selskab 2} ligger i et industriområde udlagt til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, og der vil være nogle af miljøforholdene, der vil være skærpet uden for området. ^{Selskab 1} ligger uden for området udlagt til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, men stadig i et industriområde.

Foreholdt sit brev af 11. november 2014 til Selskab 2 med Haderslev Kommunes afgørelse om, at den ansøgte vedligeholdelse og renovering af asfaltværket ikke krævede miljøgodkendelse, ekstrakten side 421, har vidnet forklaret, at hun ikke kan sige, hvor hun har fra, at de ansøgte tiltag samlet vil give mindre forurening, herunder udledning fra diffuse kilder. Der foretages ikke beregninger på diffus udledning, og det er vanskeligt at lave målinger på. Der er brug for en kilde for at lave en måling. Hun husker ikke, hvad der gav hende grundlag for at skrive, som hun gjorde. Den mindre forurening, som hun skriver i afgørelsen, er en vurdering på baggrund af det samlede projekt. Der skulle derfor ikke træffes en § 33-afgørelse. Afgørelsen af 11. november 2014 er truffet på baggrund af Selskab 2's handlingsplan og dermed virksomhedens ændringer af fabriksanlægget. Kommunens afgørelse af 13. november 2014, ekstrakten side 422, vedrører skorstenen. Selve revurderingen er på det samlede projekt, som omfatter hele virksomheden.

E-mailkorrespondancen af 12.-13. februar 2015, ekstrakten side 459, involverer F . F står anført som ekstern konsulent og var ansat i Selskab 4 . Det er ikke usædvanligt, at kommunen gør brug af eksterne konsulenter. Årsagen kan være travlhed hos kommunens medarbejderne, men det kan også være ønsket om en særlig fagkundskab. Hun tror, at det konkret var travlhed, som gjorde, at kommunen antog eksterne konsulenter.

Ved afgørelsen af 15. april 2015 om revurdering af den eksisterende miljøgodkendelse, ekstrakten side 470, blev der indsat supplerende vilkår for emulsionsfabrikken. Der er lighed mellem pkt. 45 i den oprindelse miljøgodkendelse og revurderingsafgørelsens pkt. 36 om inspektion af tanken i emulsionsfabrikken. En ændring af vilkårene er en konkret vurdering for hvert vilkårs vedkommende. Der var ikke standardvilkår for bitumenanlægget. Hun tror, at Selskab 2 ved ændringen af fabrikken flyttede bitumenanlægget, og det var heller ikke helt det samme anlæg bagefter. Ved fastsættelse af vilkår ser kommunen på, hvor der er risiko for spild til jord og forurening af grundvandet. Kommunen skeler til olietankbekendtgørelsen i forhold til intervaller af kontroller af tanke, og hvornår en tank skal sløjfes. Hun husker ikke, hvordan bitumenanlægget så ud før 2015, men hun ved, hvordan det ser ud i dag.

Det er rigtigt, at der ikke var nogen forpligtelser i forhold til VVM-reglerne ved revurderingen, fordi der ikke skete ændringer.

Ved revurderingsafgørelsen fandt Haderslev Kommune ikke grundlag for at anfægte Selskab 2's forventning om, at det ved forhøjelsen af skorstenen og forbedringer knyttet til renoveringen af fabrikken ville kunne sikres, at produktionen kunne udføres uden at medføre væsentlig luftforurening eller lugtgener i omgivelserne. Kommunen havde en dialog med Selskab 2 og spurgte ind til de påtænkte tiltag, og hvad Selskab 2 selv mente, det ville medføre. Det skulle sikres, at Selskab 2

overholdt vilkårene. Kommunen så også på proportionaliteten. Hvis senere kontrol viste, at vilkårene ikke blev overholdt, ville det blive behandlet under en håndhævelsesproces.

Foreholdt VVM-screeningsafgørelsen af 15. juni 2015 om, at der ikke er VVM-pligt, hvoraf fremgår: "Afgørelsen begrundes ud fra, at anlægget ligger i et industriområde, der er udlagt til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, og at det indgår i projektets formål at begrænse påvirkningen af omgivelserne i forhold til luftforurening, herunder særligt lugt", har vidnet forklaret, at hun ikke kan sige, hvorfor beliggenhed har betydning for screeningen. Det er ikke hende, der har truffet afgørelsen.

Hun kan ikke huske, hvordan hun var inddraget ved kommunens indlæg i klagesagen hos Natur- og Miljøklagenævnet, herunder i kommunens advokats indlæg af 14. september 2015, ekstrakten side 623, og hans udtalelse om, at "... virksomhedens indretning og drift var i overensstemmelse med den eksisterende miljøgodkendelse fra 2006...".

Det er rigtigt, at hun bad G om oplysninger om fabriksanlægget, som skulle bruges i BBR. Haderslev Kommune havde nok nogle af oplysningerne allerede, ligesom BBR nok havde registreret olietanke, men kommunen ville gerne have alle beholdere ind i BBR's system.

D har forklaret, at han kun arbejder med emissioner, dvs. det der kommer ud af en kilde. Målingerne bliver foretaget ud fra kundens krav. Selskab 3 opfylder europæiske standarder ved sine målinger og er akkrediteret. Kunden kan stille krav om særlige målinger, som Selskab 3 ikke er akkrediteret til. Den rapport om måling af emissioner, som Selskab 3 udarbejdede i 2015, er akkrediteret.

Han foretager ikke måling af immissioner, men det gør andre ved Selskab 3.

En punktkilde er typisk en skorsten, mens diffuse kilder er alt muligt andet. Diffuse kilder er ikke inden for hans arbejdsområde. Han vil tro, at der kan måles på diffuse kilder.

Han er ikke ekspert i OML-beregninger. Han mener, at det er beregninger, som Danmarks Metrologisk Institut laver over hele Danmark. Han mener ikke, at det kun dækker over de metrologiske forhold i Kastrup Lufthavn.

Han har udarbejdet rapporten om måling af emissioner til luften, ekstrakten side 557, men ikke OML-beregningen. Han har været med til at tage prøver. Han tror, at han var med ved begge målinger, dvs. i både juni og august 2015. Det er kun målingerne, der er akkrediteret. Driftsforholdene på fabrikken er

ikke akkrediteret. Det kan Selskab 3 ikke, da Selskab 3 ikke har mulighed for at vide alt om driftsforholdene. Det er dog et krav, at de spørger ind til det. Mængden af anvendt genbrugsasfalt er oplyst af Selskab 2.

Foreholdt rapportens første afsnit under overskriften "2.2 Kommentarer til resultaterne", ekstrakten side 564, har vidnet forklaret, at han ikke er bemyndiget til at kommentere på lugt. Han udtager alene prøverne. Han tror, at det er almindeligt, at lugtprøverne udtages i intervaller, og at der kan være varierende lugtkoncentrationer. Det afspejler aktiviteten i laboratoriet. Foreholdt andet afsnit under den samme overskrift har vidnet forklaret, at det kan ske, at driften er lav, og det kan betyde, at der ikke kan foretages målinger. Det er kunden, der bestemmer, om Selskab 3 skal komme igen på et senere tidspunkt for at gennemføre målingen.

OML-beregning er som nævnt ikke hans fagområde. Lugten kan som følge af de metrologiske forhold være fortyndet ved skel. Hvis lugten er stærk ved kilden, og den ønskes fortyndet, kan det ske ved ændret skorstenshøjde. Han ved ikke, hvad boost på en skorsten er, og om skorstenen havde tilsluttet en booster ved hans besøg på fabrikken.

E har forklaret, at hun ved VVM-screeningen havde en projektlederrolle. Hun husker ikke, hvilken specifik kollega der var specialisten på OML-beregninger. Hendes gæt er C, men hun er ikke sikker. Hun vidste, at skorstenen allerede var opført. Det var derfor en retlig lovliggørelse i forhold til, at skorstenen stod der, og at handlingsplanen forelå. Denne del var dog ikke implementeret endnu. Hun husker ikke, om renoveringen af asfaltfabrikken var gennemført i juni 2015.

Hun husker ikke, om nogen har forholdt sig til diffuse lugtkilder, da de ikke indgår i en VVM-screening.

Selskab 2 ligger i et område udlagt til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Når en virksomhed ikke ligger i et sårbart miljø, må miljøet tåle mere. Det kan have en betydning, at Selskab 2's virksomhed ligger i kanten af området udlagt til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Der foretages en samlet vurdering af påvirkningen af miljøet også uden for området. Det har derfor betydning, hvis der ligger noget særligt sårbart lige uden for området. Selskab 1 ligger også i et erhvervsområde, som ikke er et særligt sårbart område.

Foreholdt indholdet af pkt. 14, "Overskrides de vejledende grænseværdier for luftforurening", i skema til brug for VVM-screening (om VVM-pligt), ekstrakten side 532-533, har vidnet forklaret, at det var en medarbejder ved kommunen, der forholdt sig til disse oplysninger. Hun husker ikke, om hun udfordrede oplysningerne. Fabriksanlægget er vurderet samlet. VVM-behandlingen medfø-

rer ikke, om der siges "ja" eller "nej" til nogle tiltag. Det tages der stilling til ved en miljøgodkendelse. En VVM-screening skal bl.a. afklare, om der skal gennemføres en VVM-redegørelse.

Det er ikke hende, der har skrevet det, som fremgår af kommunens advokats indlæg i klagen hos Natur- og Miljøklagenævnet på ekstraktens side 625, og hun husker ikke, om hun har givet oplysningerne til advokaten, men det kan det være.

Det var ikke hendes rolle at vurdere, om Selskab 2 i øvrigt overholdt den eksisterende miljøgodkendelse.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Selskab 1 har yderligere anført bl.a., at en revurdering efter miljøbeskyttelseslovens § 41 ikke retligt kan besluttes uden forudgående VVM-afklaring, som fejlagtigt ikke forelå. Denne alvorlige sagsbehandlingsfejl er ikke rettet op ved den senere trufne screeningsafgørelse, fordi manglende/for sen VVM-afklaring kun kan afhjælpes ved at gennemføre en fuld VVM-vurdering, fordi Haderslev Kommune – selv hvis opretning kunne ske alene ved en screening – som følge af sit ansvar for denne forudgående og alvorlige sagsbehandlingsfejl ved revurderingen var inhabil ved udførelsen af en VVM-screening, og fordi den konkrete screeningsafgørelse var fejlbehæftet.

Skønsmandens besvarelse af spørgsmål 1, 2, 6 og 7 viser, at der er tale om væsentlige ændringer af Selskab 2's produktionsanlæg, som skulle have været behandlet efter miljøbeskyttelseslovens § 33. Skønsmanden kan dog ikke besvare alle dele af spørgsmålene ud fra "det i sagen foreliggende materiale, da der heri ikke findes konkret dokumentation for før- og eftersituationen for handlingsplanen". Skønsmanden kan således heller ikke svare på, om der er tale om en 1:1 udskiftning af gamle maskiner med nye. Haderslev Kommune og Natur- og Miljøklagenævnet har ikke haft yderligere dokumentation, som kan være indgået ved myndighedsbehandlingen af de omtvistede afgørelser. Materialet, som er tilgået skønsmanden, dokumenterer ikke i relevant omfang, hvilke ændringer der blev gennemført af Selskab 2 ved ombygningen. Det kan derfor lægges til grund, at Haderslev Kommune og Natur- og Miljøklagenævnet ikke har sikret sig tilstrækkelige data eller dokumentation for indholdet af ombygningen til at opfylde officialmaksimen.

Skønsmanden har ikke påvist noget grundlag for, at forhøjelsen af skorstenen i sig selv vil kunne reducere lugtemissionen til under 10 LE/m³, og Haderslev Kommune har ikke dokumenteret at have inddraget andre forhold, som kunne afkræfte, at en forhøjelse af skorstenen til 43 meter måtte forventes at medføre

en lugtbelastning på "ca. 30 LE/m³", hvilket udgør tre gange den hidtidige grænseværdi. Den senere måling fra august 2015 kan ikke anses som retvisende eller som et tilstrækkeligt oplyst grundlag "med tilbagevirkende kraft".

Efter skønsmandens besvarelse af spørgsmål SS1 omfatter VVM-screeningen ikke "virksomhedens samlede kilder til luftforurening og lugt, kun til forhøjelsen af virksomhedens hovedskorsten (reduceret lugtpåvirkning) og til inddækning af blandetårn (reduceret støvemission). Der behandles ikke andre punktkilder eller diffuse kilder". Haderslev Kommune havde alene fokus på udledning fra skorstenen og ikke fra "diffuse kilder". Skønsmandens svar viser, at der til brug for VVM-screeningen hverken er tilvejebragt det nødvendige faktuelle grundlag for at kunne foretage en VVM-screening generelt eller konkret til at vurdere anlæggets forventede lugt- og luftforurening.

Som skønsmanden understreger i sit svar på de supplerende spørgsmål SS3 ad 1) og SS3 ad 2) skal vurderingen af lugtgrænseværdier ske på baggrund af anlæggets samlede belastning, herunder både punktkilder, f.eks. skorstenen, og diffuse kilder, f.eks. fyldning af vogne og lastbiler, jf. svaret på spørgsmål 4(a). Skønsmanden erklærer i den forbindelse: "Beregninger alene på grundlag af punktafkast vil som udgangspunkt ikke være retvisende for påvirkningen af appellantens virksomhed".

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har heroverfor anført, at VVM-behandlingen burde have været foretaget inden eller senest samtidig med udskiftningen af skorstenen og renoveringen af asfaltfabrikken ("projektet"). Kommunen foretog med sin VVM-screening en retlig lovliggørelse heraf. Der er ikke grundlag for at fastslå, at der som følge af den manglende forudgående VVM-screening skulle have været gennemført en fuld VVM-vurdering. Haderslev Kommune var desuden ikke inhabil ved afgørelsen om VVM-screening.

Natur- og Miljøklagenævnet havde tilstrækkelige oplysninger til at træffe afgørelse i sagen, og Selskab 1 har ikke løftet bevisbyrden for, at Natur- og Miljøklagenævnets afgørelser ikke er rigtige og gyldige. Den omstændighed, at skønsmanden ikke har kunnet få yderligere oplysninger, medfører ikke, at bevisbyrden er løftet.

Det gennemførte syn og skøn har været overflødigt. De stillede spørgsmål omhandler forhold, der ligger uden for retssagens ramme i form af spørgsmål i relation til ikke påklagede forhold og kommunens miljøtilsyn. Desuden er en række af Selskab 1's spørgsmål af hypotetisk karakter. Syn og skønnet har i realiteten haft til hensigt at få en skønsmand til at udtale sig om, hvorvidt sagens faktiske oplysninger og de gennemførte lugtmålinger/-beregninger, herunder i forbindelse med kommunens miljøtilsyn, burde eller kunne have ført til en anden myndighedsbehandling i forhold til miljøbeskyttelsesloven og de dagæl-

dende VVM-regler. Spørgsmål om overholdelse af officialprincippet og korrekt hjemmelsanvendelse kan imidlertid ikke være genstand for syn og skøn, og en skønsmands eventuelle bemærkninger om, hvordan Haderslev Kommunes myndighedsbehandling, herunder miljøtilsyn, også kunne have været tilrettelagt, er ikke retligt relevant for sagen.

Skønsmandens besvarelser i 2022 og 2023 af en række generelle og konkrete spørgsmål – med en række forbehold – kan hverken efter sin karakter eller indhold føre til tilsidesættelse af klagenævnets og kommunens vurderinger fra henholdsvis 2016 og 2015. Der henvises i den forbindelse til sagens omfattende sagsmateriale, og det fastholdes, at afgørelserne er truffet på baggrund af tilstrækkelig sagsoplysning. Desuden har Haderslev Kommunes miljøtilsyn ikke været en del af Natur- og Miljøklagenævnets sagsbehandling, og spørgsmål herom kan derfor ikke tillægges betydning i en retssag, der alene er anlagt mod nævnet.

I forhold til VVM-screeningen har Selskab 1 ikke ved det gennemførte syn og skøn påvist et grundlag for at tilsidesætte Natur- og Miljøklagenævnets vurdering af, at det ansøgte projekt med udskiftning af skorsten og renovering af fabrikken ikke kan antages at ville medføre væsentlige indvirkninger på miljøet. Det er derfor med rette, at nævnet har tiltrådt, at projektet ikke udløser krav om udarbejdelse af en VVM-redegørelse.

Landsrettens begrundelse og resultat

Revurdering af Selskab 2's miljøgodkendelse

Haderslev Kommune traf den 11. november 2014 afgørelse om, at Selskab 2's ansøgning om vedligeholdelse og renovering af asfaltværket ikke gav anledning til øget forurening og derfor ikke krævede miljøgodkendelse, jf. miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1. Den 13. november 2014 traf kommunen afgørelse om, at udskiftningen af skorstenen ikke gav anledning til øget forurening og derfor heller ikke krævede miljøgodkendelse, jf. miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1. Ingen af afgørelserne kunne påklages til anden administrativ myndighed, jf. miljøbeskyttelseslovens § 37, stk. 1.

Kommunen meddelte den 8. december 2014 Selskab 2 påbud om et nyt vilkår i forhold til miljøgodkendelsen af 27. november 2006, så andelen af genbrug af gammel asfalt ikke måtte overstige 30 %.

Den 9. december 2014 gennemførte Haderslev Kommune et miljøtilsyn. Kommunen sendte den 17. december 2014 tilsynsrapporten til Selskab 2 og henviste i den forbindelse til parternes drøftelser om det forestående arbejde med revurderingen af virksomhedens miljøgodkendelse af 27. november 2006. Kommunen opfordrede Selskab 2 til at tænke de kommende standardvilkår i revurderingen

ind ved renoveringen af emulsionsfabrikken og asfaltfabrikken. Det blev fremhævet, at emulsionsfabrikken ikke umiddelbart er omfattet af standardvilkårene, og at der derfor kunne komme supplerende vilkår til denne aktivitet.

Udskiftningen og forhøjelsen af skorstenen og ændringerne af fabriksanlægget blev gennemført hen over vinteren 2014/2015.

Haderslev Kommune sendte den 10. marts 2015 et udkast til revurdering af ^{Selskab 2's} miljøgodkendelse til bl.a. ^{Selskab 2} og ^{Selskab 1}. Begge virksomheder kom med bemærkninger til udkastet. Kommunen kommenterede og vurderede de modtagne bemærkninger i et notat af 31. marts 2015.

Haderslev Kommune traf afgørelse om revurdering af miljøgodkendelsen den 15. april 2015 i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 41, jf. § 41 b. Denne afgørelse stadfæstede Natur- og Miljøklagenævnet den 21. april 2016, idet klagenævnet dog tilføjede nogle yderligere vilkår, herunder om højderne på både "hovedskorstenen" og skorstenen på laboratoriet.

^{Selskab 1} har gjort gældende, at Natur- og Miljøklagenævnet har været uberettiget til at afvise at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt der var tale om et godkendelsespligtigt projekt, fordi dette spørgsmål er centralt i forhold til klagen over, om den trufne tilsynsafgørelse skulle underkendes med henvisning til kommunens retlige vildfarelse om hjemlen. Miljøbeskyttelseslovens § 37, vedrører ikke en situation, hvor der træffes en afgørelse efter lovens § 41, som kan påklages, og hvor nævnet skal efterprøve, om retsgrundlaget er korrekt.

Det var en del af Natur- og Miljøklagenævnets klagebehandling at tage stilling til Haderslev Kommunes hjemmel til at træffe den afgørelse, som blev truffet. Landsretten er enig med byretten i, at der ikke er grundlag for at antage, at klagenævnet ikke har foretaget en sådan efterprøvelse.

Ved kommunens afgørelse blev ^{Selskab 2's} miljøgodkendelse revurderet, så vilkårene for indretning og drift blev fastsat på grundlag af standardvilkår for asfaltfabrikker. Desuden blev der fastsat reviderede vilkår for de dele af virksomhedens aktiviteter, som ikke er omfattet af standardvilkårene, dvs. for emulsionsfabrikken.

Landsretten er enig med byretten i, at det var en rigtig afgørelse, da Haderslev Kommune besluttede at revurdere ^{Selskab 2's} miljøgodkendelse og ikke i stedet meddelte en ny miljøtilladelse i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 33, som finder anvendelse ved ændringer, der indebærer forøget forurening. Landsretten har i den forbindelse lagt vægt på, at ændringen af skorstenshøjden og af fabrikken i øvrigt havde til formål at mindske forureningen. Dette skete da også,

hvilket bekræftes af målinger af emissioner til luften i august 2015 og af senere tilsynsrapporter. Skønsmandens besvarelser af spørgsmål 3 (d), 4 (b), 9 (c) og 13 (g) støtter også, at Selskab 2's handlingsplan ville føre til mindre forurening. De omstændigheder, at der forud for virksomhedens ændringer af skorstenen og af fabrikken i øvrigt var en måling, som viste en betydelig overskridelse af det fastsatte vilkår for LE/m³, og at Haderslev Kommune senere har modtaget klager over lugtgener, kan ikke føre til, at kommunens afgørelse om revurdering af miljøgodkendelsen og Natur- og Miljøklagenævnets stadfæstelse heraf var forkert.

Grundlaget for Haderslev Kommunes revurdering af Selskab 2's miljøgodkendelse var, foruden Selskab 2's handlingsplan, kommunens generelle kendskab til og dialog med virksomheden. Kommunen havde således løbende miljøtilsyn hos Selskab 2, og bl.a. kommunens brev af 17. december 2014 som opfølgning på miljøtilsynet den 9. december 2014 viser den dialog, der var med virksomheden forud for revurderingen. Landsretten har herefter ikke grundlag for at konstatere, at Haderslev Kommune ikke havde de nødvendige oplysninger til at kunne træffe afgørelse om revurdering af miljøgodkendelsen. Det forhold, at skønsmanden ikke har svaret på en række spørgsmål, fordi han har manglet oplysninger, medfører ikke, at det er godtgjort, at Haderslev Kommune ikke har haft det nødvendige grundlag.

Efter det anførte og i øvrigt af de grunde, som byretten har anført, tiltræder landsretten, at Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse ikke er ugyldig.

VVM-screening af Selskab 2's virksomhed

Landsretten lægger efter oplysningerne om de ændringer, som Selskab 2 foretog, til grund, at der var tale om vedligeholdelse af fabrikken, som ikke havde karakter af reelt at være et nyt anlæg. De udskiftninger af anlægget, der blev foretaget, ændrede ikke anlæggets anvendelse, fysiske udformning, beliggenhed, karakter eller kapacitet, og de havde til formål at formindske påvirkningen af miljøet.

Haderslev Kommune har foretaget en VVM-screening af ændringen af skorstenshøjden og af renoveringen af fabrikken i øvrigt. Screeningen burde have været gennemført, før ændringerne blev gennemført, men landsretten er enig i, at den senere afgørelse reelt er udtryk for en retlig lovliggørelse. Der er ikke grundlag for at kræve, at der skal gennemføres en fuldstændig VVM-vurdering, fordi VVM-screeningen blev foretaget for sent. Der er desuden ikke grundlag for at konstatere, at medarbejdere ved Haderslev Kommune var inhabile, fordi de senere foretog VVM-screeningen, selv om kommunen to måneder tidligere havde truffet afgørelse om revurdering af miljøgodkendelsen.

Herefter og i øvrigt af de grunde, som byretten har anført, tiltræder landsretten, at Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse ikke er ugyldig.

Landsretten stadfæster derfor byrettens afgørelse.

Efter sagens udfald skal Selskab 1 i sagsomkostninger for landsretten betale 150.000 kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnet til udgifter til advokatbistand inkl. moms. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og forløb, herunder hovedforhandlingens varighed, omfanget af skriftlige indlæg under anken, og at der er gennemført syn og skøn.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal Selskab 1 inden 14 dage betale 150.000 kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.